

560.

MARI YLÄNEN

POHJOLAN KOMEIN

MODERNIN JA POSTMODERNIN RAJANKÄYNTI
MR. SCANDINAVIA -KISOJEN ULTISOINNISSA

JOURNALISTIIKAN PRO
GRADU-TYÖ
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
VIESTINTÄTIETEIDEN LAITOS
1998

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta HUMANISTINEN	Laitos VIESTINTÄTIETEIDEN
Tekijä MARI YLÄNEN	
Työn nimi POHJOLAN KOMEN. MODERNIN JA POSTMODERNIN RAJANKÄYNTI MR SCANDINAVIA -KISOJEN UUTISOINNISSA	
Oppiaine JOURNALISTIikka	Työn laji PRO GRADU -TUTKIELMA
Aika 1998	Sivumäärä 101
Tiivistelmä - Abstract	
<p>Tutkielma on journalistiikan Pro Gradu -työ. Se tutkii kulttuurisia tekijöitä, jotka ilmenevät iltapäivälehtien Mr Scandinavia -kilpailuista julkaistuissa lehtijutuissa. Esimerkkinä ovat vuoden 1993 kilpailuista kirjoitetut jutut Ilta-Sanomissa ja Iltalehdessä, joita tutkin denotatiivisen ja ideologioiden analyysin kautta. Työssä tehdään katsaus eri tieteenalojen näkökulmista arvoihin ja arvostuksiin, jotka vaikuttavat tilanteen tulkintaan, kun katseen kohteena on mies. Työ valottaa maskuliinisuuden ja miehisyyden historiaa ja nykypäivää sekä niiden yhteiskunnallisia rakenteita. Tarkasteltaessa miestä katseen objektina käy ilmi, että esillä olevaa miestä on arvioitu ja edelleen arvioidaan modernin hegemonisen maskuliinisuuden näkökulmasta. Sillä, että lehtijutut ovat naisten kirjoittamia ei ole merkitystä, sillä journalistinen tuote valmistetaan edelleen saman hegemonian arvostusten mukaan. Siksi journalismilla on vaikeuksia arvioida nyky-yhteiskunnassa esiintyviä postmoderneja sirpaleita. Lehtijutuista paistavat läpi epäilykset mistereiden homoseksuaalisuudesta, sillä modernin aikakauden käsityksen mukaan mies ei voi kilpailla ruumiillisessa kauneudessa missien tapaan. Tilanne on mistereille homoerotisoiva: miehen ruumiin mielihyvään tähtäävä katsominen käsitetään homoeroottiseksi. Myös naistoimittajat näkevät tilanteessa homoeroottisia piirteitä. Työssä pohditaan myös naisen asemaa toimitusyhteisössä ja hänen mahdollisuuksiaan omaehtoiseen tulkintaan. Toimitustyön institutionalisoitunut luonne kuitenkin asettaa juttujen tuoteluonteiden objektiivisuuden tai journalistisen tulkinnan edelle.</p>	
Asiasanat JOURNALISMI, GENDERTUTKIMUS	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto/Tourulan kirjasto	
Muita tietoja	

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	2
2. MIEHET KAUNEUSKISOISSA	4
2.1. Misterkilpailu käsitteenä	4
2.2. Juttuanalyysi	8
2.2.1. Iltapäivälehtien juttujen denotatiivinen analyysi	9
2.2.2. Iltapäivälehtien juttujen ideologinen analyysi	15
3. NÄKÖKULMIA MASKULIINISUUTEEN	23
3.1. Gender	23
3.2. Maskuliinisuuden määritelmistä	28
3.2.1. Maskuliinisuuden historiasta	28
3.2.2. Nykyisistä maskuliinisuustutkimuksista	31
3.2.3. Kilpailevat maskuliinisuudet	34
3.3. Ruumiillinen mies	36
3.3.1. Miehenruumiin esittämisen historiasta	37
3.3.2. Yhteiskunnan suhtautumisesta homomiehiin	42
3.3.3. Urheileva mies	44
3.3.4. Toimintaelokuvien esimerkki 1980-luvulta	47
3.3.5. Kauneus	51
3.4. Mies katseen kohteena	52
3.4.1. Katse	52
3.4.2. Mies valokuvassa	53
3.4.3. Nainen katsojana	55
4. OBJEKTIIVISUUS	60
4.1. Filosofian todellisuuskäsityksistä	60
4.2. Toimittajan objektiivisuus	62
4.3. Vuorovaikutustilanne	67
4.4. Toimitusprosessi	75
4.4.1. Naiset toimittajina	76
5. HEGEMONIA NUJERSI JOURNALISMIN IHANTEET	81
LÄHTEET	83
LIITTEET	91

1. JOHDANTO

Tämä työ pyrkii pureutumaan problematiikkaan, joka määrittelee kuinka suomalaiset iltapäivälehdet suhtautuvat juttuaiheeseen, jossa mies esitellään mielihyvää tuottavana katseen objektina.

Rosi Braidottin¹ mukaan aikamme teoreettista ilmapiiriä hallitsee kriisin diskurssi, joka viittaa subjektin ja rationaalisuuden kyseenalaistumiseen. Aikamme pyrkii välttelemään klassisen rationalismin perintöä "Totuudet" ovat järkkyneet ja lujiksi uskotut arvot ovat pettäneet. Kirjoitus pariisilaisen talon seinässä kiteyttää asian näin: "Jumala on kuollut, Marx on kuollut, enkä itsekään voi kovin hyvin."

Samalla kun yhteiskunnan osatekijä yksi toisensa jälkeen on analysoitu olevan "kriisissä", on kriisien yhteiskuntaan ja sen teorioihin tekemiin halkeamiin syntynyt uudenlaista ajattelua. Muun muassa feministiset subjektiteoriat ovat saaneet tilaa ja kannatusta kehittyä. Kartesiolainen ruumiin ja sielun kahtiajako on kyseenalaistettu, ellei jopa kumottu. Braidottin mukaan filosofian modernin kriisidiskurssin ja feminististen subjektiteorioiden välillä vallitsee epäsymmetria, riitasointu. Jälkimmäinen on syntynyt edellisen negaatiosta.

1990-luvun alun naistenlehdet ja median keskustelupaneelit ovat olleet huolissaan kriisissä olevasta *miehestä*. Mielestäni asian voisi muotoilla paremminkin niin, että miehen määritellyt patriarkaalinen hegemonia on ollut kriisissä. Feministisen ajattelun nousu on antanut tilaa myös miehelle määrittellä itsensä uudelleen. Toisaalta voidaan kysyä, onko feministinen ajattelu saanut tilaa lähinnä siksi, että patriarkaatti on kieriskellyt lamatuskissa?

¹Braidotti 1993, 13-19.

Suomalainen yhteiskunta koki 1980- ja 1990-luvun vaihteeseen sijoittuvalla kymmenvuotiskaudella kaksi tasa-arvon arkkityyppistä merkkipaalua, joita kukaan ei olisi ottanut todesta muutama vuosikymmen aikaisemmin: naiset pääsivät armeijaan ja miehet missikisoihin. Tämä esitys tutkii jälkimmäistä siten kuin se esimerkkitapauksessani iltapäivälehtien läpi suodattuneena lukijoille esittäytyy. Tarkastelen "misterproblematiikkaa" eri tieteenalojen perinteestä käsin, eli toimittajien sijasta puhuvat tutkijat.

Missikisa on instituutio. Bergerin ja Luckmanin² mukaan ilmiö on instituutio silloin, kun eri toimijatyypit osallistuvat vastavuoroiseen totunnaistuneen toiminnan tyypittelyyn. Instituutioissa toimivat yksilötkin ovat sille tyypillisiä. Instituutiolla on myös aina historiansa, eikä instituutiota voi ymmärtää tuntematta sen menneisyyttä. Misterkisat liittyvät suoraan missikisaperinteeseen. Kariikoiden sanottuna misterkisat on tehty leikkaamalla missikisoihin missien kokoiset aukot ja sijoittamalla niihin naisten tilalle miehiä. Samalla kuitenkin koko kisojen konnotaatio on muuttunut.

Tämä työ pyrkii hahmottamaan niitä eri kulttuurisia renkaita, joiden keskiöön olen sijoittanut Ilta-Sanomien ja Iltalehden jutut Mister Scandinavia-kisoista. Miksi jutuista on tullut sellaisia kuin ne ovat? Kaikki tutkimani jutut ovat naisten kirjoittamia. Onko se juttujen sisältöihin vaikuttava tekijä? Entä onko kyse enemmän toimituskulttuurista vai yhteiskunnasta yleensä?

²Berger ja Luckmann 1995, 67.

2. MIEHET KAUNEUSKISOISSA

2.1. Misterkilpailu käsitteenä

Lokakuussa 1997 oli jälleen Mister Scandinavia - kisat kokivat muodonmuutoksen. Kisojen konsepti muutettiin missikisoja plagioivista kauneuskilpailuista mallikisoiksi. Mistereitä arvosteltiin avoimesti heidän malliominaisuuksiensa perusteella, he esiintyivät mallin töissä ja kommentoivat ominaisuuksiaan malleina.

Katsoin kisoista lähetettävää televisio-ohjelmaa hölmistyneenä. Muutos oli radikaali ja kieltämättä onnistunut. Uusi formaatti istui hyvin televisioon. Ohjelma tuntui tasapainoiselta ja jotenkin - perinteiseltä. Jäin silti ikävöimään kisojen alkuvuosien anarkismia ja sopeutumattomuutta. Nämä nykyiset misterkisat uivat sopuisasti myötävirtaan yhteiskunnan ja median kulttuuristen odotusten mukaan. Aikaisempien vuosikertojen gender-blender-tunnelma oli poissa. Miehet eivät enää kilpailleetkaan kauneudessa, vaan työn teossa: niin luterilaista ja niin suvaittua! Ainoa muisto menneiden kisojen kesyttömästä tunnelmasta oli mistereiden pukeminen hameisiin.

Toisin oli 1990-luvun alkuvuosina: misterkandidaattien huhuttiin olevan homoseksuaaleja. Anniskeluravintoloihin erehtyneet misterit saivat säännölliseen tahtiin nyrkistä. *Ilta-Sanomat* kertoi 20.11.1995 jutussaan, joka oli otsikoitu "Mister Finland pahoinpideltiin työpaikalla":

Kauniit pojat tuntuvat ärsyttävän joitakin, sillä lähes joka vuosi joko Mr Finland tai Vuoden Mies joutuu pahoinpitelyn uhriksi.

Tämän opinnäytetyön tutkimusmateriaali käsittelee mister-kisojen kapinallista nuoruutta.

Misterkisojen perinteinen kaava noudattelee perusrakenteeltaan esikuvaansa, eli naisten kauneuskisoja. Ensimmäisen kerran naiset kilpailivat kauneimman tittelistä tietävästi Yhdysvaltain länsirannikolla ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Yksityisten uimarantojen omistajat keksivät kerätä lisää maksavia asiakkaita rannalleen rantatyttökisoilla. Kisojen rakenne muotoutui silloin: osanottajat seisovat fordismin ihanteiden mukaisesti yhdenmukaisessa rivissä hymyillen erotuksenaan vain numerot ja ylitse muiden häikäisevä kauneutensa. Kauneimman päättää tuomaristo, joka palkitsee ja kruunaa voittajan.

Ensimmäisistä kisoista lähtien uimapukukierros on säilyttänyt suosionsa. Asu, joka oli uimarannalla luonnollinen valinta, muuttui sisätilakisojen myötä salaperäiseksi tirkistelyluontoiseksi kisojen kohokohdaksi, jolloin kandidaatit ovat näytteillä alastomimmillaan. "Kauneusvirheitä" on silloin vaikea peittää. Missikisojen uimapukukierroksella ilmassa on neitseelliseen viattomuuteen hädin tuskin kiedottua erotiikkaa. Misterkisoissa neitseellisyyttä ei katsota miehekkääksi, ja niinpä uimapukukierroskin on usein täynnä korostettua, hyökkäävää seksuaalisuutta³.

³Naimattomuus on ollut misseyden edellytys. Sen taas on katsottu takaavan neitojen seksuaalisen koskemattomuuden. Patriarkaatilla on kautta historian ollut erityinen mielenkiinto seksuaalisesti kokemattomiin naisiin. Se taas on johdettavissa yleensä vallankäyttöön ja erityisesti isän vallankäyttöön. (Kats. esim. Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 41-46.) Misterkisoissa sama asia muodostuu kilpailijoille ongelmaksi, sillä miehekäs mies todistaa miehekkyytensä nimenomaan koetellulla mieskunnolla. Viittaukset neitsyyteen vievät maskuliinisuuttaan korostavalta mieheltä uskottavuutta. (Kats. esim. Utrio 1985, 14.)

Niin missejä kuin mistereitäkin esitellään myös juhlapuvuissa sekä vaihtuvissa lavastetuissa toimintatilanteissa. Kisoihin kuuluvat myös olennaisena osana haastattelut, joissa kandidaatit kertovat harrastuksistaan ja ajatuksistaan. Missi- ja misterigenreen tosin kuuluu, että kauneuskandidaatti ei puhu syvällisiä. Hänen rooliinsa ei kuulu olla hengen jättiläinen. Tärkeintä haastattelussa on luonteva esiintyminen ja leveä hymy.

Monet missit ja misterit ilmoittavat kisoihin osallistumisen motiiviksi toivomuksen mallintöiden lisääntymisestä. Eli tavallaan kyseessä on tuotteen — mallin — promootiotilaisuus. Yleisölle tehdään tutuksi kasvot ruumiin jatkeena. Tuttujen kasvojen toivotaan herättävän helpommin huomiota mainoskuvissa ja -tilaisuuksissa. Sitä kautta mainostajat laskevat kaupallisten viestiensä menevän kuluttajille helpommin perille.

Jos missi- ja misterkisat ovatkin monessa suhteessa yhteneväiset, myös eroja löytyy. Ensimmäinen ero on jo kisojen konnotatiivisissa tavoitteissa. Missikisoissa etsitään kauneinta, naisellisinta naista, misterkisoissa luonnollisesti komeinta, maskuliinisinta miestä. Stereotyyppistä maskuliinisuutta ja feminiinisyyttä korostetaankin kisoissa jopa vitsiksi asti. Kauneuskandidaattirooli on koottu yleisistä populaarikulttuurisista "musta-tuntuu"-ihanteista, jolloin kandidaateista saattaa lopputuloksena tulla irvokas kuva. Toisaalta kisojen järjestäjien tarkoituksena on tehdä harmitonta viihdettä massoille, jolloin stereotyyppien oletetaan tekevän aiheesta kevyemmän ja helpommin hyväksyttävän.

Missi- ja misterkisat eroavat toisistaan myös ilmapiiriltään. Missikisoissa erotiikka on peiteltyä, misterkisoissa se on korostettua. Kuten myöhemmissä kappaleissa käy ilmi, missikisat tuntuvat misterkisoja luontevammilta, sillä kulttuurissamme naisen katseen kohteena oleminen käsitetään

luonnolliseksi. Mies sen sijaan on katsoja. Tästä johtuu misterkisoista aistittavissa oleva "pyristelyn" maku. Stereotyyppisen päättelyn mukaan mies pyrkii sosiaalisesti alistavassa tilanteessa pääsemään tilanteen herraksi korostamalla maskuliinisuuttaan jopa väkivaltaan vivahtavilla viesteillä.

Missikisoissa ollaan tosissaan, misterkisoissa korostetusti "leikkimielellä". Kun missit pirauttavat voittaessaan pari klassista onnenkyyneltä ja julistavat pyrkivänsä edustamaan maataan kunnialla, kuuluu misterin pyrkiä rikkomaan kauneuskisakaavoja. Mister näyttää ottavan kisat huumorilla, ei välitä voittamisesta ja on muutenkin jotenkin erehdyksessä joutunut hassuun tilanteeseen. Misterkandidaatti näyttäisi olevan kisoissa muka leikkimässä.

Esimerkkitapauksessani Mister Scandinavia -kisoissa kilpailee kymmenen pohjoismaista kandidaattia Skandinavian komeimman tittelistä. Kandidaatit on valittu kotimaissaan erilaisin esikarsinnoin. Ennen loppukilpailua he kiertävät maan ympäri muotinäytöksissä, joihin tapahtuman järjestäjä on onnistunut misterkaartinsa myymään. Mistereitä vertaillaan iltapäivälehtien sivuilla ja media seuraa mistereiden liikkeitä. Misterkisat eivät tosin vielä koskaan ole saaneet sellaista määrää julkisuutta, johon missikisat yltävät. Se johtunee siitä, että missikisat vanhempana instituutiona tulkitaan jo lähes urheilukisan kaltaiseksi totiseksi mittelöksi, kun taas misterkisojen imago on lähempänä kiertävää sirkusta.

2.2. Juttuanalyysi

Miesten kauneuskisoista kertovat jutut häviävät volyymissä missikisoille reippaasti. Misterkisojen voittajat eivät hymyile lööpeissä, eikä heidän takiaan tehdä erikoispainoksia. Silti miesten kauneuskisat ovat iltapäivälehtien perusaineistoa. Nykysuomen Tietosanakirjan (1993) mukaan iltapäivälehdet ovat niin ulkoasultaan kuin sisällöltäänkin taipuvaisia sensaatiomaisuuteen. Iltapäivälehdistön sensaatiomaisuus on kuitenkin erilaista kuin esimerkiksi *Se*-lehden tai *Hymyn*, sillä YLE:n TV 2:n mediakriittisen ohjelman *Maailma Sanojen vankina*⁴ mukaan iltapäivälehtien tärkein lukijaryhmä ovat korkeasti koulutetut ja hyväpalkkaiset, vrt. *Suomen Kuvalehden* lukijakunta.

Esimerkkiaineistoni on Mister Scandinavia -kisoista syksyltä 1993. Mistereistä kertovat jutut sijoittuivat tarkalleen kilpailuillan ympärille. *Iltasanomat* julkaisi mistereistä neljä juttua, *Iltalehti* kolme. *Iltalehti* julkaisi lähes kaikki juttunsa *Naistenlehti*-osastossaan. *Iltasanomat* sijoitti omat juttunsa vastaavaan hömppöosastoon nimeltään *Päivyri*. Lehtijutut oli selvästi markkinoitu naisille, ja ne olivat kaikki naisten kirjoittamia.

Lähden tutkimaan juttuja Len Mastermanin⁵ oppien mukaisesti denotaatioiden, konnotaatioiden ja ideologisen analyysin kautta. Nykysuomen tietosanakirja⁶ määrittelee denotaation käsitteen kielenulkoiseen maailmaan liittyväksi. Se siis kertoo, miltä jutut päällisin puolin vaikuttavat, kun niihin ei syvenny vielä tarkemmin. Mediatekstin ideologisia taustavaikuttimia puolestaan päästään tutkimaan Mastermanin mukaan kokoamalla tekstin konnotatiiviset pirstaleet — tekstin alla piilevät,

⁴Esitetty 19.11.1993

⁵Masterman 1991, 146-151.

⁶Nykysuomen tietosanakirja. 1993.

enemmän tai vähemmän johdonmukaiset arvot ja uskomukset — yhteen. Konnotatiivisten pirstaleiden löytämiseksi käytän myös diskurssianalyysin keinoja.

2.2.1. Iltapäivälehtien juttujen denotatiivinen analyysi

Mr Skandinavia 1993 -kilpailut pidettiin torstai-iltana 21.10. Viking Cinderellalla Itämerellä. Iltapäivälehtien jutut aiheen tiimoilta ajoittuivat melko tarkalleen kilpailuillan ympärille. Kummatkin lehdet julkaisivat jutut 21.10. torstaina, 22.10. ja 23.10. Ilta-Sanomat mainitsi lisäksi kisoista ohimennen yhdellä lauseella 14.10. jutussaan Veikko Voutilaisesta, joka oli yksi kisan osanottajista. Kaikkiaan Mr Skandinavia -juttuja julkaistiin Ilta-Sanomissa neljä ja Iltalehdessä kolme. Jutut voi jakaa luonteeltaan ennakkojutuiksi, tulosten raportoinneiksi ja taustajutuiksi. Kaikissa tapauksissa, mikäli kirjoittaja oli ilmoitettu, hän oli nainen. Kuvaaja taas oli mies.

Selvästikään lehdet eivät laskeneet kisoja erityisen merkittäviksi. Etusivullaan kisoista mainitsee vain Iltalehti kahdella puffipalkilla (8,5 x 11 cm ja 8,5 x 8 cm) jotka viittaavat sisäsivuille. Yhtä juttua lukuun ottamatta Ilta-Sanomat julkaisi jutut *Päivyri*-osastossaan ja Iltalehti *Naistenlehti*-sivuillaan.

Torstai 21.10.1993

Torstaina Ilta-Sanomat uutisoi Päivyri-sivunsa alakulmassa⁷ "Misterit lähtivät kilpailemaan Ruotsiin". Kuvassa misterkandidaatit on esitetty

⁷13 x 15 cm:n palstatila. Juttu koostuu 8,5 x 12,5 cm kuvasta, 2,5 x 12 otsikosta ja kahden senttimetrin korkuisesta, kolmen palstan tekstistä.

puvuissa alhalta käsin. Teksti tietää kertoa, että "kruunusta kilpailee kahdeksan ehdokasta" ja että "*pojat*⁸ ehtivät laivaan, vaikka vielä kaksi tuntia ennen laivan lähtöä oli viimeinen muotishow".

Iltalehti aloittaa räväkämmin. Se kehoittaa etusivullaan nimiön vieressä äänestämään "Skandinavian komeinta urosta". Kehoituksen vahvisteeksi misterit poseeraavat kuvassa⁹ uimahoususillaan. Sisäsivulta, Naistenlehti-osastosta löytyy sivun juttu, joka alkaa otsikolla "Kuka on Skandinavian komein?". Vieressä on sama kuva kuin etusivullakin, mutta suurempana versiona¹⁰. Ingressi kertoo ehdokkaana olevan "kahdeksan komeaa kaveria", joista lukijat voivat äänestää omaa suosikkiaan soittamalla Iltalehden numeroon. Tekstissä kerrotaan myös muotinäytöksestä. Toimittaja¹¹ kuvaa näkymiä muotinäytöksessä:

...puvut istuivat ehdokkaiden päällä hyvin, sillä vartalot oli treenattu kilpailukuntoon. Hoikat posket kertoivat joidenkin mistereiden viimeistelleen ulkonäköään kenties myös dieetillä.

Kirjoittaja jatkaa huomioitaan:

Rusketuskin näytti kuuluvan nykyaikaisen miehen ulkomuotoon edelleen, vaikka *naispuoliset missit*¹² ovatkin unohtaneet auringonpalvonnan, solariumin tai purkkirusketuksen jo aikaa sitten.

Sivun alaosa on omistettu ehdokkaiden rintakuville, nimille, iälle, pituus- ja painotiedoille. Huomion kiinnitti myös se, että yhteiskuvan alle on huolellisesti merkitty paitsi kirjoittaja ja kuvaaja, myös kuvauspaikka (CitySokos, Hki) sekä kuvausjärjestelyistä huolehtineet tahot (Petri Lehtinen

⁸Kursivointi omani.

⁹8,5 x 5 cm, kuvaaja Kari Laakso.

¹⁰ 14 x 9 cm

¹¹Susanna Tuukkanen

¹²Kursivointi omani.

Productions, Uimahousut: Adidas, Finalistien hiukset: Salon Eila Railo Make Face Professional). Samanlaisen ryhmäkuvan ja ilmeisesti samasta paikasta, vaikkakin puvut päällä, julkaisi myös Iltasanomat, ilman yhteistyökumppaneiden luettelo.

Perjantai 22.10.1993

Perjantaina lehdet raportoivat edellisenä iltana pidetyn kilpailun tulokset. Ilta-Sanomat kommentoi uutisen viitossivullaan *Lyhyet*-palstallaan. Uutinen on otsikoitu "Mister Skandinavia -titteli Suomeen"¹³. Tekstin lisänä on yhden palstan kokoinen kuva hymyilevästä voittajan päästä. Teksti kertoo paitsi tulokset myös kommentoi ja haastattelee:

—Tämä on aivan liikaa, 24-vuotias hyvinkääläisuroso totesi hillitysti voitostaan. Tuomaristo ei etsinyt tänä vuonna miehistä seksiä. Kristian hurmasi viattomalla ulkomuodollaan, joka tosin voi olla pelkkää silmänlumetta, tuomaristo arveli.

Kristian Hursti oli kilpailun ainoa ammattimalli. Hän on 187 cm pitkä ja painaa 81 kiloa. —Toivottavasti tämä poikii töitä, en ole ehtinyt ajatella asiaa vielä pidemmälle. Tuntuu hyvältä, hän huokaili.

Iltalehti raportoi paitsi kilpailun tulokset myös oman puhelinäänestyksensä tulokset. Etusivulla lehti kertoo sivun alakulmassa puffipalkissa, että "Veikko Voutilainen ei sijoittunut, Suomen Kristian Mr Scandinaviaksi". Puffin seurana ovat kummankin suomalaisen kilpailijan kasvokuvat. Sisäsivullaan Mr Scandinavia -kilpailijat vievät vähän yli puolet Naistenlehti-sivusta. Otsikko kertoo: "Kristian Hursti pohjolan komein". Ingressin alla rivissä ovat osittain samat edellisen päivän rintakuvat, joiden alle Sari Suomalainen on koonnut puhelinäänestyksen osuvimmat mielipiteet. Eniten valituissa

¹³Juttu on 13 cm korkea ja kaksi palstaa leveä.

mielipiteissä suositaan "hyvännäköistä kokonaisuutta" (kahdeksan mainintaa), toiseksi eniten suosittiin "miehekkyyttä". Jutussa mainittiin seuraavat perustelut:¹⁴

Ulkonäköä kuvaavat perustelut	Luonnetta kuvaavat perustelut
(Hyvännäköinen) kokonaisuus 9	Miehekäs 6 *
Miehekäs 6 *	(Kutsuva) katse 4 *
(Ihanan) pituinen 5	Luotettava 2
(Kutsuva) katse 4 *	Luonnollinen 2 *
(Valoisa) hymy 4	Itsenäinen 2
(Hyvä) tukka 2	Turvallinen 1
(Sensuelli) suu 2	Viaton 1
(Seksikkäät) rintakarvat 2	Ujo 1
Luonnollinen 2 *	Ei imelä 1
Ei liian bodattu 1	Muuntautumiskykyinen 1
Kunnon hartiat 1	Ihanne 1 *
Kiinteät treenatut jalat 1	Romantikko 1
Kulmikkaat leukaperät 1	Sympaattinen 1
Komeat kasvot 1	Osaa tuoda itsensä esille 1
Orastavat viikset 1	Kesytettävissä 1
Paksut kulmakarvat 1	
Ihanne 1 *	
Yhteensä: 44	Yhteensä: 26

¹⁴Osan perusteluista olen niputtanut samaa tarkoittaviksi, kuten "miehekäs" ja "maskuliininen". Suluissa esimerkki liitetyistä adjektiiveista, esim. kutsuva katse. *:llä merkityt voivat mielestäni kuvata sekä ulkonäköä että luonnetta.

Lauantai 23.10.1993

Lauantaina molemmat lehdet kertovat Mr Scandinavia -kisoista lukuisilla kuvilla sekä voittajasta että yleisöstäkin, joka joukkoon on ilmaantunut monia iltapäivälehtien vakiojulkiksia.

Ilta-Sanomat käsittelee Mr Scandinavia -aihetta kahdella Päivyri-palstan jutulla, voittajan haastattelulla ja taustajutulla kilpailuista seurapiiritapahtumana. Haastattelu vie noin kolme neljänestä yhdestä sivusta, sekä kolmanneksen aukeaman toisesta sivusta. Otsikkona on "Mr Skandinavia Kristian Hursti on vapaa poikamies", "Olisi ihanaa elää naisen kanssa". Jutun yhteydessä on kaksi kuvaa, voittajasta aikaisemmin otettu mallikuva¹⁵ sekä kuva¹⁶ Hurstista uimapukukierrokselta kävelemässä naisvoittoisen yleisön ohi. Ingressissä toimittaja Arja Alho kertoo voittajan olevan selvästikin vielä hämmentynyt torstai-iltaisesta voitostaan:

—Tämä taitaa olla liian iso titteli näin pienelle ihmiselle, Kristian Hursti ihmettelee. Toivottavasti joku nyt ajattelisi, että minussa on ainesta. Minua kiinnostaisivat juontaminen ja tv-ohjelmat."

Tekstissä toimittaja haastattelee juuri herännyttä tuoretta Mister Skandinaviaa. "Kasvoilla ovat edelleen illan meikit. Voittoilta venähti aamukahdeksaan." Hursti uskoo hyvinkääläisten paremminkin "lynkkaavan" kuin "nostavan hänet jalustalle". Hyvinkää sai Hurstin mukaan uuden julkkiksen Kata Kärkkäisen, Renny Harlinin ja Angelika Kallion lisäksi. Teksti kertookin:

Kristian ja Angelika olivat illan kuvatuin pari, mutta romanssitoiveet saa unohtaa. Kristian on omaksi harmikseen vielä vapaa poikamies. —

¹⁵8,5 x 21cm.

¹⁶8,5 x 8,5cm.

Olisi kivaa elää jonkun ihanan naisen kanssa. Haluaisin lapsiakin...

...miehen pitää olla perheen pää. Arvostan 40- ja 50-lukujen roolimalleja. Kristian asuu yksin 30 neliön yksiössään. Hän ei halua vielä puhua mitään vanhemmistaan ja sisaruksistaan.

— perheestä puhuminen on suuremman jutun paikka. Uskon myös, että jonain päivänä tililläni on viisi miljoonaa, vaikka nyt olenkin ihan peeaa.

—Oli ihanaa edustaa Suomea. Ensimmäisessä tapaamisessa piikittelimme toisten kilpailijoiden kanssa toisiamme. Tilanteesta oli muodostumassa varsinainen Suomi—Ruotsi maaottelu. No, nyt minulla on kaikkien osoitteet takataskussa. Kukaan ei kuulemma ollut kateellinen Kristianin voitosta. Muut kilpailijat jopa supisivat ennen kilpailun alkua, että Hursti on vahvoilla.

Ilta-Sanomien toinen juttu misterkisoista keskittyi kertomaan kisaillan tapahtumista painottaen sen seurapiiritapahtumaluonnetta. Juttua koristaa viisi kuvaa kisan julkkiksista, joista yhdessä poseeraa myös voittaja. Juttu on otsikoitu: "Mister Scandinaviaa juhliittiin aamukahdeksaan". Teksti ja kuvatekstit kertovat paitsi paikalla näyttäytyneistä julkkiksista, myös itse mistereistä:

Pojat eivät olleet oppia seisomaan oikeilla paikoilla tai katsomaan televisioon.

Norjan edustaja joutui heistä pahimpaan "räkkiin", sillä:

...mies oli juhlinut tosi myöhään keskiviikkoiltana. Finaali ja nauhoitukset sujuivat lopulta kaikilta pojilta sulavasti. Kilpailijat saivat liikkua laivassa melko rauhassa. Illan päätteeksi kaikki misterit siirtyivät juhlimaan laivan diskoon.

Iltalehti julkaisi lauantain juttunsa, kuten aina ennenkin Naistenlehdessä. Juttu vie noin kolmasosan sivun tilasta. Otsikko julistaa: "Angelika Kallio ja Kristian sopivat treffit, Mr Scandinavia -kisa oli Kristian Hurstin juhlaa. Juttuun sisältyy viisi kuvaa, kaksi julkkiksista, yksi voittajasta yksin, yksi voittajasta Angelika Kallion kanssa ja yksi mistereistä illan esiintyjän kanssa. Ingressi kertoo voittajan yön olleen "yhtä juhlaa" ja voittajan siitä hämillään:

Hyvinkäälinen 24-vuotias Kristian Hursti voi nyt huoletta hellittää. Tiukka dieetti ennen Mr Scandinavia-finaalia sai aikaiseksi flunssan, joka puolestaan oli sotkea misterin kilpailufiiliksen. Kaikki päättyi kuitenkin loistavasti, sillä Kristian on nyt virallisesti Pohjolan komein mies. Markkinointi-instituutissa opiskelevan Kristianin elämään mahtuu myös oma yritys sekä lukuisia urheiluharrastuksia. Tyypillisen vesimiehen lailla Pohjolan komein tunnustautuu todelliseksi tunneihmiseksi. Parhaaksi puolekseen mies mainitsee, että hän osa vähän kaikkea.

Voittajan naismausta teksti mainitsee, että "kaikki on hänen mukaansa sydämen sykkeestä ja kemiasta kiinni." Susanna Tuukkasen kirjoittaman jutun mukaan voittaja juhli menestystään malli Angelika Kallion kanssa. "...Kristian tunnusti olevansa hyvin imarreltu saamastaan huomiosta."

2.2.2. Iltapäivälehtien juttujen ideologinen analyysi

Iltalehti

Iltalehden Mr Scandinavia-juttujen mieskuvasta kertovat seuraavat konnotatiiviset pirstaleet:

Lehti aloittaa juttusarjansa ronskisti nimittämällä kilpailijoita uroksiksi ("Äänestä Skandinavian komein uros"). Tämä paremminkin eläimiin viittaava nimitys (Nykysuomen sanakirja: eläimistä, harvemmin kasveista:

Yksilö, jossa siitossolut syntyvät.) saa aikaan hyvinkin seksistisen vaikutelman miehistä lähinnä siitossonneina (vrt. Äänestä Skandinavian komein/kaunein naaras). Sisäsivulla toimittaja kuvaa kandidaatteja nimellä "kaveri", jonka konnotaatio saattaa laajasti käsitettynä olla uroksen kanssa identtinen. Sanojen denotaatio sitävastoin eroaa huomattavasti. Tässä asiayhteydessä kaveri luo mielikuvan paremminkin naapurin mukavasta pojasta. Yhdistettynä sanaan komea, se kuvaa nimenomaan miestä. Juttu jatkuu kertomalla, että misterien vartalot oli treenattu kilpailukuntoon. Misterit treenavat, missit laihduttavat. Laihduttaminen ja nälässä olo ei kuulu rentojen miesten imagoon. Kilpailijoiden hoikat posket saavat toimittajan kuitenkin arvelemaan, että "kenties jotkut" misterit ovat viimeistelleet kilpakuntoaan "myös dieetillä".

Seuraavassa kappaleessa lukijaa askarruttaa, mikä mahtaa olla "naispuolinen missi"? Onko mister miespuolinen missi? Missi-sana liitetään yleensä mahdollisimman kauas miehekkyydestä. Toimittaja siis vihjaa, että misteriksi ryhtyminen olisi naismaista. Jos taas on kyse tahattomasta lipsahduksesta, on sekin paljon kertova. Sigmund Freud kehitti psykoanalyysin kiinnostuttuaan juuri lipsahduksista. Hän näki niissä tiedostamattoman psyyken osan eli id:in ilmauksia tilanteissa, joissa kontrolloivan superegon kontrolli jostain syystä oli päässyt löystymään.

Jutun ryhmäkuvassa kilpailijat ovat uimahousuissaan, kuvattuna alakulmasta. Se viestii katsojalle ylemmyydestä ja voimantunteesta. Jutun alla kandidaatit ovat jokainen omassa kuvassaan. Tällä kertaa kuvaussuunta on hieman yläkulmasta, joka luo puolestaan pehmeyttä, jopa koiranpentumaisuutta kuviin.

22.10. Iltalehti mainitsee, että "Pohjolan komeimmista miehistä oli vaikeaa valita se komein". Hämmästyttävää sikäli, mutta sanaa mies on Mister Scandinavia -jutuissa suorastaan säästely. Juttu koostuu pääasiassa lehden järjestämän puhelinäänestyksen tuloksista. Jäljempänä luetellut perustelut (toimittajan valikoimat) kertovat, että Mister Scandinavia -ehdokkaat ovat ennenkaikkea vartaloita (44) ja vasta toissijaisesti luonteita (26). Jos katsoo luonteen kuvaajiksi valittuja adjektiiveja, niin niistä koostuu kuva yhtäältä perinteisen miehekkäästä, itsenäisestä ja luotettavasta köriläästä, joka osaa kuitenkin tuoda myös itseään esille ja osaa muuntautua. Toisaalta hänessä on pehmeämpiä, jopa naisellisia puolia kuten ujous, viattomuus ja sympaattisuus.

23.10. Iltalehti kertoo ingressissä, että voittaja oli "hämmäntynyt" ja että hän saattoi nyt "huoletta" hellittää. Voittaja ei siis varsinaisesti paistattele itsevarmuudessa, mutta koitos on joka tapauksessa ohi, eikä enää tarvitse olla hermostunut. Suomen toinen edustaja oli "tyytyväinen" iltaan, siis rehdiin häviäjän roolissa. Tekstin mukaan "tiukka dieetti ennen kisoja sai aikaiseksi flunssan, joka puolestaan oli sotkea misterin kisafiiliksen." Kauneuskisat ovat siis kilpailut, jossa kilpaillaan "fiiliksellä", eli henkisellä puolella enemmän kuin esimerkiksi kisakunnolla. Mitä ne flunssan aiheuttamat huonot fiilikset sitten voisivat olla? Masennustako? Mielialan vaihtelut, eritoten kilpailutilanteessa, ajatellaan yleensä naisten vaivoiksi, jonkinlaiseksi pehmoiluksi verrattuna miehiseen kovisteluun. "Kaikki päättyi kuitenkin loistavasti", kertoo teksti. Voimme huokaista helpotuksesta. Hän selvisi.

Tekstiosan toisessa kappaleessa tulee esiin toinen Kristian. Hänen "elämäänsä mahtuu myös oma yritys ja lukuisia urheiluharrastuksia". Menevä sporttinen mies siis. Hän "tunnustautuu tyypillisen vesimiehen lailla

todelliseksi tunneihmiseksi". Eli esimerkiksi: Hän ei pidä tapanaan kertoilla ympäriinsä uskovansa epärationaalsiin horoskooppeihin, mutta paljastaa olevansa kovastikin tunteellinen, kuten jo taivaanmerkkikin todistaa. Kova, mutta sopivasti, miehekkäästi pehmeä. Voittaja ilmoittaa parhaaksi puolekseen, että hän "osaa lähes kaikkea". Itseluottamusta ei puutu. Loppulauseessa "Kristian tunnustaa olevansa hyvin imarreltu saamastaan huomiosta". Kuva aktiivisesta miehestä vaihtuukin passiiviseen, joka saa osakseen huomiota, ei aktiivisesti hanki sitä. On imarreltu, kun huomiota suodaan.

Jutun kuvat kertovat seurapiiritapahtumasta, eivät niinkään kauneuskilpailuista. Suurimmassa kuvassa Kristian Hursti poseeraa kainalossaan malli Angelika Kallio. Kuvateksti kertoo "kauniista kemiasta mallimaailman huipulta Pohjolan kauneimman syliin". Siis kuka pääsi ja kenen syliin? Lisäksi juttuun liittyvät kuvat illan esiintyjästä mistereiden ympäröimänä, pieni kuva voittajasta juomassa voittopokaalista, suurempi julkkiksista Kata Kärkkäinen ja Tarja Smura. Pienehkö kuva tuomariston puheenjohtajasta Laila Snellmanista tuo mukaan tapahtuman taloudellisen puolen. Mallitoimiston johtajalla on varmasti tekemistä "mistereiden" toimeentulon kanssa tulevaisuudessa.

Ilta-Sanomat

Ilta-Sanomat aloittaa Mr Scandinavia -juttusarjansa neutraalisti. Ensimmäisen, lähinnä pikkutietoja sisältävän jutun kuva esittää ehdokkaita ryhmäkuvassa ilmeisesti muotinäytöksessä. Koska misterit näyttävät seisovan korokkeella, ja kuvaussuunta on alhaltapäin, näyttävät kilpailijat uhkuvan rentoa itsevarmuutta.

22.10. Ilta-Sanomat kertoo kilpailun tuloksen. Tässä jutussa toimittaja (nimeämätön) on päättänyt värittää tekstiään seksistisillä huomautuksilla. "Tämä on aivan liikaa, 24-vuotias hyvinkääläisuros totesi hillitysti voitostaan." Mies tai kilpailija on toimittajan mielestä ennen kaikkea uros. Tätä vaikutelmaa hillitsemään hän kirjoittaa "uroksen" toteavan "hillitysti". Mitä "uros" sitten hillitseekin, toimittaja peittää häveliäästi rivien väliin, toistaiseksi. Seuraava lause kertookin mistä on kyse: "Tuomaristo ei etsinyt tänä vuonna miehistä seksiä". Vaikka toimittaja sanookin, ettei sitä etsitty, niin seuraava lause kertoo, että juuri siitä oli oikeasti kyse, joskin vähän peiteltysti: "Kristian hurmasi viattomalla ulkomuodollaan, joka tosin voi olla pelkkää silmänlumetta, tuomaristo arveli." Siis miehisestä seksistä on kyse, mutta tänä vuonna hieman toisella tavalla aseteltuna.

Mielenkiintoinen vertaus voisi olla tämän "urosdiskurssin" muuttaminen "naarasdiskurssiksi": "Tuomaristo ei etsinyt tänä vuonna naisellista seksiä. (Anne Pohtamo) hurmasi viattomalla ulkomuodollaan, joka tosin voi olla plkkää silmänlumetta, tuomaristo arveli."

Voittajaa kiinnostaa kirjoittajan mukaan lähinnä raha, sillä teksti kertoo "-toivottavasti tämä poikii töitä...", tuumii hän. Tietävästi hän tarkoittaa mallintöitä. Nähtävästi alalle on ansiokasta olla koeteltu kyky "miehisen seksin" alalla. Työ on myös turvallinen ja sosiaalisesti hyväksytty selitys misterkisaan lähdön syyksi.

23.10. Ilta-Sanomat ilmoittaa uuden Mr Scandinavian olevan vapaata riistaa. "Mr Scandinavia Kristian Hursti on vapaa poikamies" kertoo yläotsikko. Varsinainen otsikko huokaisee: "Olisi ihanaa elää naisen kanssa". Mikä estää, kysyy lukija. Jotenkin otsikosta henkii aivan muuta kuin varsinaisesti

miehekästä unelmointia. Ihana-sana ei luonnu raavaan miehen suuhun. Ingressissä esiintyy "hämmäntynyt" voittaja, joka huomauttaa, että raha kelpaisi, ja mielummin juontamis- ja tv-työstä. Itse juttu paljastuu voittajan haastatteluksi.

Yllättäen jutusta henkii aivan toisenlainen Mister Scandinavia kuin edellisistä jutuista, jotka kuvasivat mistereitä lähinnä kauempaa, observointiasemista. Haastattelussa esiintyy tavanomaisen objekti-misterin sijasta subjekti-misteri, Mr Scandinavia jopa tekee jotain. Juttu alkaa maininnalla, että edellinen ilta meni misteriltä voittoa juhliessa pitkäksi. Voittaja oli suunnitellut, ettei nukkuisi yhtään, mutta uni veti aamukahdeksalta tyynyn puoleen. Hän ilmoittaa haluavansa lapsia ja että niiden nimiksi tulisi Jesse Kristian pojan ollessa kyseessä ja tytöstä tulisi Jasmin Kristiina. Vaimolla voi olla sanomista asiaan, arvelee Mr Scandinavia, mutta ilmoittaa haluavansa olla perheensä pää.

Kristian uskoo myös, että tilillä tulee olemaan jonain päivänä viisi miljoonaa, vaikka nyt ei juuri mitään olekaan. Tuoreesta mister Skandinaviasta löytyy siis jopa sovinistin vikaa. Toisaalta jutun johdattelu vie sävyä tyypilliseen naistenlehti-diskurssiin eli lehtikielellä hömppään päin: toimittaja on enemmän kiinnostunut voittajan mahdollisista naisystävistä, hänen perhestaan, hänen suhteistaan muihin kilpakumppaneihin (mm. olivatko muut kateellisia voitosta) yms. kuin hänen uraratkaisuistaan tai muista tekemisistään. Jutun kahdessa kuvassa Kristian Hursti astelee naisten katseiden siivittämänä uimahousuissaan sekä tähyää taivaalle, ehkä asuinkumppania sihdaten (vrt. otsikko).

Toinen lehden 23.10. julkaisemista Mr Scandinavia -jutuista kertoikin enemmän mitä mistereiden ympärillä tapahtui kuin itse heistä. Jutun

kuvituksessa mallitoimiston johtaja Laila Snellman esiintyy kahdessa kuvassa, kun kuvia kaikkiaan on viisi. Voittaja on yhdessä kuvassa naisten onniteltavana, loput kuvat esittävät tapahtumaan osallistuneita julkkiksia. Myös Islannin ehdokkaan vanhemmat pääsivät sivulle.

Ensivaikutelmia

Mr Scandinavia -juttujen jälkeen olo on lähinnä hämmentynyt. Mistä jutut oikeastaan kertoivat? Jos kyse oli kisoista, joissa etsittiin Pohjoismaiden miesten valioyksilöä, on tuosta valiosta välitetty kuva kovastikin feminiininen. Misterkisojen denotaatio saattaa olla hyvinkin maskuliinisuuskisat. Konnotatiiviset pirstaleet kertovat kuitenkin toista.

Mister-genre ei siis olekaan sataprosenttisen maskuliinista toimintaa. Vaikka misterkisojen idea on nimenomaan ruumiillisen kauneuden vertailu, on miesten ruumiiden arvottamisessa paljon feminiinistä. Näin on todennäköisesti siksi, että itse arvottaminen, ruumiiden vertailu sinänsä, kuuluu feminiiniseen kontekstiin. Meillä vallitsevassa kulttuurissa miehiä ei vertailla pituuksien, painojen ja hymyhuulien mukaan. Miehiä vertaillaan suoritusten mukaan (vrt. Suomen vahvin mies -kilpailut). Täysin passiivinen vertailtavana olo on siis feminiinistä. Sipilä ja Tiihonen väittävät, ettei tilanne olisi miehiä femininisoiva. He perustelevat väitettään sillä, että miehet eivät poseeraa tai esiinny mitenkään feminiinisesti.¹⁷ Kuten myöhemmin perustelen, feminiinisiä eivät olekaan välttämättä miehet, vaan konteksti. Siksi toimittajat aistivat misterit feminiinissävytteisiksi.

Toisaalta myös naiset ovat kautta aikojen vertailleet miehiä ulkomuodon mukaan. Etupäässä naisista koostuva misterkisojen yleisö suhtautuukin

¹⁷Sipilä ja Tiihonen 1994,

tilanteeseen luontevasti. Miksi siis naisten kirjoittamat lehtijutut ovat jotenkin haparoivia, kuin ne eivät kertoisi tilanteesta koko totuutta? Väitän, että toimittajilla ei yksilöinä olekaan välttämättä mitään vaikeuksia tulkita tilannetta. Toimituskulttuurilla sen sijaan on. Toimittaja, olkoon hän kuka tai millaisen taustan omaava tahansa, työskentelee toimituksen yhteisillä pelisäännöillä ja katselee jutunlähdeään suomalaisen toimituskulttuurin värittämin silmälasein. Tulemme jälleen siihen, että toimittaja tarvitsee jutulleen yleisön, jonka hahmottamiseen hän käyttää stereotypioita. Hänen pitää saada jutulleen hyväksyntä myös välineeltään ja esimiehiltään, joten sen tulee istua lehden linjaan. Ehkä jutuissa esiintyvä haparointi onkin juuri jonkinlaista naisellisten ja miesten kulttuurien välistä rajankäyntiä.

Misterit pyrkivät olemuksellaan täyttämään kulttuurisia maskuliinisuusodotuksia. Heidän käyttäytymisensä vaikuttaa kummalliselta, sillä pyrkimystä niin puhtaaksiviljeltyyn maskuliinisuuteen tapaa luonnollisessa kanssakäymisessä harvoin. Mistä siis on kyse? Mitä odotuksia misterit pyrkivät täyttämään? Entä miksi lehtijutuista käy ilmi, että mistereiden pyrkimykset tuntuvat paremminkin kääntyvän heitä itseään vastaan?

3. NÄKÖKULMIA MASKULIINISUUTEEN

3.1. Gender

Gender-termin esitteli tiettävästi Robert Stoller vuonna 1968 ja Ann Oakley teki sen tunnetuksi 1970-luvun alussa¹⁸. Anglosaksisissa maissa genderillä on yleiskielessä kaksi läheisesti toisilleen sukua olevaa merkitystä.

Ensimmäinen viittaa kieliopilliseen, sanan merkitystehtävään viittaavaan, ja toinen sukupuoliseen erotteluun.

The Oxford English Dictionary (1989) määrittelee genderin kolmella tavalla. Ensimmäinen merkitys viittaa laadulliseen erittelyyn, olla jonkinlainen, jotain laatua tai sorttia. Toinen merkitys viittaa kieliopilliseen erittelyyn, joka viittaa enemmän tai vähemmän biologiseen sukupuolten erotteluun tai biologian nimenomaiseen puuttumiseen erottelusta. Kolmannen merkityksensä mukaan sitä käytetään biologisen sukupuolen synonyyminä.

Kun englanninkieli puhuu kahtiajaosta sanoilla *sex* ja *gender*, on selvää, että kyseessä on kaksi eri asiaa. Suomeksi samat käännetään sanoilla biologinen sukupuoli ja sosiaalinen sukupuoli. Jos etuliite sattuu unohtumaan, unohtuu myös merkitysero. Selkeyden vuoksi nimitän sosiaalista sukupuolta genderiksi.

Arkikieli ei juurikaan piittaa biologisen ja sosiaalisen sukupuolen eroista. Useimmiten sukupuolesta puhuttaessa on selvää, että niitä on kaksi, ja että ne eroavat toisistaan eri kromosomiparien ja sukupuolielimien erottamana. Vaikka asiaa katsottaisiin biologiankin kannalta, ei asia ole näin yksiselitteinen. Hermafrodiitti on ihminen, jolle on kehittynyt kummatkin

¹⁸Lehtonen 1995, 37.

sukupuolielimet. Howard & Hollanderin mukaan jopa neljä prosenttia ihmispopulaatiosta saattaa olla hermafrodiitteja.¹⁹ Fausto & Sterling²⁰ väittävät, että olisi loogisempaa puhua viidestä eri sukupuolesta: miehestä, naisesta ja kolmesta erilaisesta hermafrodiitista. Useimmiten kuitenkin käsitämme sukupuolen - kuten Mehan & Wood sitä kutsuvat - "korjattavissa olemattomaksi väitteeksi": kyseenalaistamattomaksi uskomukseksi, jota ei voi todistaa vääräksi edes todistein.²¹

Vaikka sana gender on kehitetty erottamaan merkityksiä sanasta sex, käytetään käsitteitä edelleenkin sekaisin. Essentialistit ovat sitä mieltä, että sex ja gender ovat periaatteessa sama asia. Heidän mielestään ihmisen biologinen sukupuoli määrittää suoraan hänen sosiaalisen sukupuolensa. Yhä yleisemmin sanaa gender käytetään tarkoittaessa niitä kulttuurisia merkityksiä, joita eri sukupuoliin assosioidaan, mutta jotka eivät välttämättä määräydy biologisesta sukupuolesta käsin. Käsittelen tässä tekstissä genderiä nimenomaan jälkimmäisen määritelmän mukaisesti.

Kun genderin käsite laajennetaan kokonaiseksi järjestelmäksi, niin silloin genderjärjestelmä ei tarkoita vain uskomuksia, joita ihmiset eri sukupuoliin liittävät. Kyse on sukupuolipohjaisista tietorakenteista, joilla ihmiset käsittelevät informaatiota: mitä he havaitsevat, mihin uskovat, mitä muistavat, mitä hakevat ja minkä he tulkitsevat järkeenkäyväksi ja loogiseksi.

Tietorakenteita kutsutaan myös skeemoksi. Skeemat siis toimivat tavallaan tiedon suodattimina tai väylinä. Vastanottaessamme uutta tietoa, me

¹⁹Howard ja Hollander 1997, 10.

²⁰Fausto-Sterling, A. 1993, 20-25.

²¹Mehan, Hugh ja Houston 1975.

vertaamme sitä hallussamme jo oleviin skeemoihin. Skeemat myös ohjaavat sitä, mihin me kiinnitämme ylipäätään huomiota. Ilmiöt, jotka eivät sovi muodostamiimme skeemoihin, me helposti joko jätämme kokonaan ilman huomiota tai sitten selitämme ne itsellemme tarpeettomiksi ja näkymättömiksi. Skeemat ovat hyödyllisiä, sillä ne mahdollistavat valtaisan tietomäärän käsittelyn hyvinkin taloudellisin henkisin ponnisteluin. Samalla ne kuitenkin myös vääjäämättä jättävät aukkoja havainnointikenttäämme.²²

Sosiaalisen oppimisen teorialat korostavat, että ihmiset sosiaalistuvat genderjärjestelmään ja kehittävät sukupuoli-identiteettinsä jo lapsena tarkkailun, imitoinnin ja palkitsemisen kautta. Lapsi oppii minkä sukupuoliroolin mukainen käyttäytyminen on sosiaalisesti suotavaa tarkkailemalla aikuisia ja muita lapsia. Käsitys omasta identiteetistä muotoutuu vähitellen yrityksen ja erehdyksen kautta. Lapsi saa käsityksilleen vahvistusta tai torjuntaa vanhemmiltaan ja ympäristöltään. Koulukunnan mukaan tytöt kehittyvät todennäköisimmin feminiinisiksi ja pojat maskuliinisiksi, koska heidän sukupuolirooliensa mukaista käyttäytymistään palkitaan. Ajan mittaan pelkkä odotusten mukainen käyttäytyminen tuottaa mielihyvän tunteita.²³

Odotusten mukainen käyttäytyminen luo pohjaa myöhemmälle genderidentiteetin rakentamiselle. Lapsi imitoi todennäköisimmin mallia, jonka hän tulkitsee voimakkaaksi, ravitsevaksi ja kaltaiseksi. Usein samaistumismalli löytyy omista vanhemmista. Lapset alkavat tiedostaa gendereroja jo noin kolmen vuoden ikäisinä. Lapset imitoivat selvästi eniten oman sukupuolensa mukaisia rooleja.²⁴

²²Lips 1988.

²³*Ibid.*

²⁴*Ibid.*

John Money ja Anke Ehrhardt liittävät genderidentiteetin muodostumisen kielelliseen kehittymiseen. Heidän mukaansa genderidentiteetti on osa biografista historiaa, erityisesti sosiaalista biografista historiaa. Genderidentiteetti ei kuitenkaan kehity irrallaan biologisista ominaisuuksista, mutta se ei välttämättä myöskään vastaa niitä.²⁵

Sosiaalisen oppimisen merkitystä genderidentiteetin muodostumiselle ei nykypsykologia juuri kiistä. Sen sijaan biologian rooli ja osuus sosiaalisen sukupuolen prosesseissa on koulukuntien välisen debatin kestävässä ikuisuusaiheena. Rintamalinjat kulkevat lähinnä kahden eri käsityksen välillä: ensimmäinen kanta pitää genderiä annettuna, kiistattomana ja stabiilina tekijänä. Se keskittyy tutkimaan, *miten* erot ilmenevät. Toinen kanta taas kiistää genderin olemuksen annettuna, ja tutkii mielummin *miksi* sukupuolet eroavat toimistaan. Ensin mainittua edustavat muun muassa perinteiset psykoanalyytikot ja sosiobiologit. He erottelevat feminiinisen ja maskuliinisen biologisen sukupuolen mukaan. Kasvatustieteilijät uskovat erojen johtuvan kognitiivisista oppimisprosesseista.

Sosiologit kuten R. W. Connell taas sotkevat kahtiajakoa asettamalla koko keskustelun uuteen kontekstiin. Connell unohtaisi biologian kokonaan ja keskittyisi mielummin tutkimaan eri maskuliinisuuksia ja feminiinisyyksiä. Vain siten voitaisiin tutkia feminiinisyyksiä miehissä ja maskuliinisuuksia naisissa. Connellin mukaan naisissa ja miehissä ei ole psykologisissa tutkimuksissa huomattu ratkaisevia henkisiä eroja.²⁶

²⁵Money ja Ehrhardt 1972.

²⁶Connell 1995, 70-71.

Connellin käsitystä myötäillen genderjärjestelmää ei tulisi käsittää staattiseksi rakennelmaksi, päinvastoin. Sen voisi ajatella koostuvan genderprojekteista, jotka muuttuvat eri tilanteiden mukaan. Kun siis puhumme feminiinisestä ja maskuliinisesta, nimeämmekin siis genderjärjestelmän menettelytapoja, genderprojekteja.

Genderprojektien muotoutumisessa ensisijaista on henkilöiden oma, individuaali elämä. Se on lähtökohtana käsityksillemme feminiinisestä ja maskuliinisesta. Psykologit kutsuvat tätä genderin hahmottamistapaa "identiteetiksi" tai "luonteeksi". Sosiologit puhuvat mielummin "tilanteista". Identiteetti ja luonne viittaavat hahmottamistavan staattiseen luonteeseen. Jälkistrukturalistit kuten Wendy Hollway painottavat, että genderidentiteetit ovat muuttuvia, sillä me kohtaamme kaikki päivittäin kirjon erilaisia diskursseja.

Toinen genderidentiteetin muotoutumisareena onkin juuri diskurssi, ideologia ja kulttuuri. Ne ovat luonteeltaan identiteettejä stabiilimpia, historiallisesti kestävämpiä ja saattavat elää pitkäänkin yksilön biologisen elämän jälkeen.

Kolmantena areenana voisi mainita instituutiot kuten valtiot, työpaikat ja koulut. Monien instituutioiden rakenteet pohjautuvat genderjärjestelmän käsityksiin esimerkiksi työnjaosta. Esimerkiksi valtio on länsimaisessa kulttuurissa rakenteeltaan perinteisesti maskuliininen. Sen johdossa on eniten miehiä, koska systeemi suosii maskuliinisuutta. Työhönotto, ylenemisjärjestelmät, kontrollijärjestelmät, käytännöt, rutiinit ja jopa vapaa-ajan toiminnot ovat muotoutuneet maskuliinisen käytännön mukaan.²⁷

Sosiaalisen sukupuolen merkityksessään genderjärjestelmällä ei välttämättä

²⁷*Ibid.*

ole mitään tekemistä biologian tai reproduktion²⁸ kanssa. Linkki genderjärjestelmän ja biologian välillä on sosiaalinen. Se tulee ilmi erityisesti silloin, kun järjestelmä joutuu koetukseen. Eräs koetteluareenoista on miesten asettaminen perinaiselliseen missikisakontekstiin.

3.2. Maskuliinisuuden määritelmistä

3.2.1. Maskuliinisuuden historiasta

Maskuliinisuus sellaisena käsitteenä kuin me sen ymmärrämme, on verraten nuori. Arviolta vain noin muutamia satoja vuosia vanha. Maskuliinisuutta on olemassa vain suhteessa feminiinisyteen. Kulttuureissa, jossa miesten ja naisten ei ymmärretä edustavat erillisiä ja vastakkaisia luonnetyyppejä ei maskuliinisuuden konseptia ole. Tällainen tilanne oli myös Euroopassa ennen 1700-lukua. Naisten ja miesten käsitettiin olevan saman ihmistyyppin edustajia, mutta naista pidettiin tavallaan "huonompana painoksena", vajavaisempana tai alempiarvoisena yhteisen karaktäärin edustajana.²⁹

Vaikka sanat maskuliininen ja feminiininen ilmaantuivat eurooppalaisiin kieliin jo 1500-luvulla, niiden nykyinen merkitys keskeisenä ihmisten identiteettiä määrittelevinä käsitteinä vakiintui vasta 1800-luvulla.³⁰ Viime vuosisata loi Eurooppaan erilliset "seurapiirit" miehille ja naisille. Porvarillisen ideologian mukaan naisen elinpiiriksi tuli koti, kun taas mies oli entistä enemmän kodin ulkopuolella töissä³¹.

²⁸Reproduktio=ihmiskunnan uusintaminen, uuden sukupolven tuottaminen.

²⁹Connell 1995, 68.

³⁰Lehtonen 1995, 28-29.

³¹Connell 1995, 68.

Maskuliinisuus on käsitetty annetuksi, epäproblemaattiseksi käsitteeksi 1900-luvun puolivälin tienoille saakka. Ensimmäisiä asiaa tutkineita oli psykoanalyysin isä, Sigmund Freud. Tosin hän tutki nimenomaan naisten seksuaalisuutta. Maskuliinisuus oli hänelle normi, johon feminiinisyyttä saattoi verrata. Samalla hän tuli kuitenkin määritelleeksi myös maskuliinisuutta. Määrittelystä on kuitenkin vielä matkaa problematisointiin.

Naisten yksityinen elämänpiiri ja miesten julkinen elämänpiiri alkoivat sekoittua toisen maailmansodan aikana. Naiset ottivat hoitaakseen rintamalle lähteneiden miesten työt. Maskuliinisuutta alettiin kyseenalaistaa 1950-luvulta lähtien. Tällöin asialla olivat yleensä feministitutkijat. Perinteisen maskuliinisuuskäsitys järkkäsi lopullisesti 1960-luvun yhteiskunnallisten muutosten myötä. Naiset hakeutuivat yhä enemmän kodin ja perheen ulkopuolelle työelämään, jolloin sukupuolten väliset suhteet alkoivat muuttua.

Freud

Ensimmäiset yritykset maskuliinisuuden tieteelliseksi määrittelyksi teki siis vuosisadan vaihteessa Sigmund Freud. Hän mursi siihen asti luonnolliseksi ja annetuksi ymmärretyin käsityksen genderistä. Hän ei kirjoittanut milloinkaan systemaattista selvitystä genderistä, mutta ajatus siitä seuraa lähes kaikissa hänen tutkimuksissaan kuin johtolankana. Freudin käsitys maskuliinisuudesta kehittyi Connellin mukaan kolmessa eri vaiheessa.

Ensimmäisessä vaiheessa maskuliinisuuden dilemmat tulevat näkyviin hänen perustavissa hahmotelmissaan ihmismielen toiminnasta: Normaalin ja neuroottisen psyykkeen rinnakkaiselo, alitajuisten elementtien torjunta sekä menetelmät, jotka sallivat alitajunnan "lukemisen" unien, vitsien ja lipsahdusten

kautta. Freud ymmärsi, että seksuaalisuus ja gender eivät ole staattisia rakennelmia. Hän päätteli oidipuskompleksin olevan genderin kehitykselle kriittistä aikaa. Pojalle se tarkoittaa kilpailua isän kanssa äidin suosiosta sekä kastaatiopelkoa. Nämä teoriansa hän taltioi kahteen kuuluisaan tutkimukseensa, *Pikku Hansiin* ja *Rottamieheen*, molemmat vuodelta 1909. Freudin mielestä kaikki ihmiset ovat pohjimmiltaan biseksuaaleja. Feminiinisyys ja maskuliinisyys ovat kaikissa edustettuina.

Ensimmäisen maailmansodan aikana Freud julkaisi tutkimuksen nimeltä *Susimies*. Siinä hän eteni oidipuskompleksista eteenpäin ja esitteli esioidipaalisen, narsistisen maskuliinisuuden, joka loi perustan kastaatiopelolle. Sodan jälkeisinä vuosina Freud kehitti edelleen käsitystään persoonallisuuden rakenteesta. Superego oli hänen mukaansa seurausta oidipuskompleksista, vanhempien torjuvasta asenteesta lapsen pyrkimyksiin.

Freud alkoi ymmärtää superegossa myös sosiaalisia ulottuvuuksia. Hän päätteli kulttuurisen superegon säätelevän, pitävän kurissa individuaalisia viettejä, erityisesti viettiä väkivaltaan. Samalla Freud tuli esitelleeksi ensimmäisen teorian patriarkaatista, joka välitetään edelleen uusille sukupolville maskuliinisuuden rakentumisen myötä. 1930- ja 1960-lukujen välisenä aikana psykoanalyysi otti takapakkia teorian alkuaikojen radikalismista. Psykoanalyysi keskittyi pohtimaan, kuinka "vääriä" maskuliinisuuksia pystyisi korjaamaan.³²

Jung

Genderkysymykset olivat keskeisiä Carl Jungin työssä hänen erottuaan Freudin linjasta. Hän tutki systemaattisemmin maskuliinisuutta ja

³²Connell 1995, 11.

feminiinisyyttä. Jung nimitti sosiaalisessa kanssakäymisessä muotoutuvaa minää persoonaksi ja tiedostamattomassa tukahdetettujen elementtien myötä kehittyvää minää animaksi. Nämä kaksi ovat Jungin mukaan usein toistensa vastakohtia siten, että jako on suurelta osin genderpainotteinen. Freudin tapaan myös Jung oli huolestunut feminiinisuuden esiintymisestä miehissä. Kun Freud keskittyi feminiinisen "oikeaan" tukahduttamiseen miehessä, Jung mietti paremminkin, miten miehessä saisi palautettua "luonnollisen" tasapainon maskuliinisen persoonan ja feminiinisen animan välillä. Myöhemmät teoretikot ovat arvostelleet Jungia juuri tuon luonnollisen määrittelystä, tai paremminkin sen määrittelyn mahdottomuudesta.³³

3.2.2 Nykyisistä maskuliinisuustutkimuksista

Nykyisissä maskuliinisuuksien määritelmässä on erotettavissa ainakin neljä tapaa hahmottaa ja määrittellä maskuliinisuutta: Essentialistiset määritelmät poimivat mielellään tiettyjä piirteitä, jotka kuvaavat maskuliinisuuden ydintä. Sigmund Freudin mielestä tuo piirre oli maskuliininen aktiivisuus feminiiniseen passiivisuuteen verrattuna. Freudin mielestä gender on suorassa suhteessa ihmisen biologiseen sukupuoleen siten, että maskuliinisuus on miehillä hallitseva osa genderidentiteettiä ja naisilla feminiinisyys. Toisaalta hän oli ensimmäisten joukossa huomauttanut, että molemmilla sukupuolilla oli myös vastakkaisen genderin piirteitä, tosin aina alistetussa asemassa.³⁴ Myöhemmin Freud myönsi yksinkertaistaneensa liikaa. Freudin jälkeen maskuliinisuuden ytimen piirteiksi on väitetty myös muun muassa riskinottoa, vastuuntuntoa, vastuuttomuutta, aggressiivisuutta ym.

³³Connell 1995, 12-13.

³⁴Van Herik 1982, 108-109.

Esimerkiksi piirteiden keräilystä Archer & Lloyd esittelevät kirjassaan Williamsin ja Bennetin tutkimuksen (1975) adjektiiveista, jotka assosioidaan miehiin. Heidän mukaansa piirteet eivät juurikaan vaihtele eri puolilla länsimaista kulttuuria. Mukana adjektiivien merkitykseen viittaavat merkit: (+) positiivinen , (o) neutraali ja (-) negatiivinen.³⁵

Seikkailun haluinen (+)	Epäjärjestelmällinen (-)	Realistinen (+)
Aggressiivinen (o)	Dominoiva (o)	Roteva (o)
Kunnianhimoinen (+)	Viihdyttävä (+)	Itsevarma (o)
Vakuuttava (o)	Vaikuttava (o)	Ankara (o)
Itsevaltainen (o)	Komea (o)	Tasapainoinen (+)
Pöyhkeä (-)	Itsenäinen (+)	Rauhallinen (o)
Karkea (-)	Hauska (o)	Kova (o)
Luottavainen (+)	Looginen (+)	Vahva (o)
Rohkea (+)	Kovaääninen (-)	Sitkeä (o)
Julma (o)	Maskuliininen (o)	Tunteeton (o)
Uhkarohkea (-)	Järkevä (+)	Tyyäni (o)

Vertailun vuoksi tässä myös naisiin liitettävät adjektiivit sekä Williams & Bennetin (1975) että Gough & Heilbrunin (1965) mukaan³⁶:

Teennäinen (-)	Naisellinen (o)	Kainosteleva (-)
Hellä (+)	Oikukas (-)	Lörppö (o)
Ymmärtävä (+)	Flirttaileva (o)	Herkkä (o)
Puoleensa vetävä (+)	Kevytmielinen (-)	Sentimentaalinen (o)
Viehättävä (+)	Hosuva (-)	Helläsydäminen (o)
Valittava (-)	Kiltti (+)	Hienostunut (o)
Riippuvainen (-)	Kireä (o)	Alistuva (o)
Unelmoiva (o)	Nöyrä (o)	Puhelias (o)
Tunteellinen (o)	Lempeä (o)	Heikko (-)
Kiivas (o)	Nalkuttava (-)	Kitisevä (-)

³⁵Archer ja Lloyd 1985, 40-41.

³⁶*Ibid.*

Positivistiset yhteiskuntatieteet määrittelevät maskuliinisuuden siksi, mitä miehet ovat. Perustana tälle ajattelutavalle ovat tutkimukset, joilla on tutkittu miesten elämää. Johtopäätökset on julistettu maskuliinisuuksiksi. Tällainen lähestymistapa sortaa Connellin mukaan mies- ja naisryhmiä, jotka eivät ole tutkimuksen raameihin mahtuneet. Tällaisessa tutkimusotteessa on ongelmana muun muassa se, että ne edellyttävät ennakkokäsityksiä ja -asenteita, ne vaativat ihmisten jakamisen biologien sukupuolen mukaan sekä rajaavat pois maskuliiniset naiset, feminiiniset miehet ym.

Normatiiviset maskuliinisuuden määritelmät kuvailevat millainen miehen tulisi olla. Silloin tutkimuksen tavoitteena on koota normeja, joita juuri kukaan ei täydellisinä noudata. Normatiivisia maskuliinisuuden määritelmiä on käytetty avuksi erityisesti tutkittaessa mediaa ja maskuliinisuutta tiedotusvälineissä.

Semioottiset lähestymistavat rajaavat pois persoonallisuustason ja määrittelevät maskuliinisuuden ja feminiinisyden symbolisten merkkien järjestelmässä vastakkaisuuksia tarkoittaviksi. Maskuliinisuus siis on sitä, mitä feminiinisyys ei ole. Maskuliinisuus symbolisoi autoritaarisuutta ja feminiinisyys puutosta (maskuliinisen voiman symbolin, falloksen puutosta). Connellin mukaan maskuliinisuutta esiintyy vain genderjärjestelmän sisällä gendersuhteissa, kanssakäymisessä. Hänen mielestään maskuliinisuus on yhtä aikaa sekä *paikka* gendersuhteissa että *tapa*, jolla miehet ja naiset käyttävät ja työstävät sitä. Maskuliinisuus on myös edellä mainitun *vaikutuksia* ruumiinkokemukselle, persoonallisuuteen ja kulttuuriin.³⁷

³⁷Connell 1995, 68-71.

3.2.3. Kilpailevat maskuliinisuudet

Connellin mukaan maskuliinisuuksista on mahdotonta luoda eksaktia tiedettä, sillä ne muuttuvat jatkuvasti sosiaalisten tilanteiden mukaan. Maskuliinisuudet paitsi muuttuvat jatkuvasti, myös kilpailevat keskenään. Historiankirjoitus näkee usein gendersuhteiden muutoksen syiksi ulkonaisia tekijöitä kuten teknologian tai luokkadynamiikan. Muutoksia voi tapahtua myös järjestelmän sisältä käsin, oman dynamiikkansa mukaisesti.³⁸

Maskuliinisuuksien kilpailun kohteena on hegemoniseen asemaan pääsy. Maskuliinisuuksien suhteita tarkasteltaessa voidaan eritellä ainakin seuraavat:

Hegemonia: Teoria hegemonioista on lähtöisin Antonio Gramscin³⁹ luokkateorioista. Sen mukaan yksi ryhmä kerrallaan ottaa ja ylläpitää johtavaa asemaa sosiaalisessa elämässä. Hegemoninen maskuliinisuus voidaan määritellä erääksi genderjärjestelmän osaksi, joka pitää sisällään vallitsevan ja hyväksytyt ratkaisun patriarkaatin legitimaation ongelmaan, joka takaa miesten yliveraisen aseman naisiin nähden. Järjestäytynyt maskuliinisuus esiintyy liike-elämässä, armeijassa ja valtiokoneistoissa. Hegemonian merkki on autoritaarisuuden menestyksekkäs vaatiminen. Hegemonia on historiallisesti muuttuva suhde.

Alistaminen: Merkittävin esimerkki maskuliinisuuksien pyrkimyksestä alistaa toisia maskuliinisuuksia on heteromiesten valta ja homomiesten alistaminen länsimaisissa yhteiskunnissa. Kyse on pelkkää stigmaa suuremmasta järjestelmästä, jossa homomiehet alistetaan usein hyvinkin materialistisilla keinoilla, kuten poliittisella ja kulttuurisella

³⁸Connell 1995, 76-83.

³⁹Kats. Gramsci 1979 ja 1982.

poissulkemisella, kulttuurisella hyväksikäytöllä, katuväkivallalla tai taloudellisella ja henkilökohtaisella boikotoinnilla.

Alistamisen tarkoituksena on painaa homoseksuaaliset maskuliinisuudet maskuliinisuushierarkian pohjalle. Patriarkaalisessa ideologiassa homous symbolisoi lähes kaikkea sitä, mikä on hegemonisesta maskuliinisuudesta poissuljettua. Homous samaistetaan usein myös feminiinisyteen. Mistereiden vertailu misseihin on melko yleistä. Juontaja saattaa esimerkiksi varoitella mistereitä ennen uimapukukierrosta, etteivät pukeutuisi vahingossa bikineihin⁴⁰ tai kutsuu misteria vahingossa missiksi.⁴¹

Rikoskumppanuus: Kovin harvat miehet lopultakaan täyttävät täysin hegemonisen maskuliinisuuden vaatimukset. Miehet saavat kuitenkin systeemin tukemisesta kiistatonta hyötyä, sillä ainakin naiset pysyvät alistettuina. Esimerkiksi parisuhteet, isyys ja yhteisöllisyys tosin luovat tilanteita, joissa kompromissit ovat alistamista yleisempiä.

Marginalisaatio: Marginalisaatio riippuu hegemonian sallivuudesta. Esimerkiksi Juha Föhr saattaa olla homoudestaan huolimatta suosittu julkisuuden hahmo, mutta yhden esimerkin salliminen tuskin auttaa homojen tilannetta yleisesti.

⁴⁰Mr Scandinavia-kisat 1994.

⁴¹Vuoden mies -kisat 1996.

3.3. Ruumiillinen mies

Yhtäältä ihminen *on* ruumis minkä tahansa eläinorganismien tavoin. Toisaalta *ihmisellä on* ruumis. Tämä merkitsee sitä, että ihminen kokee itsensä olennoiksi, joka ei ole yhtä ruumiinsa kanssa vaan jolla pikemminkin on ruumis käytettävissään. Ihmisen kokemus omasta itsestään häilyy alati ruumiina olemisen ja ruumiin hallussapidon epävakaalla jatkumolla, joka pitää saattaa tasapainoon yhä uudelleen ja uudelleen.

(Berger & Luckmann 1995, 63)

Populaarikulttuuri tuntuu oletavan, että on olemassa tiettyä ja oikeaa maskuliinisuutta, joka löytyy jokapäiväisen elämän pohjarakenteista. Miesten kauneuskisoissa tämä jonkinlainen kollektiivinen maskuliinisuuskäsitys hakee tarkempaa määrittystä. Connell on päätellyt, että todellisen maskuliinisuuden oletetaan lähes poikkeuksetta olevan lähtöisin miesten ruumiista — ruumiillisesti perittyä ja ruumiillisesti välittyvää. Hänen mukaansa ruumis asettaa myös rajat maskuliinisuudelle. Esimerkiksi pikkulasten hoito tai homoseksuaalisuus eivät kuulu "oikeaan" miehisyyteen. Bandinterin mukaan miehen on oman miehisen identiteettinsä merkiksi *kielletty kolmasti*: en ole nainen, vauva enkä homoseksuaali.⁴²

Naisellisuuden ja miehisuuden ruumiillinen kokemus on keskeistä koko genderin käsittämiseksi. Ruumiillisuus on usein keskeisenä elementtinä elämäkokemuksissamme ja siinä, minkälaiseksi itsemme käsitämme. Ruumiillisuudesta ja genderistä käydyssä keskustelussa on viime vuosikymmeninä erotettavissa kaksi päälinjaa. Ensimmäisen mukaan ruumis on luonnollinen gender-erojen tuottaja. Toisen mukaan ruumis on pikemminkin neutraali *tabula rasa*, jolle sosiaalinen symbolismi rakentuu.

⁴²Bandinter 1993, 57.

Ehkä yleisin tapa tänä päivänä on kuitenkin ajatella, että maskuliinisuus on biologisen ja sosiaalisen summa.

R. W. Connell haluaa tuoda keskusteluun poliittisen puolen. Hänen mielestään maskuliinisuus on alistettu jatkuvalla yhteiskunnalliselle ja sosiaaliselle määrittelylle, joka muuttuu jatkuvasti tilanteiden vaihtuessa. Se on vallankäyttöä ja sosiaalisen vaihdon väline. Hänen mielestään genderpolitiikka on sosiaalipolitiikkaa, mutta nimenomaan ruumiillista sosiaalipolitiikkaa.

3.3.1. Miesruumiin esittämisen historiasta

Kaikki esimerkkinä käyttämäni iltapäivälehtien jutut olivat naisten kirjoittamia. Gendertutkimuksen näkökulmasta katsottuna se ei ole yllätys. Heteromiehen on yleensä länsimaisessa kulttuurissa erittäin vaikea katsoa toisen miehen ruumista. Näin ei ole kuitenkaan aina ollut. Antiikin Kreikassa alastonta miehen ruumista juhlistivat sekä miehet että naiset, alastonta miestä esittäviä patsaita oli runsaasti julkisilla paikoilla. Fallos oli voiman ja hyvän onnen vertauskuva. Antiikin Kreikan kulttuurissa tosin myös käsitykset seksuaalisuudesta poikkeavat meidän ajastamme.

Homoseksuaalisuus miesten kesken oli paitsi yleisesti hyväksyttyä, se myös käsitettiin heterorakkautta ylevämmäksi.⁴³ Se ymmärrettiin kahden tasa-arvoisen ihmisen rakkaudeksi. Miehiä alempiarvoisemmat naiset olivat suvunjatkamista varten.

Eastopen⁴⁴ mukaan kristinusko muutti tämän kaiken siten, että homoseksuaalisuus muuttui poikkeavuudeksi. Suhtautuminen ylipäättään

⁴³Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 21-46.

⁴⁴Easthope 1986, 52.

ruumiiseen ja ruumiilliseen rakkauteen muuttui. Kekäläisen, Jokivuoren ja Heikkilän mukaan merkittävin ero antiikin ja kristinuskon käsitysten välillä oli synty: antiikin kreikkalaisille ja roomalaisille ruumiillisuudella ja ruumiillisella rakkaudella ei ollut mitään tekemistä uskonnon tai siihen perustuvan eettisen säätelyn kanssa. Ihmisten seksuaalikäyttäytyminen ei juuri kiinnostanut jumalia.⁴⁵ Kristinuskon seksuaalikielteisyys on kotoisin lähinnä apostoli Paavalin ajatuksista. Hän oli ottanut vaikutteita Platonin ja Aristoteleen filosofisesta perinnöstä, joka korosti asioiden "luonnollista" järjestystä ja luonnonmukaisuutta. Paavalille luonnonmukaisuus tarkoitti lähinnä asioiden tavallista järjestystä sellaisina, kun hän itse oli ne omaksunut.⁴⁶

Kekäläinen, Jokivuori ja Heikkilä ovat eritelleet syitä kristillisyyden kielteiseen suhtautumiseen seksuaalisuuteen ja ruumiillisuuteen. Ensinnäkin maallisuudesta kieltäytyminen saattoi antaa voimaa ensimmäisille kristityille vainojen keskellä. Toiseksi kristinusko halusi erotautua juutalaisuudesta. Ihmisen henkisyyden ja hengellisyyden korostaminen johti sukupuolisuuden ja ruumiin väheksymiseen. Juutalaisuudessa seksuaalinormit liittyivät olennaisesti yhteisön toimivuuteen, vaikka ruumiin tilat ja toiminnot käsitettiinkin saastaisiksi. Kolmanneksi yhä seksuaalikielteisimmiksi käyvät Rooman keisariajan filosofiset muotisuuntaukset, stoalaisuus ja uusplatonilaisuus, vaikuttivat todennäköisesti muotoutuvan kristillisyyden käsitykseen ruumiillisuudesta. Myöhemmin Aleksandrian filosofiteologit muokkasivat Paavalin näkemyksistä, platonilaisista teorioista ja Vanhan testamentin tulkinnoista systemaattisen eettisen koodiston ohjaamaan kristityn seksuaalisia valintoja.⁴⁷

⁴⁵Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 22.

⁴⁶Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 53-54.

⁴⁷Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 59-62.

Keskiajalla ruumis kadotti esteettisen objektin luonteensa. Aikakauden suhtautumista ruumiillisuuteen kuvaa vertauskuvallisesti keskiajan taiteen keskeinen aihe: ristiinnaulittu Kristus.⁴⁸ Aikakautta leimasi dualistinen maailmankatsomus: se jakautui yhtäältä henkiseen ja hengelliseen ja toisaalta ruumiilliseen. Hengellisyys oli hyvää, puhdasta ja tavoiteltua, ruumiillisuus ja kaikki siihen liittyvä oli syntiä ja paha. Varhaiset kristityt tuhosivat antiikin alastomia taideteoksia, sillä niiden alastomuuteen liittyi demonisia voimia. Alastomuuden käsitettiin liittyvän suoraan seksiin eli syntiin ja kuolemaan. Joissain yhteyksissä ajan taiteessa esiintyi myös positiivista alastomuutta: se saattoi symbolisoida viattomuutta ja puhtautta.

Kirkon seksuaalikielteisyys tosin aiheutti vastareaktion: koska kaikki seksuaalisuus oli syntiä ja kiellettyä, oli kaikki yhtä sallittua⁴⁹. Tosin myös kirkon piirissä "lihallinen elämä" oli suvaittua, kunhan se ei aiheuttanut liikaa huomiota. Kirkko ryhtyi vasta 1000-luvulla vaatimaan ankarammin koko papistoltaan ehdotonta selibaattia. Tavallinen kansa tavoitti harvoin kirkon yleviä ajatuksia⁵⁰ : Elämä oli yhteisöllistä ja perheet olivat suuria. Ahtaat asuinolot aiheuttivat sen, että "syntiä" harjoitettiin melko avoimesti. Kaupunkien toreilla nähtiin markkinailveilijöitä, jotka saattoivat riehua alasti kansaa naurattamassa.

Renesanssi muutti oleellisesti käsitystä ruumiin, erityisesti miesruumiin esittämisestä. Antiikin ja keskiajan taiteella oli *yhteiskunnallisia* merkityksiä: yhteiskunnan rakenteita, valtasuhteita ja arvoja kuvaavia ja tukevia merkityksiä. Renesanssin taiteessa esiintyy edelleen horjumista ja epävarmuutta taivaallisen ja maallisen välillä erityisesti suhteessa ruumiin

⁴⁸Walters 1979, 66-67.

⁴⁹Katso esim. Ladurie 1984. Montailou ranskalainen kylä 1294-1324, 163-197.

⁵⁰Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 67.

kuvaukseen. Uteliaisuus maalliseen silti voittaa. Ruumiin ulkomuodon aistillisten piirteiden korostaminen muuttui vähitellen keskiaikaisesta synnistä puhtaaksi ja henkistyneeksi, arvoksi sinänsä — taiteeksi:

Piinatusta lihasta tulee koristeltu ruumis, kauneudestaan tietoinen ja siitä juopunut jumalankaltainen olento. Kosmoksen harmoniaa heijastelevana mikrokosmoksena näyttäytyi ihminen nyt kauniina ja haluttavana olentona, joka oli yhtä valmis löytöretkiin omaan aistillisuuteensa kuin matkoihin vieraisiin maanosiin.

(Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 80)

Samalla kun alastoman miesruumiin esittäminen muuttuu *taiteeksi sinänsä*, siltä riistetään sen antiikin aikainen voima, eli fallos. Taiteen esittämä miesruumis ei ollut sama kuin *alaston mies*, sillä sukupuolielimiä ei esitetty luonnollisina tai ne peitettiin. Falloksen merkitys patriarkaatin vallan symbolina ei hävinnyt. Sen kätkemisen myötä myös patriarkaatin vallankäyttö tuli peiteltyimmäksi ja hienovaraisemmaksi. Samalla kuitenkin miehen ruumiin ihailusta tuli miehelle ongelma.⁵¹ Waltersin mukaan renesanssista alkanut kehitys näkyy tänäkin päivänä vaikeutena katsoa kokonaista miesruumista. Fallos on edelleen kiusaantuneisuuden ja häpeän aihe ja samalla miesruumiin keskus: miehen omassa fantasiamaailmassa mies on yhtä kuin sukupuolielimensä.⁵²

1300-luvulle saakka vaatemuoti oli naisilla ja miehillä samantyyppistä: löysät kangaskerrokset peittivät ruumiin yksityiskohdat. Renesanssin myötä muotiin tulivat vartalonmyötäiset vaatteet, joilla omaa vetovoimaisuutta pyrittiin korostamaan.

⁵¹Easthope 1986, 163.

⁵²Walters 1979, 85.

Renesanssin taiteen keskeinen aihe oli alastonkuva miehestä. Hänet kuvattiin sankariksi, rakastajaksi ja aktiiviseksi. Esimerkiksi Michelangelolle taide oli aggressiivisen maskuliinista, sankarillista toimintaa. Hän puhuu runoissaan Jumalasta suurena kuvanveistäjänä.⁵³ Tehdessään elävääntuntuista alastonkuvaa taiteilija tunsu toistavansa Jumalansa työtä. Taiteen ruumiillisuus ei rajoittunut vain ruumiin kauneuden kuvaamiseen. Ruumiillisuutta yleensä, sen iloja ja tuskatiloja kuvattiin myös. Kuten keskiaikanakin, renesanssin uudet ajatukset olivat kuitenkin lähinnä yläluokan harrastus. Kansan keskuudessa uudet ajatukset ruumiillisuudesta eivät juuri ottaneet tulta, ja alastomuuteen suhtauduttiin pitkään ennakkoluuloisesti.

1500-luvun hovitaiteessa alastomuus oli yksi tapa pukeutua muodikkaasti. Ylimykset maalauttivat omia alastonkuviaan antiikin tarustojen aiheisiin. Oman ruumiin esittely ja idealisointi kukoisti erityisesti Italiassa — Roomassa, Firenzessä, Mantovassa ja Urbinossa — ja levisi siltä koko eurooppaan. Muoti kuvasti italialaisen hovielämän nautintahakuisuutta, ylellisyyttä ja taipumusta joutilaisuuden rikkoviin rakkauden ja sodan leikkeihin.⁵⁴

1600-luvulla taiteen alastonkuvat yleistyivät edelleen. Alastonkuvia oli kaikkialla ja mitä vaihtelevimmissa poseerauksissa. Taiteen barokkihahmot olivat päässeet jo kutakuinkin kokonaan eroon paljaan ruumiin esittämisen moraaliongelmista. Ruumiita ei enää esitetty idealisoituina, vaan realistisempina, ja hyvän ruokahalun omaavina! Yksi ajan tunnusmerkeistä onkin *liha*, vaalea, ruusunpunainen ja runsas. Rubensin rehevät ruumiit olivat muodin huipulla.

⁵³Walters 1979, 137.

⁵⁴Walters 1979, 163.

1700-luvulla havahduttiin uudelleen huomaamaan, että alastonkuvat esittävät todellakin ihmisiä, jotka ovat ilman vaatteita. Walters nimeääkin rokokoon striptiisin taiteeksi. Kun barokki esitti ruumiin vielä suoraan ja peittelemättä, rokokoo liittyy paljaaseen ruumiiseen jälleen eroottisia virityksiä: huomataan, ettei paljas ruumis sinänsä ole eroottinen. Seksikkäämpää on pukeutuminen tai paremminkin riisuutuminen. Rokokoo on myös aika, jolloin taide alkaa enemmän kiinnostua alastomista naisruumiista.

Rokokoon feminiininen muotisuuntaus kohtaa loppunsa Ranskan vallankumouksen mestauslavoilla. Alaa valtaa maskuliinisempi ja ankarampi 1800-luku, jolloin alaston miesruumis lähes häviää taiteesta. Taiteen objektiksi nousee ensimmäisen kerran historiassa naisruumis. Ruumiillisuus oli viktoriaanisille ihmisille erityisen ahdistavaa.

3.3.2. Yhteiskunnan suhtautumisesta homomiehiin

Miehen ruumiin katsominen on kautta länsimaisittain kirjoitetun historian kiinteästi yhteydessä siihen, miten *miehet* ovat eri aikoina suhtautuneet miesruumiin katsomiseen. Tällöin oleellista on ollut, kuinka yhteiskunta (eli yleensä miehet) on suhtautunut homoseksuaalisuuteen.

Antiikin kreikkalaisille ei ollut juurikaan merkitystä oliko ihailun kohde samaa vai eri sukupuolta. Sitäkin tärkeämpää oli, että mies pystyi säilyttämään kasvonsa olemalla *aktiivinen* osapuoli. Passiivisuus oli sallittua naisille, orjille, prostituoiduille ja poikarakastajille. Jos miehen katsottiin alistuneen passiivisuuteen, hänet voitiin jopa karkoittaa yhteisöstä. Roomalaisille homoseksuaalisuus oli myös lähinnä yhdentekevää, kunhan se

ei ollut yleiseksi häiriöksi. Ensimmäinen varmuudella homoseksuaalisuutta koskeva laki säädettiin tiettävästi 200 jKr., jolloin homoseksuaalinen prostituutio kiellettiin Rooman valtakunnan länsiosassa. Keisari Justinianus sääti vuosina 538 ja 559 lait, joiden nojalla homoseksuaalisuudesta rankaistiin kuolemalla. Tiettävästi lait olivat kuitenkin melko tehottomia.⁵⁵

Kristinuskon traditio on tulkinnut homoseksuaalisuuden kuolemansyyniksi. Raamatun kertomuksia Sodomasta ja Gomorrasta on tulkittu siten, että Jumala rankaisi kaupunkeja juuri niissä harjoitetun homoseksuaalisuuden takia. Apostoli Paavalin mielestä homoseksuaalisuus oli luonnonvastaista. Keskiajalla homoseksuaalisuus oli syntiä yhdessä kaiken seksuaalisuuden kanssa. Homoseksuaalisuudesta kuitenkin harvoin rangaistiin. Yleensä rangaistukset liittyivät ajanjaksoihin, jolloin yhteiskuntakuria ryhdyttiin syystä tai toisesta kiristämään.

Homoseksuaalisuus kriminalisoitiin Euroopassa noin 1200-luvun lopulta lähtien. Kehitystä edelsi kirkollisten asenteiden kiristyminen. Ranskan Beuvaisessa vuodelta 1283 peräisin oleva laki määräsi sodomiaa, eli homoseksuaalisuutta harkoittaneen poltettavaksi ja hänen omaisuutensa takavarikoitavaksi.⁵⁶

Keskiajan ja renesanssin ihmiset liittivät homoseksuaalisuuden *tekoihin*. Sen ei siis katsottu liittyvän ihmisten persoonallisuuteen. Käsitys oli vallitseva 1700-luvulle saakka. Sodomialla ei tarkoitettu vain miesten välistä seksiä, vaan myös yleistä moraalittomuutta ja itsehillinnän puutetta. Ranskassa viimeinen polttorovio pystytettiin homoille vuonna 1784. Ranskan vallankumous asetti homoseksuaalisuuden suunnilleen samanarvoiseen asemaan heteroseksuaalisuuden kanssa. Alkuaskeliaan ottava teollisuus

⁵⁵Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 45-46.

⁵⁶Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 89-90.

alkoi arvostaa työvoimaa, joten sitä ei voinut ylenmäärin silpoa.⁵⁷Valistus ryhtyi pohtimaan ihmisen seksuaalista ominaislaatua maallistuneesta näkökulmasta.

1800-1900-luvun alkupuoliskolla homoseksuaalisuus nähtiin rikollisuuden sijasta paremminkin sairautena. Se luokiteltiin esimerkiksi synnynnäiseksi psykopatiaksi. Psykoanalyysi pyrki selittämään homoseksuaalisuuden varhaislapsuuden kokemuksista käsin. Aivan viime vuosina homoseksuaalisuuden on selitetty liittyvän neurologiseen sikiökehitykseen. Homoseksuaalisuus poistui lääketieteellisestä sairausluokituksesta Suomessa vuonna 1981.⁵⁸

3.3.3. Urheileva mies

Antiikin kauneushanteen huippu oli urheilija, jonka ruumis oli urheiluharjoitusten kautta trimmattu voimakkaaksi ja kauniiksi. Keskiajalla, kun ruumis oli kirkolle problemaattinen synnin pesä, luostarielämään liittyi oleellisesti ruumiinharjoitukset, joiden tarkoituksena oli lihallisuuden pitäminen aisoissa. 1990-luvulla urheilu on Connellin mukaan on massakulttuurin johtava maskuliinisuuden määrittelijä. Urheileva ruumis on kokonaistaitava, vain yhden taidon omaavia urheilijoita pidetään omituisina. Urheiluun liittyy institutionalisoitunut käyttäytyminen, joka tarvitsee sosiaalisten suhteiden määrittelyä. Määrittelyjä ovat muunmuassa miesten keskinäiset kilpailut ja hierarkiat sekä naisten poissulkeminen tai alistaminen.

⁵⁷Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 117.

⁵⁸Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 177.

Määrittelyt ilmenevät ruumiillisissa suorituksissa. Maskuliinisuuden rakentaminen ruumiillisen suorituksen kautta ei onnistu, jos miehen suoritustaso laskee esimerkiksi vammautumisen kautta.⁵⁹

Ritva Hapuli on tutkinut urheilun ilmaantumista maskuliinisuuden määrittelijäksi 1900-luvun alussa. Ruumiin nostaminen ihanteeksi liittyi saksalaisperäiseen alastomuuskulttiin, jonka alku liittyi erottamattomasti sekä valokuvauksen yleistymiseen että hellenismien nousuun. 1800-luvun lopulla eri tilaisuuksissa voimiaan ja taitojaan esitelleet voimamiehet alkoivat valokuvauksen yleistyttyä myös kuvauttaa itseään.⁶⁰

Varhaisen valokuvauksen adonikset hienostuivat pikku hiljaa vuosisadan vaihtuessa. Olavi Paavolainen analysoi teoksessaan *Nykyaikaa etsimässä* uutta ja modernia maailmaa ja sen asukkaita. Moderni maailma löytyi koneiden ja tekniikan hallitsemista suurkaupungeista, Pariisista ja Berliinistä. Paavolaista sykähdytti erityisesti saksalainen alastomuuskultti, jonka keskeisenä määrittelijänä urheilu nyt astui kuvaan.

Valokuvauksen myötä yleistynyttä pornografiaa pyrittiin estämään korostamalla alastomuuden luonnollisuutta ja puhtautta. Ihanteeksi nostettiin antiikin aika ja "alastomien ja öljytyjen nuorukaisruumiiden välke stadioneilla". Alastomuus pyrittiin esittämään antiikin patsaiden kaltaisena, ja sitä oli opittava katsomaan "puhtain tuntein". Luonnollisuus nousi klassisuuden edelle 1920-luvulla. Kuvissa kirmasivat antiikin eteerisistä patsaista eroavat ruskettuneet ja kaunisvartaloiset ihmiset kuvastaen iloisuutta ja ruumiillista kauneutta.⁶¹

⁵⁹Connell 1995, 54.

⁶⁰Hapuli 1993, 102-108.

⁶¹*Ibid.*

Urheilulla oli 1920-luvulla ajan tilaus. Urheilun tehtäväksi kohosi uhatuksi koetun miehuuden takaisinvaltaus ja lujittaminen. Maailmansota oli osoittanut miehisyteen liitetyn yksilöllisen sankaruuden mitättömyyden sotatekniikan rinnalla. Samanaikaisesti kotirintamalla naiset rynnistivät miesten työpaikoille. "Kadotetun sankaruuden" etsintä näkyi Ritva Hapulin mukaan myös suomalaisissa teksteissä, joissa "aikamme sankarin" arvonimi annettiin urheilijoiden lisäksi myös saavutuksille, kuten autoilijoille, lentäjille ja elokuvatähdille. Valokuvat urheilijoista vaikuttivat osaltaan siihen, millainen miesruumis nousi ihanteeksi:

Chapmanin mukaan valokuvissa esiintyneiden miesten yhteinen piirre oli heidän ylpeytensä ruumiistaan. He keksivät ja kehittivät erillaisia tapoja muokata ja muunnella ruumista sellaiseksi, että se vastasi ruumiillisen täydellisyyden ihannetta. Kuvien tavoite oli esittää ruumis sellaiseksi, että se vastasi ruumiillisen täydellisyyden ihannetta. Kuvien tavoite oli esittää ruumis sekä "luonnollisena" että miellyttävänä, joten samalla kuvat määrittivät miehisen kauneudun rajoja. Tukevahkon ja velton ruumisihanteen syrjäytti urheilullinen, lihaksikas, kiinteä ja aktiivinen ruumis.

(Hapuli 1993, 107)

Hapulin mukaan urheilussa yhdistyi ja yhdistyy useita miehisyiden ihanteita: itsekontrolli, ruumiin karaiseminen, kilpailullisuus, sankaruus ja toveruus sekä pidättäytyminen liiallisesta seksuaalisuudesta. Se korosti sosiaalista järjestystä, sääntöjä ja rituaaleja. Urheilullisessa kilpailuhengessä yhdistyivät aggressiivisuus, rohkeus ja fyysinen valta; siinä korostui voimakas ja viriili mies, joka tiesi mitä halusi ja teki. Maskuliinisuuden ihanteet toisiinsa yhdistävästä urheilusta muodostui pakopaikka naisten kasvavan vaikutusvallan alta.

Olavi Paavolaisen lisäksi Hapuli kiinnittää huomiota myös kahteen Paavolaisen aikalaiseen, Erkki Kivijärveen eli Bagheeraan ja Raoul af

Hällströmiin. Kivijärvi esitti kirjassaan *Luomakunnan herra* (1927) kohtuullisen ja terveen urheiluharrastuksen merkitystä miehisyydelle. Hänen mukaansa harjoitus edistää sekä ruumiin kestävyyttä että sen kauneutta. Urheilullisuus ei kuitenkaan ole Kivijärven mukaan vain fyysinen ominaisuus. Urheilu edistää luonteen kasvatusta kohti ihannemiestä "gentlemania", joka hillitsi itseään, oikkujaan ja päähänpistojaan.

Raoul af Hällström kuvaili ihanneurheilijaa artikkelissaan *Voimakkaat nyrkit ja hymyilyt* (1930). Hänen mukaansa nyrkkeilijän kansansuosio ei riipu vain hänen voittamattomuudestaan, vaan myös valloittavasta luonteestaan ja kunnollisesta elämäntavastaan.

Tässä valossa ei olekaan ihme, että kysyttäessä misterkandidaattien harrastuksia, ilmenee, että nekin on valjastettu tukemaan haluttua maskuliinista vaikutelmaa. Misterit haluavat olla voimakkaita, taitavia ja seikkailullisia.

3.3.4. Toimintaelokuvien esimerkki 1980-luvulta

Misterkisojen voi ajatella olevan osa puhtaimmaksi jalostettua populaarikulttuuria, jossa pelataan pitkälle jalostetuilla yksinkertaistuksilla. Valittaessa miehistä komeinta, ei kisoissa suinkaan keskitytä kandidaattien henkisiin lahjoihin, vaan riisutaan pojilta päällysvaatteet ja asetetaan heidät riviin vertailtaviksi. Mister on komea, hiljaa ja alttiina naisten (ja tuomariston) katseille. Samalla häneltä kuitenkin riistetään oleellinen osa maskuliinisuuden tunnusmerkeistä.

Hollywoodin toimintaelokuvia tutkinut Yvonne Tasker painottaa, että (puhe)ääni on oleellinen osa maskuliinisuuden vaikutelmaa "ökymaskuliiniseksi" käsitetyissä toimintaelokuvissa. Länsimaista hegemonista maskuliinisuutta ei ole olemassa ilman sen kytkentöjä vallankäyttöön. Ruumis ilman ääntä ei hallitse ketään. Toimintaelokuvissa sankarit pyrkivät puhujan asemaan, toisin sanoen luomaan auktoriteetin vaikutelmaa. Puhuja on yhtä kuin isä, opettaja, johtaja: kaikki hegemonisen maskuliinisuuden tyyssijoja.⁶²

Misterkisassa mister ei kuitenkaan puhu tai viesti muuten äänellään. Tai jos puhuu, niin ei sano mitään yhteiskunnallisesti merkittävää — aivan kuten missi. Tällaisessa tilanteessa törmäävät missikisa-traditio ja maskuliinisuuden kulttuuriset edellytykset luoden jälleen kerran yhden misterkisojen kulttuurisista ristiriidoista. Kun mieheltä on riistetty puheoikeus, hän ei pysty täyttämään hegemonisen maskuliinisuuden autoritaarisuuskriteeriä. Maskuliinisuuteen pyrkivä mister näyttää jälleen vähemmän miehekkäältä ja enemmän passiivisen naiselliselta.

Toisaalta modernin amerikkalaisen maskuliinisuustutkimuksen uranuurtaja, Susan Jeffords on pannut merkille, että Hollywoodin toimintaelokuvien malli olisi muuttunut 1990-luvulla verrattuna edelliseen vuosikymmeneen. 1980-luvulla amerikkalainen elokuva esitti maskuliinisuutta pääasiassa miesten ruumiiden ja väkivaltaspektaakkeliin kautta. Tänä aikakautena miehin ruumis esitteli lihaksiaan, kauneusihannetta ja sisukkuutta. Suosiossa paistattelivat Stallonen Rambo ja Rocky-elokuvat, Schwarzeneggerin Robocop ja Total Recall. Varsinkin Rambo-elokuvissa

⁶²Tasker, Y.1993. Teoksessa S. Cohan & I. R. Hark (toim.) Screening the Male. Exploring masculinities in Hollywood cinema. Routledge: London and New York.

sankarin rooli oli selkeä: tavoite oli saavutettavissa fyysisen toiminnan kautta. Tavoitteessakaan ei ollut ristiriitoja. Vihollinen olisi nujerrettava joko väkivallalla tai napakalla argumentoinnilla.⁶³

Hollywood on 1990-luvulla Jeffordsin mukaan antanut yhä enemmän filmiaikaa sankarin eetisille ja emotionaalisille pohdinnoille ja vähemmän asetaidoille, urheilusaavutuksille tai aggressiiviselle suunsoitolle. Muutos on huomattava: 1990-luvun elokuvassaan Schwarzenegger huomaakin yllättäen olevansa raskaana.⁶⁴

Jos oletetaan Jeffordsin tavoin, että populaarikulttuurin maskuliinisuusikonit ovat muuttumassa radikaalisti, voisi miettiä, näkyykö kehitys myös maskuliinisuuskisoissa? Mielestäni kotimaisten misterkisojen toimintamalli ei ole tarttunut maskuliinisuuden uusiin tuuliin. Ensimmäiset misterkisat nähtiin Suomessa 1980-luvun lopulla.

Selväähän tietysti on, että amerikkalaista todellisuutta ei voi eikä saakaan soveltaa suoraan Suomen oloihin. Mielestäni toimintaelokuvissa havaitut muutokset ovat mielenkiintoisia mister-kontekstissa sen vuoksi, että ne kertovat jonkinlaisesta asenneilmaston muutoksesta.⁶⁵ Hollywood muuttaa elokuviensa asenneilmastoa vasta silloin, kun se voi olettaa muutoksen olevan taloudellisesti vahvalla pohjalla. Suomalaiset katsovat eniten juuri samoja valtavirta-Hollywood-elokuvia kuin amerikkalaiset ja muut

⁶³Jeffords 1993, 245-251.

⁶⁴*Ibid.* Yleisö ei ollut valmis näin suureen kurssinmuutokseen. Elokuva oli taloudellinen floppi. Elokuvantutkimuksen näkökulmasta Schwarzeneggerin aikaisempia toimintaelokuvia ei voi suoraan verrata edellä mainittuun elokuvaan, sillä ne kuuluvat eri genreen: ensimmäiset toimintagenreen ja jälkimäinen kevyeen komediagenreen.

⁶⁵Elokuvantutkimus puhuu elokuvan geneerisestä evoluutiosta: genren konventioiden on muututtava jatkuvasti, mutta hitaasti, jotta yleisön mielenkiinto säilyisi.

eurooppalaiset yleensä. Niiden vaikutusta myös suomalaiseen asenneilmastoon ei tule hylätä. Maskuliinisuuden tunnusmerkit muuttuvat ajan myötä myös populaarikulttuurisissa yleistyksissä.

1980- ja vielä 1990-luvunkin Hollywoodin toimintaelokuvien sankarin ulkoiset merkit ovat yleensä yhteneväisiä: suuret bodatut lihakset, armeijaan tai urheilukentille viittaava univormutyypinen vaatetus, ase tai muu vallankäytön väline. Lihakset viittaavat maskuliinisuuden populaarin määrityksen lähtökohtaan, sen yhteiskuntaluokkaiseen perustaan, jossa oikea mies on lihaksikas, työväenluokkaan kuuluva ja ruumiillista työtä tekevä. Toimintaelokuvien korostunutta lihaksikkuutta arvostelevat ovat moittineet muskeliin pullistelua tarkoituksettomaksi ja turhaksi koreiluksi. Siinä kriitikot ovat osuneet naulan kantaan, sillä valtaa pitävä maskuliinisuuden muoto ei suinkaan ole lihaksikasta.

Lihaksikkuutta ei yhdistetä meidän kulttuurissamme älykkyyteen. Lihaksikkuus yhdistetään mielummin työväenluokkaisuuteen, aistimellisuuteen ja fyysiseen voimaan. Hegemoninen maskuliinisuus ei kuitenkaan hallitse muskeleilla. Mister Scandinavia-kisoja sekä muita misterkilpailuja seurannut lienee pannut merkille, ettei muskeleilla ole suomalaisissa maskuliinisuuskisoissa juurikaan merkitystä. Monet loppukilpailuun selvinneistä ovat paremminkin hinteliä kuin lihaksikkaita. Silti Mr Scandinavia -kandidaattien ilmoittamat harrastukset kuuluvat tarkalleen mistergenreen. Syksyllä 1993 televisioidussa loppukilpailussa he ilmoittivat harrastuksikseen potkunyrkkeilyn, karaten, thai-nyrkkeilyn, matkailun, dart-tikanheiton, bodauksen, retkeilyn, laskettelun, surffauksen, kalastuksen, metsästyksen, veneilyn ja autoilun. Mistereiden harrastukset tuntuvat kuin yhdestä puusta veistetyiltä: ne kertovat voimasta, aggressiivisuudesta ja seikkailunhalusta.

3.3.5. Kauneus

Miesten kauneuskisat eivät ole vain länsimaisen kulttuurin keksintö. Naomi Wolf on kertonut nigerialaisesta Wodaabe-heimosta, jonka miehet viettävät tuntikausia valmistellessaan itseään kauneuskilpailuihin. Provosoitusti pukeutuneet ja meikatut miehet esiintyvät tuomareina toimiville heimon naisille lanteitaan keikutellen ja vietteleviä viestejä lähetellen.⁶⁶

Miehin kauneus oli kauneusideaali myös antiikin kreikassa. Kreikkalaiset käsittivät seksuaalisen halun yksilön reaktioksi fyysiseen kauneuteen, oli ihailun kohteena sitten samaa tai toista sukupuolta edustava ihminen. Kauneus käsitettiin Afroditen, seksuaalisuuden rakkauden jumalattaren lahjaksi, jota ihmisen oli turha vastustaa. Rakkauksista ylevin oli vanhemman ja kokeneen miehen eroottinen rakkaus nuorempaan, kauniiseen poikaan. Kreikkalaiset esittivät eroottisia, kauniita miesruumiita ruukkumaalauksissaan. Vivahteikkaimmin esitetään rakastajan ja poikarakastetun suhdetta.⁶⁷

Anthony Synnottin mukaan nykyinen ruumiskäsityksemme on palannut antiikin Kreikan kauniin ruumiin ihannointiin. Samoin kuin muinaisessa Ateenassa, jossa palvottiin sopusuhtaisten vartaloiden kauneutta taiteessa ja urheilussa, on nykyisin ihanteena hyvältänäyttävä ja eroottinen ruumis. Synnott näkee, että nykyisessä ruumiinkulttuurissa on paljon myös kristilliselle ruumiinkäsitykselle tyypillistä asketismia, kurinalaisuutta, jota ilmentävät erilaiset ruumiinharjoitukset ja jatkuvat dieetit.⁶⁸

⁶⁶Wolf 1991, 13.

⁶⁷Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 22.

⁶⁸Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 172. Lainaus Anthony Synnottin artikkelista *Tomb, Temple, Machine and Self: the Social Construction of the Body*. Julkaistu *The British Journal of Sociology*. 1992 43(1).

Naomi Wolf väittää, että kauneusmyytillä ei itse asiassa ole paljontaan tekemistä kauneuden kanssa. Se kuvaakin käyttäytymistä. Näin Naomi Wolf kauneusmyytistä ja naisesta:

"Jos kerran kauneusmyytti ei ole riippuvainen evoluutiosta, seksistä, sukupuolesta, estetiikasta tai Jumalasta, mihin se sitten perustuu? Sen väitetään olevan intiimiyttä, seksiä ja elämää, naisen juhlistamista. Tosiasiassa se on sekoitus henkistä etäisyyttä, politiikkaa, rahoitusta ja seksuaalista tukahduttamista. Kauneusmyytti ei itse asiassa kerrokaan naisista. Se kertoo miesten instituutioista ja miesten institutionaalisesta vallasta. Ominaisuudet, joita jokin aika pitää naisessa kauneuden symboleina, ovatkin ajalle ominaisia käyttäytymisen ihanteita. *Kauneusmyytti kuvaakin itse asiassa käyttäytymistä eikä ulkonäköä.*"
(Wolf 1991, 13-14.)

3.4. Mies katseen kohteena

3.4.1. Katse

Dick Hebdigen mukaan brittiläinen nuorisokulttuuri muuttui 1960-luvulla näyttämölliseksi: katseen kohteena olemisesta tuli nautinnon lähde. Nuorisokulttuurien merkkisysteemi alkoi aiempaa selvemmin rakentua ulkomuodon, asentojen ja pukeutumisen varaan.⁶⁹ Muutos oli huomattava verrattuna ajatuksiin, jotka olivat vallalla vielä muutama vuosikymmen aikaisemmin.

Sartre esitteli idean, jonka mukaan katse määrittelee ihmisten kanssakäymisen paikan, ensimmäisen ja toisen. "Toiseus" oli alunperin Hegeliltä kotoisin oleva ajatus. Hegelin mukaan yksilö saavuttaa

⁶⁹Kekäläinen, Jokivuori, Heikkilä 1995, 172.

itsenäisyyden vain kamppailun kautta. Kamppailussa määritellään kuka on herra ja kuka orja. Sartren mukaan kamppailun aseeksi riittää katse, jolloin osapuolet kamppailevat siitä, kuka saa olla katsoja, eli subjekti, ja kuka joutuu alistumaan katsottavaksi, eli objektiksi. Sartren mielestä vain subjekti voi olla vapaa ja itsenäinen.⁷⁰

Simone de Beauvoir jatkoi ajatusta edelleen julistamalla, että naiset ovat maailman katsottava, "toinen".⁷¹ Samaa mieltä oli myös John Lennon: "woman is the nigger of the world". Naistutkijat ovat kritisoineet naisen julistamista toiseksi tuomalla keskusteluun käsitteen "toiseudesta kieltäytyminen". Erityisen hyvin toiseudesta kieltäytyminen tulee ilmi juuri miehen ruumista esittävässä tilanteissa ja valokuvissa.

3.4.2. Mies valokuvassa

Kulttuurissa, jossa maskuliinisuus määritellään voimaksi, aktiivisuudeksi ja katsojaksi sekä feminiinisyys heikkoudeksi, passiivisuudeksi ja katsottavana olemiseksi, on miehen ruumiin alistaminen katseelle tietysti vaikeaa, ellei lähes mahdotonta.⁷² Siis mahdotonta siten, että valta-asetelma ei järkkyisi. Katsottavaksi asettautuminen on menemistä feminiiniselle alueelle ja alistumista maskuliiniselle vallalle. Länsimaisessa patriarkaatissa miehen ruumiin erotisointi on varattu homoseksuaaleille. Silloinkin - väittää van Zoonen - kun ruumis on tarkoitettu naisten katseille.

Steve Neale⁷³ on huomannut tutkiessaan Hollywoodin lännenelokuvia, että pelko miehen katsomisen eroottisuutta kohtaan on saanut lähes

⁷⁰Lloyd 1984, 92-102.

⁷¹Kats. De Beauvoir 1980.

⁷²Kats. Hapuli 1993, 108 ja Van Zoonen 1994, 97-104.

⁷³Neale 1992, 277-286.

sadomasokistisia muotoja. Jos elokuvan sankarin katseen suunta on suoraan yleisöä kohti, se ei ole poseeraamista, sillä katse välittyy usein sankarin vastustajan silmien kautta. Katse ei koskaan määrity ihailun tai halun kautta, vaan lähes aina pelon, vihan tai aggression kautta.

Richard Dyer⁷⁴ on tutkinut, miten miehiä esittävät seinäkuvat eroavat esimerkiksi naista esittävistä kalenterikuvista. Hänen mukaansa miesten kuvat eroavat ainakin kolmella tavalla. Ensinnäkin miehet *tuijottavat* katsojaa. Epäystävällinen katse eroaa huomattavasti naisten kutsuvista hymyistä. Tuijottamisellaan mies viestittää taisteluhaastetta. Hän pyrkii palauttamaan sillä asemaansa katsojana. Hän kieltäytyy olemasta katsottava.

Toinen huomattava ero on siinä, että mies ei usein katso kameraan lainkaan. Kun nainen vastaavassa tilanteessa laskee katseensa viestittäen hyveellistä ujoutta ja vaatimattomuutta, katsoo mies ylös. Sen katsotaan symboloivan henkisyttä. Tai sitten mies katsoo ohi kameran; aivan kuin ei voisi vähempää olla kiinnostunut kuvauksesta. Hän on kuvassa muka vain sattumalta. Ei olekaan vahinko, että miehistä ruumista kuvataan usein kylpyhuoneessa, uimarannalla tai vastaavissa paikoissa. Esimerkiksi misterkisojen uimapukukierros on esitetty muun muassa kylpylässä, altaan reunalla. Mikä olisikaan luonnollisempi paikka nähdä sattumalta miespuolisia, puolialastomia kehoja. Samalla mies kieltäytyy jälleen olemasta katsottava. Hänet oli vain yllätetty täysin normaalissa tilanteessa.

Kolmas ero liittyy aktiivisuus — passiivisuus -akselille. Miehet ovat yleensä kuvissa tekevinään jotain. Naiset sensijaan keskittyvät itse poseeraamiseen. Ei olekaan yllättävää, että miehen ruumis on kuvattu useimmiten urheilusuorituksessa. Urheilukuvat ovat selkeästi poikkeus säännöstä.

⁷⁴Dyer 1992, 265-269.

Easthope löytää urheilukuvista modernin tavan juhlistaa miehen ruumista. Urheilleva ruumis on sallittu visuaalisen nautinnon kohde.⁷⁵ Ien Angin mielestä urheilukuvat edustavat kompromissia aktiivisuuden ja passiivisuuden välillä: miehen ruumis sallii paikanvaihdoksen subjektista objektiksi vain silloin, kun se on liikkeessä.⁷⁶

3.4.3. Nainen katsojana

Viime vuosikymmeninä subjekti-objekti -asettelu on ollut erityisesti elokuvan tutkijoiden mielenkiinnon kohteena. Keskustelun katseen ja genderin suhteesta aloitti Laura Mulvey artikkelillaan *Visual Pleasure and Narrative Cinema*, joka julkaistiin vuonna 1975 *Screen*-lehdessä. Artikkelissaan Mulvey käytti hyväkseen psykoanalyysin käsitteistöä selittämään elokuvankatselun tuottamaa nautintoa sen mukaan, miten katsoja on oppinut katsomaan elokuvaa ja miten sosiaaliset käytännöt ovat hänet siihen opettaneet.

Mulveyn mukaan elokuva tarjoaa katsojalleen kahdenlaista nautintoa. Ensinnäkin katsoja voi käyttää toista ihmistä (elokuvan roolihahmoa) seksuaalisena stimulanttina, seksuaaliobjektina. Katsoja voi saavuttaa nautintoa myös identifioitumalla elokuvan sankarihahmoon. Mulveyn mielestä naisen rooli elokuvassa on olla nautintoa tuottava, katsottava. Toisaalta nainen voi olla myös pelottava, sillä psykoanalyysin mukaan nainen symbolisoi kastroitiopelkoa. Siksi perinteisessä elokuvadramaturgiassa naista pyritään hallitsemaan ja omistamaan. Miehen konnotaatio on katsoja. Elokuva rakentuu käsikirjoituksesta kuvausten ja leikkausten kautta maskuliinista katsetta palvelevaksi.⁷⁷

⁷⁵Easthope 1986, 51-53.

⁷⁶Ang 1983, 421.

⁷⁷Mulvey 1992, 22-34.

Vuonna 1981 Mulvey julkaisi Framework-lehdessä myöhempiä ajatuksiaan kiistanalaisesta artikkelistaan. Siinä hän pohdiskeli muunmuassa naiskatsojan problematiikkaa, onhan hän itsekin nainen ja innokas elokuvien katsoja. Hän pitäytyy edelleen perusväittämässään katsojan roolin maskuliinisesta konnotaatiosta. Nainen voi hänen mukaansa aivan hyvin nauttia katsojana olon aktiivisuudesta ja kontrolloijan tunteesta. Samalla hän on kuitenkin hyväksynyt oman maskulinisoitumisensa. Jos naiskatsoja ei suostu maskulinisoitavaksi, hän ei voi nauttia elokuvasta, väittää Mulvey.⁷⁸

Ranskalaisen feministin Luce Irigarayn mielestä katseella ei ole juuri mitään tekemistä naisen seksuaalisuuden kanssa. Koska naisen eroottinen nautinto liittyy hänen mukaansa läheisyyteen, "samuuteen", on naisen mahdotonta saada eroottista nautintoa jostain joka on kaukana hänestä. Irigarayn mielestä naisten on mahdotonta tulla oman halunsa subjekteiksi.⁷⁹

Tässä vaiheessa voitaisiin palata Mr Scandinavia -kisojen tapahtumapaikalle. Mulveyn mielipiteitä soveltaen siis mistereitä katsova ja heistä kirjoittava naistoimittaja joko kieltää naiseutensa ja suostuu maskulinisaatioon, tai jää tilanteen ulkopuolelle ja on kyvytön nauttimaan näkemästään. Jälkimmäinen vaihtoehto olisi todennäköisesti myös Irigarayn kannattama vaihtoehto. Toisaalta töissä oleva toimittaja ei voi sulkeutua tilanteen ulkopuolelle ja edelleen kirjoittaa näkemästään. Hänen on siis sulauduttava tilanteeseen. Mulveyn mukaan toimittaja ei voi välttyä asettautumasta maskuliinisen katseen haltijaksi. Tämä selittäisi hyvin lehtijuttujen homofobisen sävyn. Toisaalta toimittaja on kisoja seuratessaan myös yleisön jäsen.

⁷⁸Mulvey 1989, 29-38.

⁷⁹Irigaray 1981.

Television välittämä kuva yleisöstä kertoo juhlatuulella olevista naisista, jotka tuntuvat nauttivan estoitta näkemästään. Mulveyn mukaan naiset nauttivat maskuliinisesta asemastaan aktiivisena ja voimakkaana katsojana. Virantoimituksessa oleva toimittaja ei voi heittäytyä vapaalle, sillä hänen tehtävänsä on pysyä katsojana, myös yleisön reaktioiden katsojana. Toimittajan rooli observoijana voitaisiin siis määritellä perusolemukseltaan maskuliiniseksi toiminnaksi, joka maskulinisoi automaattisesti naistoimittajan.

Suzanne Moore⁸⁰ kiinnostui tutkimaan feminiinistä katsetta mainonnan esittelemän *uuden miehen* kautta. Uusi mies esiintyi mainoksissa kovana, mutta silti hellänä, maskuliinisena mutta kuitenkin sensitiivisenä. Hän saattoi itkeä, hoitaa lapsia ja ostaa kosmetiikkaa. Häntä kutsutaan uudeksi mieheksi, koska hän ei mahdu tutkijoiden kuten Robert Dyer määritelmiin. Nämä mainosten miehet eivät tunnu olevan lainkaan pahoillaan katseen kohteena olemisesta.

Etsiessään materiaalia siitä, miten nainen katsoo miestä, Moore löysi oudon aukon katsojatutkimuksista. Tutkimustietoa löytyy kyllä runsaasti siitä, miten miehet katsovat naista tai miestä, tai jopa miten naiset katsovat naista. Mutta ehdotuskin siitä, että naiset katsoisivat miesten ruumiita, tuntui astumiselta teoreettiselle miinakentälle. Ajatuksesta, jonka mukaan katse on aina valmiiksi strukturoitunut maskuliiniseksi, vallitsee pyhä yksimielisyys.⁸¹

⁸⁰Moore 1988, 44-59.

⁸¹On todellakin vaikeaa löytää tutkimusta naisten suhtautumisesta katseen kohteena olevaan mieheen. Tätä "mustaa aukkoa" tutkimustraditiossa on limestynyt täydentämään mm. Naomi Wolfin vuonna 1997 ilmestynyt kirja *Promiscuities: a Secret History of Female Desire*.

Mooren mielestä asia ei ole näin yksinkertainen. Ajat muuttuvat, ja yksi uuden aikakauden tunnusmerkki on *uusi mies*. Moore kiinnittää huomiota siihen, että moni uutta miestä esittävä kuva on poiminut muotokielensä ja tekniikkansa homoerotiikan pitkästä traditiosta. Mutta sen sijaan, että kuvia paheksuttaisiin, ne on hyvinkin pitkälle hyväksytyt. Mooren mukaan juuri homoeroottinen tapa kuvata miehen ruumis sallii ja tarjoaa mahdollisuuden naisen aktiiviselle katseelle. Naisen on siis mahdollista saada visuaalista nautintoa miehen katsomisesta, koska katsottavan kuvan tai tilanteen asettelu perustuu perustaltaan homoeroottiselle perinteelle.

Miten sitten on mahdollista, että homoerotiikasta pulppuava kuvakieli on sosiaalisesti hyväksyttyä? Homoseksuaalisuushan luetaan edelleen alistetuksi ja siten halveksituksi maskuliinisuuden muodoksi. Maailma muuttuu, päättelee Moore. Avain hyväksynnän selittämiseen saattaa löytyä narsismista. Kuvien miehet, kuten myös misterit, tuntuvat teorioiden vastaisesti, jopa narsistisesti nauttivan poseeraamisesta ja katseiden — sekä miesten että naisten — kohteena olemisesta. Mooren mukaan on mahdollista, että patriarkaatin asenteet ovat lämmenneet, ei niinkään naisten tasa-arvoistumiselle kuin narsismille, joka luetaan jossain määrin sallituksi myös miehelle miehelle. Esimerkiksi peilitöntä kuntosalia lienee jo vaikea löytää.

Mooren tulkinnan mukaan Laura Mulvey sallii naiselle miehen katsomisen vain eräänlaisen psyykkisen transvetismin kautta. Mooren mielestä yleistyvät poseeraavat kuvat miehistä kutsuvat naisen katsetta. Homoeroottinen pohjavire sallii naiskatsojalle aktiivisen ja passiivisen aseman sekoittumisen ja katsomisen nautinnon.

Jos mister Skandinavia-kisojen kilpailijoiden ja naistoimittajien suhdetta tarkastelee Mooren teorian kannalta, on merkille pantavaa ensinnäkin

Mulveyn teoriasta toistuva homoseksuaalinen tulkinta. Mulveyn mukaan se johtuu katsojan maskuliinisesta asemasta. Mooren mielestä se johtuu katsottavan asemasta, joka todellakin on homoerotiikkaan perustuva.⁸²

⁸²Moore 1988, 44-59.

4. OBJEKTIIIVISUUS

4.1. Filosofian todellisuuskäsityksistä

Filosofit ovat kehittäneet lukuisia todellisuuskäsityksiä historian eri aikoina. Ontologia, eli oppi olemassaolosta tutkii, mitkä ovat maailman perusrakenteita. Ilkka Niiniluoto kertoo Karl Popperia lainaten tietojärjestelmästä, joka rakentuu kolmesta maailmasta:

Maailma yksi sisältää aineelliset, fysikaaliset kappaleet, tapahtumat ja prosessit (kuten atomit, energiakentät, kivet, puut, sateet, salamat, tähdet ja galaksit). Maailma kaksi sisältää ihmismielen, yksilöllisen tajunnan tilat ja tapahtumat (ajatukset, elämykset, tunteet, kivut, havainnot, mielikuvat, muistot). Maailma kolme muodostuu kaikista niistä asioista, jotka ihminen sosiaalisen toiminnan kautta luo ja saa aikaan. Laajassa mielessä maailma kolme sisältää siten koko kulttuurin ja yhteiskunnan (artefaktit, käyttöesineet, taideteokset, kielet, käsitteet, matemaattiset oliot, rahan uskonnon tieteen, sosiaaliset instituutiot, Yleisradion, Helsingin yliopiston, Suomen valtion).

(Niiniluoto 1995, 11.)

Ontologiset kiistat voidaan Niiniluodon mukaan muotoilla kysymyksiksi edellämainittujen kolmen maailman suhteista. Maailma yksi on ainut tai ensisijainen todellisuus materialisteille, maailma kaksi subjektiivisille idealisteille ja maailma kolme objektiivisille idealisteille. Dualistit puolestaan olettavat, että aine ja henki ovat olemassa toisistaan riippumatta.

Soviteltaessa journalismia Popperin maailmojen kolmijakoon, on ilmeistä, että se kuuluu maailma kolmoseen. Toisaalta mielenkiintoista on sen yhteydet maailma ykköseen ja kakkoseen. Journalistinen tuotos - juttu - saa muotonsa ihmisen / ihmisten ajattelussa, jonka käyttövaroja ovat myös

erilaiset pelot ja halut. Juttu syntyy siis maailma kakkosen kautta kolmoseksi. On mahdotonta tehdä tai tulkita journalistista tuotosta ilman maailma kakkosen osuutta. Toisaalta juttu saattaa käsitellä maailma ykköstä, eli artikkeli on muotoutunut maailma ykkösestä kakkosen kautta kolmoseksi.

Platonin mukaan tiedolla tarkoitetaan hyvin perusteltuja tosia uskomuksia. Tiedon tulee kuitenkin olla totta tai ainakin totuuden kaltaista, ja sillä tulee olla perustelu tai oikeutus. Niiniluodon mukaan *olennaisuus* on näkökulmaan ja intresseihin sidottu relatiivinen piirre, jolle ei voi antaa yleispätevää muotoilua, vaikka esim. Ahmavaara on sitä yrittänyt.

Klassinen empirismi ja rationalismi olettavat, että tietoa maailmasta voidaan hankkia jokseenkin ongelmattomasti aistihavainnon tai järjen avulla. Empirismää kannattava toimittaja menee tapahtumapaikalle ja välittää tapahtumat siten, kun hän on ne totena nähnyt. Rationalistitoimittaja istuu toimituksessa ja kirjoittaa jutun päättelemällä. Naivissa muodossaan sekä empirismi että rationalismi uskovat vilpittömästi maailman olevan sellainen, jollaisena se silmillemme tai järjellemme näyttäytyy.⁸³

Ilkka Rentolan⁸⁴ mukaan journalismin tietoteoria muistuttaa Pietilän esittelemää naiivia empirismää, jossa tiedon lähtökohtana on välitön havainto ja kokemus. Rentolan tutkimat yhdysvaltalaiset journalismin oppikirjat kuvastavat ajattelutapaa, jonka mukaan toimittaja on *suuri silmä*, joka rekisteröi tapahtumia ja joka on ulkopuolinen ja puolueeton. Rentolan mukaan journalismi syyllistyy naiiviin empirismiin säänneltyjen toimintamenetelmiensä vuoksi. Vaikka oppikirjat kehoittavat

⁸³Niiniluoto 1995, 9-24.

⁸⁴Rentola 1983.

havainnoimaan puolueettomasti todellisuutta, niin samalla ne asettavat journalistille työtä ohjaavia ennakkoajatuksia ja -oletuksia. Usein ennakkoajatuksukset ovat säännön mukaan puettuja ja siis arvostuksia. Ne määrittelevät, mikä on oikea toimintatapa eri tilanteissa.

4.2. Toimittajan objektiivisuus

Suomen journalistiliiton julkaiseman toimittajan huoneentaulun ensimmäinen sääntö kuuluu: totuuden ja oikeudenmukaisuuden kunnioittaminen on tärkein velvollisuutesi. Myös journalismin ammattietiikan kansainvälisten peruseriaatteiden ensimmäinen periaate korostaa ihmisen oikeutta totuudenmukaiseen tietoon.

Kansoilla ja yksilöillä on oikeus muodostaa objektiivinen kuva todellisuudesta täsmällisen ja kattavan tiedon avulla sekä ilmaista itseään vapaasti kulttuurin ja viestinnän eri välineiden avulla.

(Journalistin ohjeet, 1992)

Tervosen mukaan objektiivisuuden etymologinen alkukoti on latinassa, jonka verbi *obicere* tarkoitti alkuaan konkreettista eteen heittämistä tai vastaan asettamista. Keskiajalla sana substantivoitui tarkoittamaan aistimellisen havainnon kohdetta (*objectum*). Nykyään objektiivisuuden merkitys voidaan jakaa kolmeen osaan:⁸⁵

- 1) objektiivinen olemassaolo (ontologinen kysymyksenasettelu)
- 2) teon objektiivinen seuraus (pragmaattinen kysymyksenasettelu)
- 3) tiedon objektia vastaava sisältö (episteeminen kysymyksenasettelu)

⁸⁵Tervonen 1986, 15.

Niin journalismin kuin tämänkin työn kannalta kolmas määritelmä on relevantein. Tervonen määrittelee objektiivisuuden keskeisiksi tekijöiksi totuuden, todenmukaisuuden tai totuudenläheisyyden, tasapuolisuuden, kaikinpuolisuuden, neutraaliuden ja olennaisuuden.⁸⁶

Suomalaisen objektiivisuustutkimuksen alkuunpanijoita oli Yrjö Ahmavaaran⁸⁷ johdolla tehty yritys muovata informatiiviset uutiskriteerit erityisesti Yleisradion käyttöön vuonna 1969. 1960- ja 1970-lukujen informatiivisen joukkotiedotuksen suuntaus on nähtävissä myös Pertti Hemánuksen objektiivisuusprojektissa, joka alkoi 1970-luvun alussa ja kesti noin 1980-luvun puoliväliin. Tavoitteena oli luoda normistoa journalismin sisällöille.

Hemánuksen ja Tervosen mukaan toimittajalla on objektiivisessa tiedonvälityksessä keskeinen rooli. Toimittajan tehtävänä on antaa mahdollisimman objektiivinen kuva maailmasta käyttäen hyväksi tieteestä tuttuja metodeja. Avainsana on *todenmukaisuus*. Objektiivisuuteen pyrkivä toimittaja tavoittelee tieteellistä todenmukaisuutta, joka siis on jotakin muuta kuin sen antama totuudellisuuden vaikutelma.⁸⁸

Toinen yleinen kriteeri on *olennaisuus*. Sen mukaan joukkotiedotuksen ei pidä keräillä olennaisia yksityiskohtia, vaan toimittajan tulisi pyrkiä paljastamaan asian ilmiötason alla piilevä olemus. Jotta se olisi mahdollista, Hemánus ja Tervonen kehoittavat toimittajia noudattamaan *maksimaalisen vastaavidenssin* periaatetta. Se edellyttää toimittajalta samaa kuin tieteellisen tutkimuksen tekeminen. Toimittajan on annettava ennako-

⁸⁶*Ibid.*

⁸⁷Kats. Ahmavaara 1969.

⁸⁸Hemánus, Tervonen 1980, 9-20.

odotuksilleen mahdollisuus osoittautua niin vääriksi kuin oikeiksikin. Hänen on koottava *kaikki* olennaiset asiaa koskevat tiedot ja selvitettävä asia "loppuun saakka".⁸⁹

Jörgen Westerståhl ja Osmo A. Wiio ovat sitä mieltä että käytännössä ei ole mahdollista verrata sanomia "paljaaseen" todellisuuteen: sisällön erittelyn keinoin tutkittua sanomaa verrataan viime kädessä siihen tietoon todellisuudesta, joka on mahdollista saada eri yhteiskunta- ja luonnontieteiden vaihtelevin keinoin.⁹⁰

Journalismin objektiivisuutta käsitelleet tutkijat ovat suorastaan liikuttavan yksimielisiä siitä, että objektiivinen journalismi on mahdollista, kunhan toimittaja vain käyttää luonnontieteistä tuttuja tutkimusmenetelmiä. Käsitelyssä on kaksi ristiriitaa. Ensinnäkin suurin osa journalismista tehdään tiukasti säännellyssä teollisessa prosessissa, jonka eräänä keskeisenä piirteenä on kiire. Suurin osa toimittajien työstä on juttujen tekemistä paljon, nopeasti ja halvalla. Tieteellisten menetelmien käytölle ei juurikaan jää mahdollisuuksia. Itse asiassa ne eivät edes perinteisesti kuulu journalistiseen kulttuuriin.

Toiseksi, toimittaja ei ole tutkija myöskään siinä mielessä, että hänellä olisi täysi ajatuksen vapaus. Toimittaja työskentelee toimituspolitiikan, toimituksen johdon, henkilökohtaisten sidonnaisuuksien ja mieltymysten sekä ammatin perinteiden muokkaamissa rajoissa. Sekä tieteelliset menetelmät että toimittajan autonomia ovat journalismin ihanteita, joihin käytännössä on vaihtelevan vaikeaa ylettyä.

⁸⁹Sirkkunen 1996, 61-82.

⁹⁰Hemánus, Tervonen 1980, 16-20.

Hemánus ja Tervonen päätyvätkin toteamaan, että objektiivisuuden käsitteen teoreettisen tulkinnan lähtökohdaksi olisikin otettava subjektin ja objektin vuorovaikutussuhde. Sen mukaan tulkittuna journalistinen tuote olisi objektiivinen, jos se heijastaa kyllin kattavasti subjektin ja objektin välistä vuorovaikutussuhdetta. On syytä kysyä, miten tällaisen objektiivisuuden "todenmukaisuutta" on mahdollista luonnontieteellisin menetelmin mitata?

Toimittaja ei siis ole tutkija. Toisaalta hän on sitä — samaan aikaan kuin hän on myös tehdastyöläinen ja kirjailija. Nämä kolme journalistin roolia ovat ammatissa läsnä vaihtelevin annoksin. Tutkijan ja kirjailijan — faktan ja fiktion — roolit tosin ovat joissain määrin ristiriitaisia.⁹¹

Tiedotusvälineet itse pitävät sitkeästi elossa myyttiä objektiivisesta tiedonvälityksestä, koska se sopii niiden taloudellisiin tavoitteisiin. Tiedotusvälineiden olisi vaikeaa perustella legitimaatiotaan ja tiettyjä yhteiskunnallisia etujaan ilman totuuden julistamisen — tai pitäisikö sanoa julkistamisen — tehtävää. Mielikuvaa on vahvistanut lisäksi puoluelehdistön määrällinen ja merkityksellinen surkastuminen. Yleisenä käsityksenä tuntuu olevan, että puolueettomaksi julistautuneet tiedotusvälineet huolehtivat paremmin juuri objektiivisesta journalismista. Käsitys on vankka, vaikka journalismi on ihmisten tekemää, eikä objektiivista ihmistä ole tiettävästi vielä syntynytkään.

Gaye Tuchman ei tutkinut, saavatko toimittajat objektiivista tietoa yhteiskunnasta, vaan sitä, miten toimittajat rakentavat uutiset niin, että ne *vaikuttavat* objektiivisilta. Hänen mukaansa toimittaja rakentaa luotettavuuden takaamiseksi faktisuuden verkon, joka varjelee jutun

⁹¹Kats. Thurén 1986, 176-178.

totuudellisuuden vaikutelmaa. Uskottavuutta rakentavia menetelmiä ovat muunmuassa:

- Tasapuolisen vaikutelman rakentaminen esittämällä toisistaan poikkeavia ja ristiriitaisia näkökantoja. Juttu näyttää siltä, kuin lähteet olisi valittu kattavasti ja riittävän monipuolisesti.
- Jutun sisältöä tukevien faktojen valinta. Tarkoituksena on vakuuttaa, että tosiasiat puhuvat puolestaan, ei toimittaja tosiasioiden puolesta.
- Lainausmerkkien/lainauksen käyttö. Toimittaja sanoutuu irti lausuman sisällöstä, vaikka tuleekin samalla toistaneeksi jonkin tahon sanomaa.
- Tunnetun juttuformaatin käyttö. Köykäisempikin asia saadaan näyttämään "oikealta uutiselta" kun se muotoillaan perinteiseen uutisformaattiin. Käyttämällä perinteistä mitä, missä, milloin, miten, miksi, kuka-mallia saadaan asialle kiistämätön tekijä, teko ja seuraus.
- Uutisten erottaminen lehden muusta aineistosta, kuten kolumneista, pääkirjoituksesta, kritiikeistä ym. Erottelu korostaa uutisten luotettavuutta.

(Sirkkunen 1996, 67-68)

Esa Sirkkusen mukaan uutinen on teos, jonka toimittaja on muovannut ammattirutiiniensa avulla tiedollisesta raaka-aineesta. Uutiset ovat tavallaan liukuhihnatavaraa. Journalismin tuotannon käytännölliset ehdot vaikuttavat olennaisella tavalla jutun sisältöön ja sen esittämisen tapaan. Journalistit siis tarjoilevat yleisölleen tiettyjä tapoja hahmottaa maailmaa. Mielestäni on kuitenkin aiheellista kysyä, kuka (ja miksi?) on tarjoillut samat hahmotustavat toimittajille?

Dorothy E. Smithin mukaan ei ole muuta tapaa tietää kuin inhimillinen tapa. Siksi tiedon käsittelijä on aina sidottu historialliseen ja kulttuuriseen

paikkaansa. Gouldner taas päättelee omassa tutkimuksessaan, että ainakin yhdysvaltalaiset journalistit ovat yhteiskuntaluokaltaan keskiluokkaisia.⁹² Heidän käsittelemänsä tieto on siis keskiluokkaisen maailmankuvan läpi suodattunutta. Kun ajatellaan suomalaista journalismia, on muistettava myös, että erikoisaiheita lukuunottamatta suomalaiset journalistit opetetaan kirjoittamaan niinsanotusti mahdollisimman ymmärrettävästi. Tällöin opiskelijoille asetetaan auktoriteeteiksi mökin mummot ja kadunmiehet. Stereotyyppiä ja genderjärjestelmä valjastetaan journalismin työkaluiksi viimeistään silloin.

4.3. Vuorovaikutustilanne

Kuten edellä saimme todeta, Hemánus ja Tervonen ehdottavat objektiivisuuden käsitteen teoreettisen tulkinnan lähtökohdaksi subjektin ja objektin välistä vuorovaikutussuhdetta.

Sosiaalipsykologia tutkii yksilön ja hänen sosiaalisen ympäristönsä välistä vuorovaikutussuhdetta. Käsittelemäni aiheeni kallistuen tieteenalan sosiologiselle puolelle, eli tutkin tilannetta konseptuaalisesti: pyrin integroimaan tilanteen ihmisen käyttäytymistä selittäviin yleistäviin teorioihin. Tarkastelen toimittajan ja misterin vuorovaikutusta kolmen sosiaalipsykologian teoriaperinteen kautta: behavioristisen lähestymistavan, sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistavan sekä symbolisen interaktionismin kannalta Judith A. Howardin ja Jocelyn Hollanderin mallin mukaan.⁹³

⁹²Tuchman 1978, 178-181.

⁹³Howard, Hollander 1997, 1-113.

Behaviorismin mukaan ihmiset pyrkivät toistamaan käyttäytymistä, josta heidät palkitaan ja välttämään sellaista käyttäytymistä, josta heitä rangaistaan. Opimme käyttäytymisemme joko matkimalla ja kokemalla toimintamme seuraukset, tai sitten observoimalla muiden käytöstä ja käytöksen aiheuttamaa seurausta.

Behavioristisen lähestymistavan mukaan kaikkeen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen kuuluu resurssien vaihtoa, joko materiaalista kuten rahaa, tai henkistä kuten arvovaltaa tai tunteita. Ihmisillä on tapana pysyä palkitsevissa suhteissa. Jos suhde ei ole palkitseva, alakynnessä oleva osapuoli todennäköisesti lopettaa sen. Päätökseen vaikuttaa voimakkaasti vaihtoehtojen mahdollisuus. Ihmiset pysyvät epäkiitollisissa suhteissa, mikäli vaihtoehdot ovat vielä kurjempia. Behaviorismin tärkeimpiä elementtejä on valta. Kun suhteen toisella osapuolella on paremmat mahdollisuudet säädellä palkkioita ja rangaistuksia, on hänellä enemmän valtaa. Valtakysymys viittaa myös riippuvuuteen. Se osapuoli, joka on vähemmän riippuvainen toisesta, on suhteen vallankäyttäjä.

Behaviorismin heikkous on siinä, että se olettaa genderin neutraaliksi. Ainoastaan valtasuhteet merkitsevät. Sovelletaanpa kuitenkin teoriaa Mr Scandinavia-kilpailutilanteeseen. Eli palaamme lähtöasetelmiin: Toimittaja (nainen) seuraa kisoja, joissa miehet kilpailevat komeimman tittelistä. Misterkandidaatit ovat saapuneet kamppailemaan maineesta ja rahakkaista mallimarkkinoista. Saavuttaakseen voiton kisoissa, heidän on käyttäydyttävä odotusten mukaisesti eli misterroolin mukaisesti. Tavoitteena on voitto ja voittajan saama mallisopimus. Valtatasapainon kannalta katsottuna misterit ovat kuitenkin altavastaajan asemassa, sillä suurinta valtaa käyttää tuomaristo.

Toimittaja on misterkisoissa töissä. Hänen motiivinsa paikalla oloon ovat työ, toimeentulo ja varmasti myös hyvä ja myyvä juttu. Toisaalta hän voisi tehdä juttunsa mahdollisesti myös muualta, sillä misterkisa ei ole missikisaa vastaava mediatapahtuma. Toimittaja ei olisi paikalla, jos miehet eivät olisi kokoontuneet kilpailuun, yksittäin heistä tuskin olisi jutunaiheeksi. Toimittaja on "bongaamassa" myös mahdollisesti kilpailuista erottuvaa tulevaisuuden julkkista, jolla aikanaan myydään taas paljon lehtiä.

Behavioristisen lähestymistavan kannalta sekä misterit että toimittajat ovat paikalla hakemassa itselleen hyötyä. Nähdäkseni vallan tasapaino on selvästi toimittajaan päin kallellaan. Hänellä on hallussaan julkisuutta, jonka avulla mister saisi markkinoiduksi itseään myyviä kasvoja etsiville mainostajille. Eri asia sitten on, vaikuttaako vaihtotilanne myös juttuihin saakka. Behaviorismin pohjalta voitaisiin mistereistä välittynyt kuva tulkita juontuvan jutuntekutilanteen valtasuhteesta. Mister yrittää teennäisyyteen saakka korostaa miehisyyttään, mutta vaikutelma kääntyykin vastakkaiseksi, sillä hegemoninen maskuliinisuus ei ole voimissaan ollessaan altavastaaajana vallankäyttötilanteessa.

Itse asiassa behaviorismista ei ole juurikaan apua tulkittaessa misterkisoista kirjoitettuja juttuja. Teoria toimii hyvin tulkitessaan kisatilanteen osallistujien taloudellisia motiiveja. Teoria menettää kuitenkin hampaansa, kun tarkastellaan kisoista tehtyjä juttuja. Niistä välittyy muutakin kuin vain vallankäyttöä.

Sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistapa paikkaa behaviorismin ja sosiaalisen oppimisen teorioita ottamalla huomioon, ettei ihminen välttämättä toimi automaattisesti, vaan että ajatukset toimivat välittäjinä ympäristön ja käyttäytymisen välillä. Toimintaamme vaikuttaa se, mitä

ajattelemme ympäristöstämme. Kaksi ihmistä voivat käyttäytyä täysin eri tavoin samanlaisessa tilanteessa, sillä he tulkitsevat tilanteen eri tavoin. Toinen sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistavan peruselementeistä on kognitiivinen karsinta. Sen mukaan ihmismielen täytyy karsia käsittelemäänsä informaatiota pystyäkseen toimimaan tehokkaasti. Siksi käytämme vain osan tarjolla olevasta informaatiosta.

Karsimisen lisäksi organisoimme omaksumamme tiedon sosiaalisiksi skeemoiksi. Toistuvat kokemukset tietyistä ihmisistä, itsestämme, sosiaalisista rooleista tai tietyistä tilanteista sallivat meidän muodostaa niistä stereotyyppioita, joiden kautta määrittelemme ihmisten, tilanteiden ym. piirteet, ja pidämme niitä suhteellisen pysyvinä piirteinä. Käytämme skeemoja monissa kognitiivisissa prosesseissa.

Tärkeimpiä prosesseja ovat huomioiminen, muisti ja päättely. Käytämme hyväksi aikaisemmin rakentamiamme sosiaalisia skeemoja, ja kiinnitämme niiden ohjaamina huomiota eri asioihin. Samoin toiset asiat jäävät meiltä huomaamatta. Skeemojen avulla tallennamme osan informaatiosta muistiin, ja jätämme toiset tallentamatta. Tarvittaessa haemme skeemojen avulla tietoja pitkäkestoisesta muistista tietoisuuteemme. Toisten tietojen kohdalla se onnistuu, toisten kohdalla ei. Käytämme saatavilla olevaa informaatiota päätelmien tekoon. Skeemojen muotoutumiseen vaikuttavat ratkaisevasti ihmisten erilaiset sosiaaliset asemat ja erilaiset kokemukset.

Sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistapa tarjoaa jo enemmän työkaluja mister-toimittaja -suhteen tulkinnalle. Ratkaiseviksi nousevat sosiaaliset skeemat. Teorian mukaan toimittaja tulkitsee näkemäänsä muodostamiensa sosiaalisten skeemojen ja stereotyyppioiden mukaan. Koska hänen ajatuksensa ja kokemuksensa välittävät tietovirtaa ympäristön ja käyttäytymisen välillä,

"vääristyy" misterin tarkoittama viesti sen saavuttaessa toimittajan. Toimittaja käsittelee viestiä omien kokemustensa ja omaksumansa tiedon pohjalta. Hän poimii tilanteesta ne piirteet, jotka sopivat hänen ennakkokäsityksiinsä ja tukevat niitä. Viesti saattaa muuttua matkalla lähettäjältä vastaanottajalle lähes tyystin toiseksi.

Sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistapa olettaa toimittajan tekevän päätelmänsä omien henkilökohtaisten mieltymystensä mukaan. Mister Scandinavia-kilpailujen kohdalla on kuitenkin syytä ottaa tarkasteluun myös häneen vaikuttavat ulkoiset tekijät, kuten tiedotusvälineen linja, toimituspolitiikka ja toimittajan ammattiin sisällytyt tavat ja arvot. Voidaan kysyä, paljonko toimittajan tulkinnasta on lopulta hänen omaa henkilökohtaista aiheen käsittelyään? Toimittaja saattaa ajatella tulevansa tekemään tuotetta nimeltä misterkisat tai tuotetta nimeltä hömppä⁹⁴, jolla on tietyt, ennalta asetetut tavoitteensa ja tunnusmerkkinsä. Kaikki tähän otokseen otetut jutut olivat lähestulkoon yhdestä puusta veistettyjä. Samanlaisella jutuntekutilanteella tietysti on merkitystä, mutta jos ajatellaan sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistavan pohjalta, pitäisi olla hyvin epätodennäköistä, että jutut muistuttaisivat niin paljon toisiaan. Toimittajat tuskin tulevat, kuin sattumalta, samanlaisista sosiaalisista lähtökohdista. Heillä tuskin on myöskään aivan samanlaisia elämäkokemuksia.

Symbolinen interaktionismi eroaa behaviorismista ja sosiaalisten kognikaatioiden teorioista painottamalla jokapäiväisiä kanssakäymisiä ja neuvotteluita, jotka muodostavat sosiaalisen elämänmenon. Kanssakäyminen perustuu ihmisten kykyyn käyttää apunaan symboleja: se on kyky, joka luo perustan myös ihmisten käsitykselle omasta itsestään. Merkitys syntyy

⁹⁴Toimituslangin sana, jolla tarkoitetaan human interest ym. kevyemmäksi käsitettyä toimituksellista aineistoa.

manipuloimalla symboleja kanssakäymistilanteessa, eli toisin sanoen: merkitys ei ole koskaan sisäsyntyinen, vaan määräytyy tulkitsijasta itsestään sekä yleisesti neuvotelluista, sanattomista sopimuksista käsin. Sosiaalisen interaktion tarkoitus siis on määrittellä tilanne, sovitella osapuolien ristiriitaiset käsitykset ja tulkinnat siten, että osapuolet saavuttaisivat yhteisen perspektiivin, joka puolestaan helpottaa yhteisten päämäärien saavuttamista.

Symboolinen interaktionismi on lähellä behaviorismia siinä, että molempien mielenkiinnon kohteena ja tutkimuksen perusyksikkönä on interaktio. Erona on se, että behaviorismi keskittyy resurssien vaihtotapahtumaan osapuolten kesken, ja symboolinen interaktionismi resurssien *merkityksiin*, sekä itse vaihtotilanteeseen: kognitiivisten ja behaviorististen identiteettien manifestaatioihin.

Behaviorismi olettaa osapuolten hallussaan pitämien resurssien sekä osapuolten sosiaalisen aseman ratkaisevan osapuolten käyttäytymisen. Se siis olettaa, että samassa tilanteessa, samoilla resursseilla kaikki toimisivat samoin. Symbolinen interaktionismi keskittyy enemmän itse osapuoliin, heidän identiteetteihinsä. Teorian mukaan osapuolten käsitys itsestään, heidän identiteettinsä ja subjektiiviset tulkintansa ohjaavat käyttäytymistä. Teoria keskittyy kuvailemaan, miten osapuolten uskomukset ja odotukset yms. ohjaavat toimintaa. Se ei kuitenkaan vastaa kysymyksiin odotusten ym. alkuperästä.

Yhdistettyinä behavioristinen lähestymistapa ja symbolinen interaktionismi antavat hyvät mahdollisuudet vuorovaikutuksen tutkimiseen. Molemmat ovat sitä mieltä, että oma etu on osapuolten toiminnan motiivi. Kun behaviorismi minimoi yksilöiden merkityksen interaktiossa ja keskittyy

tutkimaan vaihtotilannetta, resursseja ja valta-asemia, symbolinen interaktionismi syventää kuvaa osapuolten omista etunäkökohdista. Yksilöiden käyttäytymistä voivat ohjata monet pyrkimykset: yhtä hyvin yksilölle merkittävien ihmisten ihailu ja heidän hyvinvointinsa kuin omien resurssien maksimointikin. Oma etu saattaa vaatia omien resurssien uhraamista tavoitteen toteuttamiseksi.

Ehkä misterkisojen jutuntekutilanteessa onkin kyse siitä, että toimittaja uhraa journalistisen vapautensa tuottaakseen työnantajalleen tuotteen, jota uskoo tämän toivovan? Ehkä palkka tai palkkio ja sitä kautta toimeentulo on lopultakin toimittajalle journalistisen vapauden abstraktiota tärkeämpi etu ja motivaatio. "Mä joka päivä töitä teen..."

Entä itse journalismi? Onko journalistisella vapaudella edes käyttöä näinä postmoderneina aikoina? Ne harvat toimittajat, joiden tehtävänä on olla *kriittisiä*, ovat hyviä tuotteita vain, jos pystyvät täyttämään erikoisuusodotukset kerta toisensa jälkeen. Tutkivat journalistit saattavat "räjäyttää pankin" kerran, jonka jälkeen he kirjoittavat aiheesta kirjan ja käyvät luennoimassa loppuikänsä tähtihetkestään. Lehdistön vapaus näyttäisi siis olevan nimenomaan julkaisijoiden vapautta. Onko se toivottavaa? Ja miksi ei olisi?

Kaikki teoriat siis antavat erilaiset työkalut hieman erilaisten tilanteiden tulkitsemiseen. Behaviorismi pohtii, kuka tilanteesta hyötyy ja miten. Sosiaalisten kognikaatioiden lähestymistapa tarkastelee yksilöiden ajatuksia ja ennakkokäsityksiä tilanteesta, eli mitä odotuksia ja käsityksiä osapuolilla on tilanteesta ja miten ne muovaavat heidän tulkintojaan ja käyttäytymistään. Symbolinen interaktionismi tuo tavallaan nämä kaksi katsantokantaa yhteen, ja tutkii interaktiotilannetta ja yksilöiden

monimuotoisia motiiveja. Miten osapuolet tulkitsevat tilanteen ja miten he pyrkivät yhteisymmärrykseen? Entä mitä tapahtuu, jos yhteisymmärrystä ei saavuteta?

Olemme tarkastelleet tilannetta, jossa mister viestii toimittajalle, ja pyrkineet tutkimaan, miten tilanne näkyy kirjoitetuissa jutuissa. On lähes häkellyttävän selvää, miten *vähän* itse jutuntekutilanne ja tilanteessa toimineet ihmiset lopultakin vaikuttivat juttujen lopulliseen sisältöön. Jos journalistinen harkinta ei käytännössä toteudu, niin kuka ajatuksen elossapitämisestä hyötyy? Ainakin tiedotusvälineet legitimoivat olemassaoloaan ja erikoisoikeuksiaan sananvapauden käsitteellä. Ehkä se hillitsee hieman tiedotusvälineiden vaipumista totaaliseen viihdehattaraan. Toisaalta yhteiskuntamme ei ole kehityksessään parempaakaan systeemiä onnistunut luomaan.

On myös helppo argumentoida, ettei hömppäjournalismia tutkimalla voi tehdä "vakavaa journalismia" koskevia päätelmiä. Jos oletetaan, että suomalainen journalismi on periaatteessa korkeatasoista ja että sitä tehdään periaatteessa yhtä hyvin oli sitten kyseessä mikä toimituksellinen työ tahansa, voi olettaa, että sen piirteet esiintyvät alan koko kirjossa, enemmän tai vähemmän.

Ilta-Sanomia ja Iltalehteä harva journalisti edes pitää ei-vakavastiotettavina sanomalehtinä.

4.4. Toimitusprosessi

Liesbet van Zoonen kertoo kirjassaan Dimickin ja Coitin⁹⁵ tutkimuksesta, jossa kirjoittajat määrittelevät toimitusprosessin yhdeksään itsenäiseen tasoon. Alimmalla eli yhdeksännellä tasolla on itse kommunikoiija, toimittaja. Hänen valintansa ovat suoraan riippuvaisia hänen henkilökohtaisista sitoumuksistaan ja piirteistään, kuten genderistä, etnisestä taustasta, koulutuksesta, iästä, kulttuurisista ja taloudellisista sidonnaisuuksista, ammatillisista odotuksista ja etiikasta. Vaikuttavia tekijöitä ovat myös organisatoriset työn puitteet ja mahdollisuudet.

Seuraava kahdeksas taso käsittää kahdenkeskisen kommunikoinnin, joka vaikuttaa yksittäiseen kommunikoijaan. Taso seitsemän on järjestäytyneempi: muodolliset ja epämuodolliset ryhmät, kokoukset, ammattijärjestötoiminta, yksityiselämän ja kollegiaalisen kanssakäymisen sosiaaliset kuviot. Kuudennella tasolla toimittajaan vaikuttavat organisatoriset tekijät kuten toimituksen organisaatio, toimituspolitiikka, työrutiinit ja toimituksen sisäiset valtasuhteet.

Viidennellä tasolla toimittajaan vaikuttavat toimituksen ulkopuoliset tahot kuten esimerkiksi paikallisyhteisö. Neljäs supraorganisaation taso vaikuttaa toimittajaan omistajien ja yritysjohton kautta. Kolmas taso käsittää mediateollisuuden kokonaisuudessaan niin horisontaalisesti (mediateollisuuden koko kenttä toimittajista painotyöntekijöihin ja lehdenjakajiin saakka) kuin vertikaalisestikin (median keskittymät ja monialayhtymät). Toisella tasolla vaikuttaa valtion virallinen poliittinen linja. Viimeisellä, eli ensimmäisellä tasolla toimittajaan vaikuttavat kansainväliset yhteisöt ja sopimukset.

⁹⁵Van Zoonen 1994, 47-49.

Yksittäisen toimittajan näkökulmasta eri tasot muodostavat laajenevan renkaiston, joka säätelee toimittajan autonomiaa. Toimittaja ei välttämättä tule työssään tuntemien kaikkien tasojen vaikutuksia. Osaa vaikutuksista ei juuri viitsitä noteerata.

4.4.1. Naiset toimittajina

Otan seuraavaksi lähempään tarkasteluun tason alimman, eli yhdeksännen tason ja siitä genderin. Mister Scandinavia -kisoista kirjoittaneet toimittajat olivat kaikki naisia. Pyrin seuraavaksi selvittämään, miksi he olivat nimenomaan naisia ja miten se vaikuttaa juttujen muotoutumiseen.

Toimittajan ammatti on siitä harvinaislaatuinen, että sen harjoittajina on lähes yhtä paljon naisia kuin miehiäkin. Suomen Journalistiliiton jäsenistä noin 50,5 prosenttia on naisia⁹⁶. Työtehtävät ja asema toimituksissa eivät silti jakaannu yhtä kristillisesti tasan. Lehdistön esimiestehtävissä on naisia 32,5 prosenttia⁹⁷. Lisäksi itse työ jakaantuu edelleen miesten ja naisten töihin. Tuomisen mukaan⁹⁸ miehet kirjoittavat naisia enemmän talouteen liittyvistä aiheista. Naiset kirjoittavat puolestaan huomattavasti useammin kulttuuriaiheisia juttuja.

Suomen Sanomalehtimiesten Liiton tilaamassa tasa-arvotutkimuksessa⁹⁹ vuodelta 1991-99 tutkimukseen osallistunutta toimittajaa listasi miesten ja naisten työtehtävät seuraavasti: naisten töitä: muotiasiat, sosiaali- ja vammaisjutut, sosiaalialaa sivuavat jutut, sosiaali- ja terveysasiat, uutisrutiinit, toimitukselliset rutiinit, kääntäjä, erikoistoimittajien ryhmä,

⁹⁶SJL maaliskuu 1997.

⁹⁷Suomen Journalistiliitto, tasa-arvotyöryhmä, J. Häkkinen. 1996.

⁹⁸Tuominen 1990, 258-263.

⁹⁹Taloustutkimus Oy. Elokuu 1991.

paskajuttujen teko, uutistoimittaja. Miesten töitä: tie-, satama ym. jutut, toimituspäällikkö/päätoimittaja, päälliköt/herkkujuttujen teko, auto- ja liikenne, tiede, liikenne, rikos/kovat uutiset, artikkelitoimittaja, isot jutut.

Saman tutkimuksen mukaan toimittajien mielestä naistoimittajien ja miestoimittajien uutisarvostukset ja näkemykset niinsanotusta hyvästä jutusta eroavat keskimäärin melko vähän toisistaan. Kuitenkin joka kolmas vastaaja sanoi eroa olevan melko tai erittäin paljon. Pyydettyä erittelemään eroavaisuuksia, toimittajat mainitsivat juttujen erillaisen luonteen: naiset suosivat sosiaalisia arkipäivään liittyviä aiheita, miehet puolestaan politiikkaa, taloutta ja rötösjuttuja. Naisten katsotaan kirjoittavan ihmisläheisempiä juttuja, miehet enemmän teknisiä, virkamiesmäisiä tai uutisluonteisia juttuja.

Eurooppalaisissa tutkimuksissa¹⁰⁰ on todettu, että naispuolisilta toimittajilta odotetaan paitsi professionaalista journalismia, myös feminiinisyyttä. "Nais-, lapsi-, vanhus- ja eläinasiat" eli hienommin human interest on tyypillisesti säilytetty toimituksissa naisten seurattaviksi. Usein naiset myös hoitavat kyseiset aiheet jo senkin tähden, että edes joku huomioisi myös ne.

Käsitys työnjaosta toimituksissa on syvään juurtunut ja sitä pidetään yllä erilaisin alistamisen ja vallankäytön keinoin. Haavio-Mannilan ja Tolosen mukaan toimittajat ovat tavallista useammin sitä mieltä, että heidän työpaikallaan on kyräilevä ilmapiiri: työpaikalla on kyräileviä klikkejä, kateutta, esimiehen suosikkijärjestelmä ja työtovereiden eristämistä. Tutkijoiden mukaan sanomalehtialalla suhtaudutaan naisiin keskimääräistä nujertavammin, aliarvioivammin, vähemmän toverillisesti, jäykän jähmeästi eikä samalla lailla kuin miehiin.¹⁰¹

¹⁰⁰Van Zoonen 1994, 53-60.

Tällainen suhtautuminen on jättänyt jälkensä. Toimittajanaiset ovat erittäin stressaantuneita ja elämässään hieman keskimääräistä onnettomampia ja voivat niin objektiivisesti kuin subjektiivisestikin huonosti. Eräs selviytymiskeino tilanteessa on "olla yksi pojista". Toimittajat, niin miehet kuin naisetkin, ovat erittäin maskuliinisia eli jämäköitä. Vain naispoliisit ja -teknikot yltyvät samaan.¹⁰²

Sosiaalinen paine siis paitsi erittelee tehtävät miesten ja naisten töihin, myös luo yhtenäistä toimituskulttuuria. Hirschin¹⁰³ mukaan toimitusorganisaation tutkimuksessa ovat keskeisiä organisaation sisäiset jännitteet, jotka syntyvät yksilöiden välttämättömästä alistamisesta yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Palkintojen ja rangaistusten avulla toimitusyhteisön tulokkaat sosiaalistetaan sisäistämään yhteisön kirjoittamattomat säännöt, normit ja arvot. Tavallisesti tiukkatahtinen toimitustyö jättää vain vähän aikaa strategisille ja toimituspoliittisille pohdinnoille ja ajatustenvaihdolle. Yhteiset ammatilliset arvot helpottavat päätöksentekoa, mikä toimitustyössä vaatiikin usein nopeutta.

Hegemoninen maskuliinisuus voi siis vedota toimittajien menestyksellä viljelemään myyttiin toimitustyön kiireellisyydestä. Suomen Journalistiliiton tutkimuksessa vuodelta 1993¹⁰⁴ toimittajat kokivat työnsä ongelmat siten, että miehet korostivat enemmän kiireitä, aikataulupaineita sekä resurssipulaa. Naisille ongelmia olivat toimintakulttuuri ja työpaikan hierarkiset rakenteet.

¹⁰¹Haavio-Mannila, Tolonen 1990, 251.

¹⁰²Haavio-Mannila, Tolonen 1990, 256.

¹⁰³Hirsch 1977, 13-42.

¹⁰⁴Melin, Nikula 1993, 20.

Neverla, Kanzleiter ja Smith¹⁰⁵ ovat tutkimuksissaan väittäneet, että toimitusten voimakas sosialisatiopaine vaikuttaa tietyllä tavalla juuri naisiin. Smith väittää, että Britanniassa naiset suljetaan toimituksissa pois erityisiltä kehitymisalueilta kuten kovista uutispaikoista, toimituksen johdosta, iltavuoroista ja vapaa-ajan vietosta, mikä estää heidän kehittymisensä journalismin ammattilaisina. Kun Smith näkee naiseuden tavallaan haittana, moittii Neverla toimituksia naisellisuuden kunnioituksen puutteesta. Hänen mukaansa toimituksissa vaaditaan naisilta käyttäytymistä, joka on vastakkainen sen kanssa, miten heidät on sosiaalistettu naisiksi.

Neverlan ja Kanzleiterin mukaan saksalaiset naistoimittajat tunsivat, että feminiinisiksi koetut piirteet, kuten myötätunto, ystävällisyys ja humanisuus ovat ristiriidassa journalistilta vaadittavien ominaisuuksien kanssa. Heidän mukaansa toimittajalta edellytetään suoruuutta, epäluuloisuutta ja kovuutta.

Naisten panosta journalismiin ovat tutkineet myös muun muassa Whitlow, Merrit ja Gross, Jensen ja Muramatsu.¹⁰⁶ Tutkimuksista voi vetää sen johtopäätöksen, ettei gender itsessään ole määräävä tekijä journalistisessa työprosessissa eikä se näy naistoimittajien työtä ohjaavissa arvoissa.¹⁰⁷

Naiseus on siis vaikuttava tekijä silloin, kun töitä toimituksissa jaetaan. Naistoimittaja asettuu hegemonisessa maskuliinisuudessa samaan arvoasemaan kuin homoseksuaali mies. Heteromies ei voi lähteä tekemään juttua, jossa hänen pitäisi arvostella toisten miesten ruumiita. Naiseus ei kuitenkaan vaikuta millään erityisellä tavalla työn lopputuloksissa eli

¹⁰⁵Van Zoonen 1994, 54.

¹⁰⁶Kats. Whitlow 1977, Merrit, Gross 1978, Jensen 1982, Muramatsu 1990.

¹⁰⁷Edellä luetun perusteella voisi kommentoida: kuinka voisikaan!

jutuissa, sillä ne on tehty vallitsevan hegemonisen maskuliinisuuden normien mukaan. Naisen asemassa esiintyvä misterit lasketaan kuuluvan alistettuun maskuliinisuuteen, eli hänet tulkitaan homoseksuaaliksi/naiseksi.

5. HEGEMONIA NUJERSI JOURNALISMIN IHANTEET

Misterkisoissa miehet kilpailevat siitä, kuka heistä on komein ja miehisin. Samalla he pyrkivät korostamaan miehisyyttään yli kansakilpailijoidensa. Jostain syystä viesti ei kuitenkaan mene perille misterkisoja seuraaville toimittajille, sillä kilpailuja uutisoivat lehtijutut vihjailevat tilanteessa olleen homoeroottisia vivahteita. Viesti on siis matkalla muuttunut täsmälleen päinvastaiseksi.

Kun tarkastellaan maskuliinisuuden merkityksiä ja kehitystä historiassa huomaamme, ettei viestin vääristyminen ole ihme: ei ainakaan historiallisesta perspektiivistä katsottuna. Jo antiikin Kreikassa — jossa kaunis miehen ruumis oli kauneushanteista ylevin — miehen ruumista ei saanut alistaa passiiviseen eli feminiiniseen tilaan. Vaikka kristillisen kirkon ruumiillisuusvastaisuus myöhemmin romutti miesruumiin idolisoinnin, passiivisuuden kielteisyys säilyi. 1700- ja 1800-luvuilla miehen ruumis lähes hävisi taiteesta. Samalla miehen ruumiin katsomisesta tuli miehelle (ja hänen määrittelemälleen yhteiskunnalle) ongelma. Samaan aikaan homoseksuaalisuuden määritelmä muuttui teoista luonteenpiirteeksi. Miehen ruumiin katsomisesta arveltiin syntyvän homoseksuaalisia ajatuksia, mikä tarkoitti pitkälle 1900-luvulle sairauden oireita. Hegemoninen maskuliinisuus pyrkii edelleen alistamaan homot maskuliinisuuden arvoasteikossa alimmalle tasolle ja huolehtii heidän siellä pitämisestään erilaisin enemmän tai vähemmän hienovaraisin vallankäyttökeinoin.

Miehet siis ovat kehittäneet itselleen ongelman. Mutta mitä tekemistä sillä on naisten kanssa? Naisille luulisi olevan luonnollista ja nautittavaa katsella

kauniita miehisiä kehoja. Näin saattaa hyvinkin olla. Silti naistoimittajien kirjoittamat esimerkkijutut misterkisoista paljastuvatkin pintaa raaputtamalla homofobisia vihjauksia viliseviksi.

Jos toimittajat olisivat olleet kisaa seuraamassa omaksi huvikseen, he olisivat ehkä hyvinkin suhtautuneet kilpailuun hauskanpitona ja silmänruokana. Sen sijaan he olivat töissä tekemässä journalistista tuotetta työnantajalleen. Koska jutun perusoletukset ja määritteet eli säännöt on laatinut modernissa ajassa valtaa pitänyt hegemoninen maskuliinisuus, tulee jutuista valmiita toimitustuotteita vasta sitten, kun ne täyttävät hegemonian vaatimukset. Siksi toimittajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla ei juuri ole merkitystä toimituksellisessa työprosessissa. Tämä ei tietenkään koske välttämättä kaikkea journalismia.

Misterkisoja ei olisi olemassa, jos modernin hegemoninen maskuliinisuus voisi hyvin ja olisi voimissaan. Toisaalta sen määrittelemät arvot ovat edelleen — siellä, täällä — hengissä, elettiin sitten postmodernissa ajassa tai ei. Kyse lieneekin siitä, että toimitustyö on edelleen kiinni modernissa, vaikka yhteiskunta sen ympärillä on siirtymässä jo postmoderniin: journalismista ei ole yhteiskunnan peiliksi.

Misterien kannalta on valitettavaa, että heidän pyrkimyksensä olivat turhia. Femininisoiva konteksti ei anna armoa hegemonian säätelemissä silmissä. Valitettavaa on myös toimittajan pieni liikkumatila tulkintojen tekemiseen. On mielenkiintoista nähdä, vaikuttaako (ja miten vaikuttaa) alan vähittäinen naisistuminen suomalaisen journalismin määritelmiin.

LÄHTEET

Artikkelit

- Ilta-Sanomat: 21.10.1993 Misterit lähtivät kilpailemaan Ruotsiin.
 22.10.1993 Mister Skandinavia - titteli Suomeen.
 22.10.1993 Uusi Mr. Skandinavia Kristian Hursti: Tämä on aivan liikaa!
 23.10.1993 Mr. Skandinavia Kristian Hursti on vapaa poikamies - Olisi ihanaa elää naisen kanssa.
 23.10.1993 Mister Skandinaviaa juhlittiin aamukahdeksaan.
- Iltalehti: 21.10.1993 Kuka on Skandinavian komein?
 22.10.1993 Mr Skandinavia 1993 - Kristian Hursti Pohjolan komein.
 23.10.1993 Angelika Kallio ja Krisian sopivat treffit - Mr Scandinavia -kisa oli Kristian Hurstin juhlaa.

Kirjallisuus

- Ahmavaara Y. 1969. Informaatio. Tutkimus tiedotuksen logiikasta. Tapiola.
- Ahmavaara, Y. 1969. Informaatio. Tutkimus tiedotuksen logiikasta. Tapiola
- Ang, I. 1983. Mannen op zicht. Marges van het vrouwelijk voyeurisme. Julkaistu Tijdschrift voor Vrouwenstudies-lehdessä 4(3)
- Archer, J. - Lloyd, B. 1985. North American edition. Sex and Gender. University Press: Cambridge.

Badinter, E. 1993. Mikä on mies? Alkuteos: XY — De l'identitee masculine. Käännös: Leevi Lehto. Vastapaino: Tampere.

Berger, P. L. & Luckmann, T. 1995. Todellisuuden sosiaalinen rakentuminen. Suome. ja toim. Vesa Raiskila. Gaudeamus: Helsinki. Alkuteos: The Social Construction of Reality. 1966. Doubleday, a division of Bantam Doubleday De Publishing Group, Inc. s.l.

Braidotti, R. 1993. Riitasointuja. Suomennoksen toimittanut Päivi Kosonen. Tampere: Vastapaino.

Connell, R. W. 1995. Masculinities. Polity Press: Cambridge.

De Beauvoir, S. 1980. Toinen sukupuoli. Lyhentäen suomentanut Annikki Suni. Kirjayhtymä: Helsinki.

Dimmick, J & Coit, P. 1982. Levels of analysis in mass media decision making. Julkaistu Communication Research-lehdessä 9(1).

Dyer, R. 1992. Don't look now: The male pin-up. (Ensimmäisen kerran julkaistu Screen-lehdessä 1982) Teoksessa The Sexual Subject: A Screen Reader in Sexuality. Routledge: London and New York.

Easthope, A. 1986. What a Man's Gotta Do: The Maskuline Myth in Popular Culture. Paladin Books: London.

Fausto-Sterling, A. 1993. The Five Sexes: Why Male and Female Are Not Enough. Sciences 32(2):20-5.

Foucault, M. 1972. *The Discourse on Language* Käänt. Rupert Swyer. - *Archaeology of Knowledge*. New York: Random House.

Haavio-Mannila, E. ja Tolonen, T. 1990. Toimittajien työn laatu, sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi. Julkaistu: Haavio-Mannila, E. (toim.) *Työn laatu, sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi*. Työselostuksia 53/1990. Helsingin yliopiston sosiologian laitos: Helsinki.

Hapuli, R. 1993. Kadonneen nykymiehen etsintä - 1920-luvun maskuliinisuuksien kuvia. Teoksessa Ahokas, P. & Lahti, M. & Sihvonen, J. (toim.) *Mieheyden tiellä. Maskuliinisuus ja kulttuuri*. Jyväskylän yliopisto. Nykykulttuurin tutkimusyksikkö: Jyväskylä.

Hemánus, P. & Tervonen, I. 1980. *Objektiivinen joukkotiedotus*. Otava: Helsinki.

Hirsch, P. 1977. Occupational, organisational and institutional models in mass communication. Teoksessa Hirsch, P. Miller, P & Kleine, F. (toim.) *Strategies for Communications Research*. Sage: Beverly Hills, California.

Howard, J. A. & Hollander, J. 1997. *Gendered Situations, Gendered Selves. A Gender Lens on Social Psychology*. Sage Publications, Inc.: Thousand Oaks, California.

Irigaray, L. 1981. *When the Goods Get Together*. Teoksessa Marks, E. & de Courtivon, I. (toim.) *New French Feminisms*. Harvester: Brighton.

Jeffords, S. 1993. Can masculinity be terminated? Teoksessa S. Cohan & I. R. Hark (toim.) Screening the Male. Exploring masculinities in Hollywood cinema. Routledge: London and New York.

Jensen, E. 1982. Television newscasts in a woman's perspective. Paper presented at the 14th Conference of the International Association for Mass Communication Research, Prague.

Kekäläinen, M., Jokivuori, P., Heikkilä, K. 1995. Eroksen aika. Kirjayhtymä: Helsinki.

Ladurie, Emmanuel Le Roy. 1984. Montaillou ranskalainen kylä 1294-1324. Otava:Keuruu.

Lehtonen, M. 1995. Pikku Jättiläisiä. Maskuliinisuuden kulttuurinen rakentuminen. Vastapaino: Tampere.

Lips, H. M. 1988. Sex & Gender: an introduction. Mayfield Publishing Company: Mountain View, California.

Lloyd, G. 1984. The Man of reason. "Male" and "Female" in Western Philosophy. Methuen: London.

Masterman, L. 1991. Medioita oppimassa - mediakasvatuksen perusteet. Suomensos: Tuomas Nevanlinna. Kansan Sivistystyön Liitto r.y. Hakapaino: Helsinki.

Mehan, Hugh M. ja Houston W. Wood. 1975. *The Reality of Ethnomethodology*. John Wiley: New York.

Melin, H & Nikula, J. 1993. *Journalistit epävarmuuden ajassa. Tutkimus Suomen Journalistiliiton jäsenistä*. Suomen Journalistiliitto: Helsinki.

Merrit, S. & Gross, H. 1978. *Women's page / life style editors: does sex make a difference?* *Journalism Quarterly*-lehdessä 55(3).

Money, J. & Ehrhardt, A. 1972. *Man and Woman, Boy and Girl*. John Hopkins University Press: Baltimore.

Moore, S. 1988. *Here's Looking at You, Kid!* Teoksessa Gamman, L. & Marshment, M. (toim.) *The Female Gaze*. The Women's Press Limited: London.

Mulvey, L. 1989. *Visual and Other Pleasures*. The Macmillan Press Ltd: London.

Mulvey, L. 1992. *Visual pleasure and narraive cinema*. (Ensimmäisen kerran julkaistu *Screen*-lehdessä 1975) Teoksessa *The Sexual Subject: A Screen Reader in Sexuality*. Routledge: London and New York.

Muramatsu, Y. 1990. *Of women, by women, for women? Toward new hopes for television in Japan*. Paper presented to the 17th Conference of the International Assosiation for Mass Communication Research, Bled.

Neale, S. 1992. *Masculinity as spectacle*. (Ensimmäisen kerran julkaistu *Screen*-lehdessä 1983) Teoksessa *The Sexual Subject: A Screen Reader in Sexuality*. Routledge: London and New York.

Neverla, I. & Kanzleiter, G. 1984. Journalistinnen. Campus Verlag: Frankfurt.

Neverla, I. 1986. Balanceakte zwischen Angleichung und Abweichung im Journalism. Aspekte beruflicher Sozialisation von Journalistinnen. Publizistik-lehdessä 31(1/2)

Niiniluoto, I. 1995. Todellisuus - onko sitä? Teoksessa Sana, E. (toim.) Tietopista mediapeliin - journalismin tutkimuksen näkökulmia. WSOY: Porvoo - Helsinki -Juva.

Nykysuomen tietosanakirja. 1993. Porvoo: WSOY

Paavolainen, O. 1929. Nykyaikaa etsimässä. Neljäs painos, 1990. Otava: Helsinki.

Rentola, I. 1983. Normaalijournalismin säännöt. Yhdysvaltalaisen journalismin oppikirjallisuuden esittämän ideaalityypin tarkastelua. Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos: Tampere.

Sipilä, J & Tiihonen, A. 1994. Miestä rakennetaan, maskuliinisuuksia puretaan. Vastapaino: Jyväskylä.

Sipilä, J. & Tiihonen, A. toim. 1994. Miestä rakennetaan, maskuliinisuuksia puretaan. Vastapaino: Tampere.

Sirkkunen, E. 1996. Yksi uutinen, monta puntaria. Aivovoimistelua sanomalehtiutisen ympärillä. Julkaistu: Luostarinen, H., Kivikuru U., Ukkola M.: Sopulisilppuri. Mediakritiikin näkökulmia. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. Gummerus: Jyväskylä.

Smith, R. 1976. Sex and occupational roles in Fleet Street. Teoksessa Barker, D. L. & Allen, S. (toim.) Dependence and Exploitation in Work and Marriage. Longman: London.

Suomen Journalistiliitto, tasa-arvotyöryhmä, J. Häkkinen. 26.11.1996. Tiedotusvälineiden päällikkökyselyn tuloksia.

Suomen Sanomalehtimiesten Liitto. 1992. Journalistin ohjeet. SSL:n julkaisusarja. SSL: Helsinki.

Taloustutkimus Oy. Elokuu 1991. Tasa-arvotutkimus, yhteenveto.

Tasker, Y.1993. Teoksessa S. Cohan & I. R. Hark (toim.) Screening the Male. Exploring masculinities in Hollywood cinema. Routledge: London and New York.

Tervonen, I. 1986. Objektiivisuus ja informatiivisuus. Journalismin tiedollisten ominaisuuksien tarkastelua kahden käsitteen kannalta. Licensiaatintutkimus. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitos: Tampere.

The Oxford English Dictionary. 1989.

Thurén, T. 1986. Vinkland verklighet. Journalisten, sanningen och fantasin. Esselte Studium: Stockholm.

Tuchman, G. 1978. Making News. A Study in the Construction of Reality. New York.

Tuominen, K. 1990. Toimittajien erityisominaisuuksia. Julkaistu: Haavio-Mannila, E. (toim.) Työn laatu, sosiaaliset suhteet ja hyvinvointi. Työselostuksia 53/1990. Helsingin yliopiston sosiologian laitos: Helsinki.

Utrio, K. 1985. Eevan Tyttäret. Tammi: Helsinki

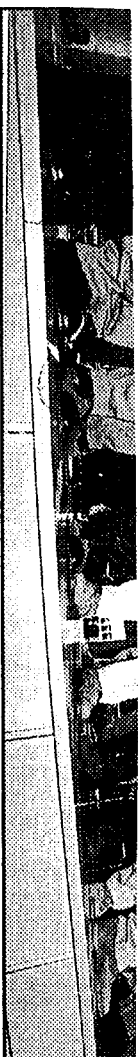
Van Herik, J. 1982. Freud on Femininity and Faith. University of California Press. Berkley and Los Angeles: California. University of California Press, Ltd: London.

Van Zoonen, L. 1994. Feminist Media Studies. Sage Publications: London, Thousand Oaks, New Delhi.

Walters, M. 1979. The Nude Male. A New Prespective. Penguin Books: Harmondsworth, England.

Whitlow, S. 1977. How male and female gatekeepers respond to news stories of women. Journalism Quarterly-lehdessä 54(3).

Wolf, N. 1991. The Beauty Myth. Cox &Wyman Ltd: Great Britain.

Joku heistä kruunataan tänään Cinderellalla Mr. Skandinaviaksi.

Misterit lähtivät Missiska kilpailemaan Ruotsiin

21.10.1993

M r. Skandinavia -tittelin tavoittelijat lähtivät eilen risteilylle Ruotsiin. Lähtö meni tukkoile, koska pojilla oli vielä 16.00 muotishow helsinkiläi-

sessä tavaratalossa. Lähtö lähti 18.00.

Mr. Skandinavian kruunusta kilpailee kahdeksan ehdokasta. Suomesta, Ruotsista ja Norjasta on kaksi

kilpailijaa, Islannista ja Tanskasta yksi.

Mr. Skandinavia -voittaja valitaan tänään laivalla ja kilpailu nähdään MTV3:ssa ensi sunnuntaina.

LYHYET

Mike Tyson aikoo muuttaa Afrikkaan

Entinen raskaan sarjan nyrkkeilyn maailmanmestari Mike Tyson saattaa muuttaa Afrikkaan kärsittyään raiskaustuomiionsa loppuun Yhdysvalloissa. Hän sanoo muuttoajatustensa syyksi Amerikassa päättään nostavan rasismin.

— Taidan harkita sinne (Afrikkaan) muuttoa, koska Yhdysvalloista on tullut hullujenhuone, varsinkin mustille, Tyson kertoo zimbabwelaisen Herald-lehden haastattelussa.

Valkoiset vihaavat menestyneitä mustia, kuten koripalloilija Michael Jordania, Michael Jacksonia tai minua, Tyson väittää.

— Michael Jackson on suuri hyväntekijä, hän on

auttanut paljon lapsia. Nyt häntä kuitenkin syytetään lasten ahdistelusta. Eikö ole naurettavaa?

— Ja katsokaa minua. Olen rikas ja vaikutusvaltainen mutta yhtäkkiä minusta tehdään raiskaaja, Tyson selittää.

Tyson ei silti vihaa valkoisia.

— Minä vain rakastan mustia ihmisiä ja pystyn elämään vihaamatta ketään.

Aiemmin lähes lukutaidoton Tyson on alkanut vankilassa opiskella, jotta ihmiset eivät enää pysty kutsumaan minua imbesilliksi.

— Aion opiskella liikkeenjohtoa pystyäkseni hoitamaan omat raha-asiani.

Mister Skandianavia -titteli Suomeen

— Paistaa se aurinko joskus risukasaankin, huokaili tuore Mr. Skandinavia Kristian Hursti.

Hänet kukitettiin eilen Cinderella-laivalla tämän vuoden Mr. Skandinaviaksi.

— Tämä on aivan liikaa, 24-vuotias hyvinkäläisuros totesi hillitysti voitostaan.

Tuomaristo ei etsinyt tänä vuonna miehistä seksiä. Kristian hurmasi viattomalla ulkomuodollaan, joka tosin voi olla pelkkää silmälumetta, tuomaristo arveli.

Mr. Skandinavian tittelistä kamppaili 8 nuorta miestä: kaksi Suomesta, Ruotsista ja Norjasta sekä yksi edustaja Islannista ja Tanskasta.

Kristian Hursti oli kilpailun ainoa ammattimalli. Hän on 187 sm pitkä ja painaa 81 kiloa.

— Toivottavasti tämä poiki töitä, en ole ehtinyt ajatella asiaa vielä pidemmälle. Tuntuu hyvältä, hän huokaili.

Hurstin ensimmäiseksi perintöprinssiksi valittiin 24-vuotias ruotsin Stefan Samu-

Hyvinkäläinen Kristian Hursti kukitettiin eilen tämän vuotiseksi Mr. Skandinaviaksi.

elsson ja toiseksi perintöprinssiksi 23-vuotias Norjan Berthram Wahl.

MTV3:n katselijat valitsivat suosikikseen suomalaisen 24-vuotiaan opiskelijan Veikko Voutilaisen. Hän sai aneetuista äänistä 26 prosenttia.

Mr. Skandinavia-kilpailu nähdään ensi sunnuntaina MTV3:ssa.

Elisabeth Rehn Roomassa: Perheväkivalta ei

Hyvinkääläinen Kristian Hursti kukitettiin eilen tämän vuotiseksi Mr. Skandinaviaksi.

Uusi Mr. Skandinavia Kristian Hursti: Tämä on aivan liikaa!

MUSIKKISA

22. 10. 1993

— Paistaa se aurinko joskus risukasaankin, huokaili tuore Mr. Skandinavia **Kristian Hursti**.

Hänet kukitettiin eilen Cinderella-laivalla tämän vuoden Mr. Skandinaviaksi.

— Tämä on aivan liikaa, 24-vuotias hyvinkääläisuros totesi hillitysti voitostaan.

Tuomaristo ei etsinyt tänä vuonna miehistä seksiä. Kristian hurmasi viattomalla ulkomuodollaan, joka tosin voi olla pelkkää silmälumetta, tuomaristo arvioi.

Miehiä ruotivat tuomaristossa mm. **Kata Kärkkäinen**, **Tarja Smura** ja **Laila Snellman**.

Suomalaisvoittoinen yleisö oli ainakin tuomarityöskenteleeseen tyytyväinen. Voitto tuli kotiin, vaikka ruotsalainen **Stefan Samuelsson** hengitti tukalasti Kristianin niskaan koko kilpailun ajan.

Jo toisen suomalaisen, **Veikko Voutilaisen** saama tv-katsojien suosikin titteli innosti yleisön suoraan huutoon.

Kristian suli selvästi kilpailun loppua kohti. Hän aloitti kaksipäiväisen urakkansa totisena, mutta loppukilpailussa miehellä oli jo hymy herkässä.

Hän mainosti itseään Suomen tavoitelluimpana poikamiehenä ja toivotti kaikki vapaat tytöt kilvoittelemaan itsestään.

— Linna säästämättä, laadusta tinkimättä, Kristian Hursti, mies mainosti itseään ja kansa hurrasi.

Mr. Skandinavian tittelistä kamppaili 8 nuorta miestä: kaksi Suomesta, Ruotsista ja Norjasta sekä yksi edustaja Islannista ja Tanskasta.

Kristian Hursti oli kilpailun ainoa ammattimalli. Hän on 187 sm pitkä ja painaa 81 kiloa.

— Toivottavasti tämä poikii töitä, en ole ehtinyt ajatella asiaa vielä pidemmälle.

Tuntuu hyvältä, hän huokaili.

Hurstin ensimmäiseksi perintöprinssiksi valittiin 24-vuotias ruotsin Stefan Samuelsson ja toiseksi perintöprinssiksi 23-vuotias norjan **Berthram Wahl**.

MTV3:n katselijat valitsivat suosikikseen suomalaisen 24-vuotiaan opiskelijan Veikko Voutilaisen. Hän sai annetuista äänistä 26 prosenttia.

Mr. Skandinavia-kilpailu nähdään ensi sunnuntaina MTV3:ssa.

Lopussa mistereitä hymyilytti jo vapautuneesti. Kuvassa yleisön suosikki Suomen Veikko Voutilainen (vas.), ensimmäinen perintöprinssi Ruotsin Stefan Samuelsson ja toinen perintöprinssi Norjan Berthram Wahl.

22. 10. 1993

Mr. Skandinavia Kristian Hursti on vapaa poikamies

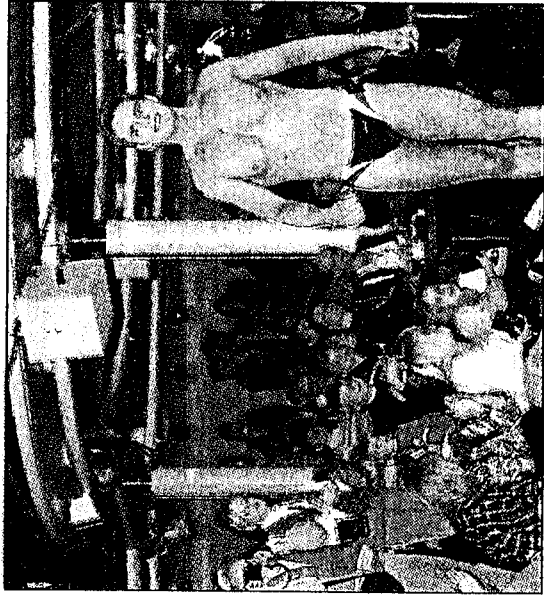
KAUNEUSKILTA

IS-ARKISTO

23.10.93

— Tämä taitaa olla vähän liian iso titteli näin pienelle ihmiselle, Kristian Hursti ihmettelee. Hän on selvästikin vielä hämmentynyt torstai-iltaisesta voitostaan. Hursti kukitettiin Cinderella-laivalla Mr Skandinaviaksi.
— Toivottavasti joku nyt ajattelisi, että minussa on ainesta. Minua kiinnostaisivat juontaminen ja tv-ohjelmat.

”Olisi ihanaa elää naisen kanssa”

Kristian Hursti toivoo, ettei Mr Skandinavia jäisi hänen kohdallaan pelkäsi titteliksi. — Toivottavasti joku

Kristian Hursti valittiin tänä vuonna jo Vuoden miehen ensimmäiseksi perintöprinsiksi. Torstai-iltana hyvinkäläisestä tehtiin Mr Skandinavia.

Hyvinkäläinen Kristian Hursti, 24, on juuri he-
rääntynyt. Kello on puoli
yksi perjantaina. Kasvoilla
ovat edelleen edellisen illan
meikit. Voittoa venähti aa-
mukahdeksaan.

— Ajattelin, etten mene
ollenkaan nukkumaan, mutta
kahdeksalta minua ei pitänyt
enää mikään pystyssä, Kris-
tian nauraa.

Mr. Skandinavia -kilpailu
nähdään huomenna televi-
siossa. Nostavatko hyvinkää-
läiset sinut sitten jalusalle?

— Todennäköisemmin
lynkkaavat. Uskon Hyvin-
kään taikaan. Sieltä ovat ko-
toisin Angelika Kallio ja Ka-
ta Kärkkäinen. Renny Har-
linkin on alkujaan ihan vie-
restä, Riihimäeltä.

Timo Härmäläinen

Hursti juhlí Mr. Skandinavia -voittoaan muiden mystereiden, Caronin ja Angelika Kallion kanssa. Kristian ja Angelika olivat ilan kuvatuin pari, mutta romaanssitou-veet saa unohtaa.

— Olen onnellinen, että sain viettää ilan Angelikan kanssa. Hän on todella upea nainen.

Mies on perheen pää

Kristian on omaksi har- mikseen vielä vapaa poika- mies.

— Olisi kivaa elää jonkun ihanan naisen kanssa. Haluaisin lapsiakin. Pojasta tulisi Jesse, Kristian ja tytöstä Jasmin. Kristina, Kristian haaveilee.

Kat sinä tulevalle vaimol- lakin olisi jotain sanottavaa asiaan?

— Voi olla, mutta miehen pitää olla perheen pää. Ar- voston, 40- ja 50-lukujen roo- limallena.

Kristian asuu yksin 30 ne- lion yksiossaan. Hän ei halua vielä puhua mitään vanhem- mistaan ja sisaruksistaan. Elämä on kuulemma kuin suoraan *Kauriista ja rohkeis- ta*.

— 22-vuotias oikea veljeni Samuel on todella hieno ih- minen, sen haluan sanoa,

mutta perheestäni puhumi- nen on suuremman jutun paikka.

— Uskon myös, että jo- nain päivänä tiilläni on viisi miljoonaa, vaikka nyt olen- kin ihan peepaa.

Pystymetsästä parrasvaloihin

— Oli ihanaa edustaa Suomea. Ensimmäisessä ta- paamisessa piikittelimme toisten kilpailijoiden kanssa toisiamme. Tilanteesta oli muodostumassa varsinainen Suomi-Ruotsi maaottelu. No, nyt minulla on kaikkien osoitteet takataskussa.

Kukaan ei kuulemma ollut kateellinen Kristianin voitos- ta. Muut kilpailijat jopa supi- sivat ennen finaalin alkua, että Hursti on vahvoilla.

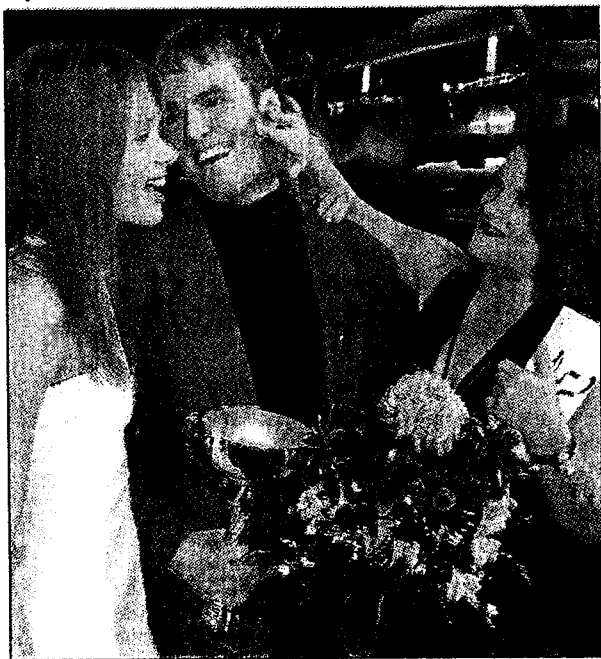
— Murta ei julkisuuteen astuminen ole helppoa. Suo- raan pystymetsästä parrasva- loihin!

Kristian toivoo, että hänen voittollaan olisi muutakin merkitystä kuin yksi viih- deohjelma.

— Minulla on nyt vuoden mallisopimus ja toivottavasti saan lisää töitä. Ensi kesänä lähdän Los Angelesiin parik- si kuukaudeksi katsomaan työmahdollisuuksia.

Soitanko Rennyillekin? — En. Odotan, että hän soittaa minulle!

Mister Skandinaviaa juhlistettiin aamukahdeksaan

Ensimmäisinä Kristian Hurstia ehtivät onnittelemaan Angelika Kallio ja Laila Snellman. Angelika on huipumallina New Yorkissa ja kuului Mr Skandinavia -risteilyllä Laila Snellmanin seurueeseen.

m/s Cinderella (IS)

Mr. Skandinavia -kisan harjoituksissa kaikki näytti menevän pieleen. Pojat eivät olleet oppia seisomaan oikeilla paikoilla tai katsomaan televisioon.

Pahimpaan rääkkiin joutui toiseksi perintöprinsiksi valittu Norjan **Berthram Wahl**, 23.

Mies oli juhlinut tosi myöhään keskiviikkoiltana. Sitkeästi Berthram kuitenkin punnersi ja hymyili koko kilpailupäivän.

Finaali ja nauhoitukset sujuivat lopulta kaikilta pojilta sulavasti.

Kilpailijat saivat liikkua laivassa melko rauhassa. Enemmän huomiota keräsivät **Kata Kärkkäinen** ja **Tarja Smura**, joille jokaisella ohikulkijalla oli jotain sanottavaa.

Tuomaristo ei ollut Kristian Hurstin valinnassa täysin yksimielinen. Äänet hajosivat kärkekolmikön kesken ja yhden äänen sai myös toinen suomalainen kilpailija **Veikko Voutilainen**, joka voitti myös yleisöäänestyksen.

Kata Kärkkäinen ja Tarja Smura arvioivat Mr Skandinavia -ehdokkaita tuomaristossa. Smura ei suostu kertomaan omaa suosikkiaan. Kata etsi pojista lavarismaa ja luontevuutta. — Täytyy sanoa suomalais tappioksi, että minä pidän enemmän tummista.

Laila Snellman oli tuomariston puheenjohtaja. Laila ehti jo harjoituksissa julistaa yleisön iloksi Mr. Skandinaviaksi Ilkka Kanervan. Snellmanin matkaseurueeseen kuuluivat tietyksi miesystävä, MTV:n markkinointijohtaja Eero Aalto, ja kaksi nuorinta lasta.

Mukana
ARJA AHO
TIMO HÄMÄLÄINEN

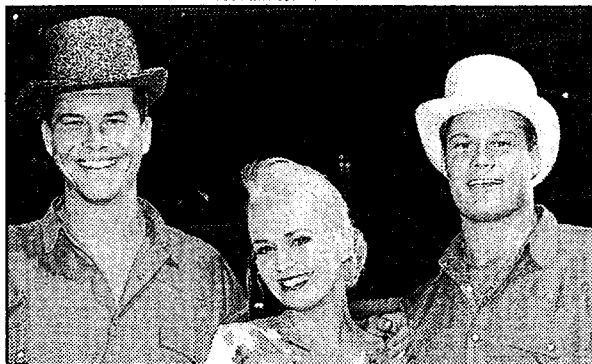
Tuloksen selvittyä Kristian Hurstin piirittävät oitis nimikirjoituksen metsästäjät.

— Saanko onnitella sua, pikkutyttö tiedusteli vaisusti.

Joku tarjosi viinilasiaan Kristianille ja yksi yritti päästä juttusille kertomalla, että olen samassa koulussa kuin siskosi.

Illan päätteeksi kaikki missterit siirtyivät juhlimaan laivan diskoon. Ilta venähti aamukahdeksaan.

Kilpailun juonsivat **Kirsi Syrjänen** ja **Rose-Marie Backström**. **Marjorie** ja **Caron** hoitivat tyylikkäästi Rose-Marien kanssa laulun.

Marjorien oma suosikki oli toiseksi tullut ruotsalainen Stefan Samuelsson, eikä hän ihan huonona pitänyt Ruotsin Peter Hammariakaan. Marjorie antoi illan aikana pientä esimakua tulevasta laivashowstaan. Hän aloittaa showristeilynsä 15. marraskuuta.

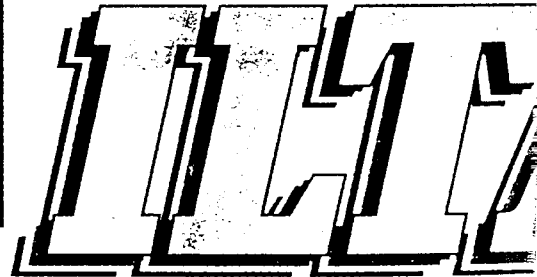
Artis ja Gudmundur Axelsson piipahtivat laivaan lapsenlapsensa Aronin, 6, kanssa katsomaan, oman poikansa, Islannin edustajan Axel Gumundsonin, 23, me-

BORDELLIT
YLE tutki
Smuran

Skandinavian
komein uros

Sivu 12

TORSTAI 21. LOKAKUUTA 1993 025148-93-42/A

ILMESTÄNNAISUUS

Venäläisiäkin
epäillään

Varkaille
900 kiloa
hirven-
lihaa

Teri Ann

EKA

Sivu 18

**Veikko Vuotilainen ei sijoittunut
Suomen Kristian
Mr Scandinaviaksi**

KRISTIAN HURSTI POHJOLAN KOMENI

Mr Scandinaviaa valittiin myöhään torstai-iltanasomalainen Kristian Hursti.

Viking Cunderella pidetyssä mister-mittelöissä Pohjolan komeimmista miehistä oli vaikea valita se komein, sillä taso oli todella korkea.

Ensimmäiseksi perintöprinsiksi tuli Stefan Samuelsson Ruotsista ja toiseksi perintöprinsiksi valittiin Bertram Ward Norjasta. Iltaehden kuuma linja puolestaan oli nimensä veroinen, kun lukijat äänestivät oman suosikkinsa Mr. Scandinavia -ehdokkaista. Soittajien muhvit kaikenkätisiä naisia ja vain kaksi miestä. Isännän Axel Guomundson oli ehdoton suosikki, sillä hän sai annettuja äänistä selvästi yli puolet. Jokaisella kilpailijalla oli kuitenkin oma vankka kannattajajoukkonsa ja varmasti mielipiteet, joista osuivat kokosimme yhteen.

TEKSTI:
SARI SUOMALAIN
KUVAT:
KARI LAARSO

VOITTAJA

1. Stefan Samuelsson, 24, Ruotsi
81 kg, 187 cm

Miehekkäs, hyväntuokoinen kokonaisuus. *Silja Västaden, Helsinki*
Ei liian bodattu, vaan luonnostaan massakulmainen.
Nella, Espoo
Luotettava ja turvallisen näköinen. Näyttää ikäistään hieman vanhemmalta. Vahva ja hyväkuntoisen näköinen hukka. *Tahtomatraan sinkku, Uusikaupunki*
Sensuelli suu. Valtion, mutta kutsuva katse. *Syksyn seikkailija, Porvoo*

2. Peter Hammar, 25, Ruotsi
80 kg, 184 cm

Ihann näköinen ja pitihän. *Jauri sopiva Helsinki*
Kunnon hartiat ja ihann kintteeksi treenattu jalat. *Kolkyt ja räsät Lahti*
Vaiotse hymy, muttei mäkään imeä. *Virtanen, Espoo*
Muntauunuskyvyt. Muunnaa hiekkakolmen. *Seija Aaltonen, Oulu*

3. Rene-Charles Gustafsson, 23, Norja
78 kg, 188 cm

Vastaa täysin miehenä ja on vielä pä samankokoinen kansas. *Susan Koskinen, Helsinki*
Maailmanmiehen kate, joka vie koko huomion. *Sinetti ovat seilun*
Näyttää, *Jokioinen*
Kulmikkaat leuka-perät ja tiukat huulet vievät jalat alta. *Mina, Riihimäki*
Synpaattinen, sopu Honlelon tuntuinen yläkroppa ja huoנו ryhti. Kasvot ovat siikkin komeimmat. *Mamma, Liiska*

4. Bertram Wahl, 23, Norja
70 kg, 187 cm

Ihän miehekkään kaartin näköinen karvartia. *Pete, Helsinki*
Ihannat, surullisen romantiset silmät. *Hanna, Helsinki*
Näyttää rohkeista koruunistaan huolimatta romanttikolta. Ihannat, mutta hän on se valkealla hevosella ratsastava prinssi. *Pihlilina, Espoo*
Synpaattinen, sopu suhtainen ja miehekkäs. *Vuokko, Raabe*

5. Martin Skoumand, 24, Tanska
78 kg, 181 cm

Ujon tuntuinen. Herättää äidinvastust. *Zeni-katsen pojat, Turku*
Luonnollisen näköinen *Koppi, Aito sydän*
Näyttää hyvyyttä. *Helena, Espoo*
Orastavat viikset antavat seksikkään vaikutelman. *Tumma ja tuhnen, Helsinki*
Pieniä koko portukasta, mutta kooltaan ei ole merkitystä. *Lämmi, hnyy*
Maija Virtanen, Hämeenlinna

6. Axel Guomundson, 23, Islanti
80 kg, 189 cm

Naamasta kuin HIPK:n Sakke Lindfors, mutta muuten pitempi. *Tyttöparit, Helsinki*
Lunnovat silmät ja katse suoraaan sydämeen. *Rouva, Vantaa*
Ise täydellisyys. Tässä pojasta ei keksi huonoja puolia tekevä. *Meni nappiin, Helsinki*
Ryhdyks. *Hyväkät*
Tähtöinen. Ei mitään kaikkeilavaan kapteeni. Vastaa mielikuvaa vaaleasta viikingsistä. *Opaskelty, Lappeenranta*

7. Veikko Vuottilainen, 24, Suomi
80 kg, 183 cm

Sopiva kroppa. Osa tuoda itseään oikealla tavalla esille, eikä kehtä kukaan muuta. *Ex-malli Joe Veikka, Lahti*
Aatamin omena vain lisää miehyyttä. *Mari, Espoo*
Luonnollinen, hnyy. Varsanahka. *Taihan, Jyväskylä*
Näyttää hieman löysältä. *Luonnollisuus on valttia, Miehikkäitä*
Reippaan tuntuinen kaveri, jolla on ihannat paksum kulmakarvat. *Eeva Koskela, Tampere*

8. Kristian Hursti, 24, Suomi
81 kg, 187 cm

Näyttää miehenä, joka kulkee omilla jaloilla. *Tyttöparit, Lahti*
Näyttää komean itevarmalla, mutta ei kehtä kukaan. *Haastetta ritti, Pori*
Lähtyvästä silmästä. *Saara, Karhula*
Rintakarvat sisist ja seksittömät. *Upea vartalo ja raskas ryhti. Entisen miehen kokonaisuus. *Perinteinen kuu tona, Helsinki**

LATAA KAMERAASI HERKEMPI
KONICA SUPER XG 200
HUIPPULUOKAN VÄRIFILMI

Last Action
Weekend

COMMITMENTS
-ELOKUUVAN
TÄHTI SOOLOURALLE

- Elokuva antoi erinomaisen ponnistuslautan
voimien ja sisistä modernin
mutta laulajan selukkaan
äänien siivittäjänä. *Avoli*

- Isäntä on laulaja ja äitini hankin musiikkibisnessä.
Lauloin ensimmäisessä bandissani 12-vuotiaana.
Commitments-elokuvan jälkeen soolouraan väänin.
Päässäni Andrew Strong paljasta.

HOROSKOOPPI

KAURIS 22.12. - 19.1.

Juokse hitaasti, sillä näin hitaasti voit ajaa kaikki pitkäjänteisesti nyt vaarassa. Muidenkin sinua on yrittänyt vihrä aikeena kaataa. Anna sen tapahtua, mutta muista, että aamulla kohtaat taas itsestäsi.

VESIMIES 20.1. - 19.2.

Hakeudu veden äärelle, mutta älä yksin. Käynät paimentavaa keskusteluseuraa, sillä syysmyrskyt raskaan kevyen liottelun ja raskaamien vesimiesten taivasta vesimiestä. Kyllä uudestaan.

KALAT 20.2. - 20.3.

Kala nautti syksyisestä, uhkaavasta luonnosta, joten pipo korville ja uusi Tee-tolivoiretti vanhojen kirjojen kaappaan ja lue joakin rakkaita. Kukaan ei tiedä, varkaka luskat uudelleen Nalle Puhin.

OHJAS 21.3. - 19.4.

Olet rillistellyt viirre aikoina hienaan hirtaasi! Nyt kaatuu muistatun kukaan, kukaan ja suklaata ja hiljasta koki-työni kyttilän valossa. Kyllä se siitä. Olet mieltyvässä saatava-

HÄMÄ 20.4. - 20.5.

Anna perusteellisuudellesi vala, tutki itseäsi, koskeva juori peritöihin. Ojo ihmisten käsityksistä itsestäsi, mutta rydy myös käytyäymään kohtelastasi. Pyri tui itseksensäyydestäsi.

KAKSOSET 21.5. - 20.6.

Olet taas tullut puhutteeksi niitä ajattelee. Se on tuhoisaa varastikin, kun et aina niin harvakselta edes ajattele. Opetele olmaan seurassa hiljaa, olet todella eduksesi. Nyt sammakossu hetkeksi sippuun.

RAPU 21.6. - 22.7.

Olet eloisia seurattaminen, kukaan pääsee alkun. Lopeta jatkakatu alkunsa ja ryhdy nauttimaan itsestäsi, myös muuttot lauskoillensa. Huomaat, kuinka tunteina vapautuu ja sinusta tulee suost-

LEIJONA 23.7. - 22.8.

Elat jonkinlaista perusteellista uuden orientoitumisen aikaa. Olet ottanut haasteen vastaan, joten anna mennä. Kunnioittele itseäsi, älä hehittäjällä. Luoja hyvään ihmistunteuksesi. Ota riskejä.

MEISYIT 23.8. - 22.9.

Vapaudu pintaavasta syvyyden tunteesta, että voit-

Angelika Kallio ja Kristian sopivat treffit
MRS SCANDINAVIA -KISA OLI KRISTIAN HURSTIN JUHLIAA

Myöhään torstai-iltana valittiin Mrs Scandinvian, Kristian Hurstin yö oli yhä juhlaa. Hammentyivät voittoa iloiksi menestyksensä sekä Cinderallalla yllätyseroona olleen huppunallii Angelika Kallion kanssa.

Suomen toinen edustaja, Väikö Vuorilainen oli myös tyytyväinen iltaan. Hänet valittiin tv-katselijan suosikiksi.

Hyvinkäsitähän 24-vuotias Kristian Hursti voi nyt hinoitella heittäjä. Jutkka dieetti ennen Mrs Scandinvia-tilaalla sai aikaseksi Hurstian, joka puolestaan oli solken missien kassalluksissa. Kaikki päättyi kuitenkin loistavaasti, sillä Kristian on nyt virallisesti Pohjojan komein mies.

Markkinointi-instituutissa opiskelevaan Kristiania ehkä nähdä maahan myös oma yritys sekä lukuisia urheiluharrastuksia. Tyyppillisen vesimiehen tällä Pohjojan komein turnustauhu todelliseksi tunnustukseksi.

Pannaaksi puolekseen mies mainitse, että hän osaa vähän kaikkea, mutta tangoa pitäisi vielä opeteltä.

Juhlavasti
 Kristianin naisnaku ei ole tumma tai vaalea, vaan kaikki on hänen mukaansa sydämen sykkästä ja keumiasta kiinni. Voi vain arvella olko mukana kempeä, kun Pohjojan komein huppunallii Angelika Kallion kanssa.

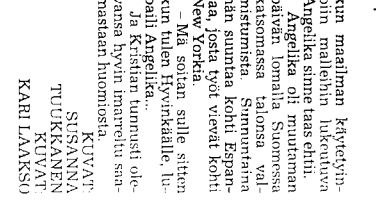
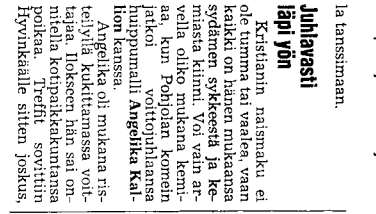
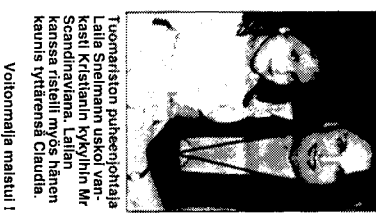
Angelika oli mukana riistellävällä kukittamassa voittoa. Ilkosen nähtä on tunteita kotipankkikautansa potkua. Treffit sovitettiin hyvin kaalle sitten joskus.

Maarjole lauloi upeasti ja kertoi viihtyvänään kismakalla. Marraskuussa Maarjole aloittaa oman show'n Silla Euroopalla ja uutta levyä koolaan parhailiaan keuhkavaksi.

kun maahan kytetyihin maaleihin liikutettiin Angelika sinne taas ohitti. Angelika oli muuttaman päivän lomalla Suomessa katsomassa. Sitten tammikuun sunnuna kohti Espanjaa, josta työt vievät kohti New Yorkia.

Ma soitan sulle sitten kun tuen Hyvinkealle, toivon Angelika...
 Ja Kristian tunnusti olevansa hyvin imetty samsastaan nuomosta.
KUVAT SUSANNA TUURKANEN KUVAI KARI LAAKSO

Hyvin kaurista kauniasta mallinmaahan Pohjojan komein Angelika ja Kristian.

Susanna Haavisto
 jätystä mielensotituksen
CEN I A ATIK TPODI

Susanna Haavisto yllivittää lapsiperheillä Helsingin keskuksessa mielenkoko.